

DEN DANSKE DOMMERFORENING

Justitsministeriet
Forebyggelseskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Dato. 8. oktober 2018

Sendt pr mail til forebyggelseskontoret@jm.dk

Justitsministeriet har ved brev af 3. september 2018 anmodet om Dommerforeningens bemærkninger til udkast til forslag til Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet (Sagsnr. 2017-186-0017)

Udkastet til lovforslaget har været drøftet over flere bestyrelsesmøder, og Dommerforeningen skal overordnet udtale betænkelighed ved en model som den foreslåede, hvor der oprettes et Ungdomskriminalitetsnævn med en landsdommer som formand og et antal byretsdommere som næstformænd, som sammen med et medlem fra politiet og et medlem fra kommunerne skal behandle sager vedrørende børn og unge på 10-17 år for at forebygge ungdomskriminalitet. Foreningen skal igen pege på, at sådanne omfattende lovforslag, som i dette tilfælde til reform af indsatsen mod ungdomskriminalitet, burde undergives en grundig behandling i et lovforberedende udvalg.

Indledningsvist bemærkes, at ungdomskriminaliteten er på et historisk lavt niveau, og at der allerede i dag er en række beføjelser i serviceloven som f.eks. reglerne om ungepålæg, om netværkssamråd, om kriminalitetstruede børn og unge samt om forældreoplysning, som giver kommunerne en række beføjelser overfor kriminalitetstruede børn og unge samt deres forældre, uden at iværksættelsen kræver medvirken af en dommer.

Det er Dommerforeningens opfattelse, at de allerede eksisterende kommunale Børn og Ungeudvalg, der i dag anvendes ved f.eks. tvangsanbringelser og tvangsmæssige undersøgelser, ville kunne blive givet eventuelle yderligere beføjelser overfor de 10-17årige med henblik på at opnå lovens formål; herunder kunne kompetencen til at indbringe visse sager for de eksisterende Børn og Ungeudvalg om nødvendigt blive tillagt retten og politiet.

Mikael Sjöberg, formand, Østre Landsret, Bredgade 59, 1260 København K,

tlf. 99 68 65 01/21 66 18 49 mikaelsjoberg@oestrelandsret.dk

Det er Dommerforeningens opfattelse, at oprettes der et Ungdomskriminalitetsnævn som foreslået, er det af afgørende betydning, at reglerne om nævnets virke udformes, så de 10-17årige og deres forældre ikke får en ringere retsstilling, end de har i dag, når sager behandles i Børn og Ungeudvalgene, hvor dommere også medvirker blandt andet som mødeleder.

Dommerforeningen skal i den forbindelse pege på, at Ungdomskriminalitetsnævnet i alle de tilfælde, hvor nævnet efter forslaget til lovudkast skal træffe afgørelser, der i dag træffes af Børn og Ungeudvalgene, bør sammensættes således, at der – som i Børn og Ungeudvalgene – deltager 2 børnesagkyndige med stemmeret, at sådanne afgørelser også i nævnet vil kræve et kvalificeret flertal for vedtagelse, og at dommeren ikke kan blive nedstemt i nævnet, uden at det fremgår af protokollen, at dommeren har afgivet dissens.

Dommerforeningen skal også pege på, at alle forældre og 12-17årige børn og unge, der møder i Børn og Ungeudvalgene i dag, får tilbud om gratis advokatbistand, og at en sådan bistand efter foreningens opfattelse som udgangspunkt burde tilbydes i alle sager, som nævnene skal behandle, således at dommeren ikke skal optræde i en dobbeltrolle som både vejleder og beslutningstager. I al fald bør dommeren som et absolut minimum tillægges kompetence til at beskikke gratis advokat i de tilfælde, hvor dommeren skønner, at det er nødvendigt. Dommerforeningen har som argument mod en sådan ordning hørt, at man frygter, at en ordning med gratis advokatbistand inden for dette område skal brede sig til andre områder inden for socialretten. Det burde vel være et rent lovteknisk spørgsmål at undgå dette og er vel ikke et argument for at hindre, at særligt udsatte unge og deres familier i tilfælde, hvor en dommer skønner det nødvendigt, får advokatbistand.

Uanset at tanken med Ungdomskriminalitetsnævnet er angivet til at være en social indsats med et kriminalitetsforebyggende sigte, er det foreningens opfattelse, at den 10-17årige, der skal have sin sag behandlet i et nævn, der hedder Ungdomskriminalitetsnævnet, næppe kan opfatte nævnets beslutninger på anden måde end som en sanktion som følge af kriminalitet. Der oprettes samtidig en "Ungdomskriminalitetsforsorg", og flere af de reaktioner, nævnet kan fremkomme med, kunne være vilkår i en betinget dom.

I den forbindelse må Dommerforeningen pege på, at retssikkerheden for de 10-14årige er betydeligt indskrænket, da disse børn skal henvises til Ungdomskriminalitetsnævnet af politiet, blot de er mistænkt, hvilket er den laveste grad af formodet skyld, der kan opereres med. Foreningen skal derfor foreslå, at de 10-14årige ikke skal henvises af politiet til nævnet, medmindre der foreligger en særlig bestyrket mistanke mod dem. De 10-14åriges retssikkerhed vil derved blive styrket i nogen grad, om end de fortsat vil have en mindre grad af retssikkerhed end de 15-17årige, der skal være dømt ved endelig dom, og som henvises til nævnet efter beslutning truffet af retten. Som det mindre burde nævnet i det mindste have mulighed for at afvise en sag eller sende den retur til politiet, hvis nævnet ikke finder, at den er tilstrækkelig oplyst.

Dommerforeningen skal desuden bemærke, at det er væsentligt, at der er tilvejebragt ordentlige, grundige og nødvendige undersøgelser, der kan danne grundlag for nævnets beslutninger. I den forbindelse må foreningen pege på, at det materiale, der i dag forelægges for Børn og Ungeudvalg, typisk er samlet sammen over en vis tid og har været undergivet en grundig behandling i kommunen, som har udarbejdet en børnefaglig undersøgelse, der afdækker en række forhold omkring barnet. En børnefaglig undersøgelse efter servicelovens § 50, har kommunen 4 måneder til at udarbejde, mens en ungefaglig undersøgelse efter forslaget som udgangspunkt skal udarbejdes på 3 uger. Det giver en væsentlig risiko for, at sagerne ikke er ordentligt oplyst, når de forelægges nævnet, hvilket kan betyde udsættelser og flere behandlinger af samme sag.

Med hensyn til klageadgang bemærker Dommerforeningen, at det efter lovudkastet alene er visse af nævnets afgørelser, der kan påklages til Ankestyrelsen, mens nævnets øvrige afgørelser skal indbringes direkte for domstolene efter grundlovens § 63. Det er efter foreningens opfattelse uhensigtsmæssigt, da grundlovens § 63 alene giver retten mulighed for at foretage en legalitetsprøvelse, og det er derfor foreningens opfattelse, at alle nævnets beslutninger burde kunne påklages administrativt.

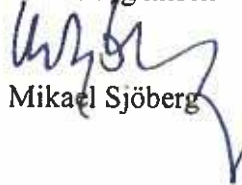
Efter lovudkastet oprettes ungdomskriminalitetsnævnet i hver politikreds. Bortset fra en politikreds er der to eller flere retskredse pr. politikreds. Dommerforeningen skal henstille, at man af hensyn til retternes planlægning og allokeringen af ressourcerne indstiller en dommer pr. retskreds til de fremtidige nævn.

Efter udkastet skal der kunne stilles med en dommer i hver politikreds hver 14. dag. Denne dommer kan ikke umiddelbart benyttes til andre opgaver den dag, og der vil derfor ikke kunne berammes sager i den pågældendes kalender, hvortil kommer en rimelig forberedelsestid. Samlet ses der derfor at ville blive behov for, at skal skaffes ressourcer svarende til mere end 300 retsdage om året. Uden samtidig tilførsel af yderligere dommerressourcer til domstolene er det derfor uundgåeligt, at andre sager vil skulle vente længere tid på at blive behandlet. Dette vil også være konsekvensen, hvis der, som foreslået, skal etableres en fast-track ordning for straffesagerne mod 15-17årige.

Lovudkastet giver i øvrigt anledning til en række andre tvivlsspørgsmål og uhensigtsmæssigheder, hvoraf Dommerforeningen kan nævne blandt andet Koordinationsudvalgets rolle, det ikke åbenlyse valg af en landsdommer som formand, uklarhed om beskikkelse/udpegning af formand/dommere i lovudkastets § 4, uhensigtsmæssigheden af afhentning af 10-17årige af politiet, forholdet til konventioner, Danmark har tiltrådt mht. 10-12åriges "arbejde" med at genoprette forrettet skade, uhensigtsmæssigheden af at den 10årige kan medbringe sin 16årige storebror som bisidder, den vanskeligt praktiserbare udelukkelse af bisidder i lovudkastets § 45, stk. 2, hele ungekriminalforsorgsdelen og håndteringen af indberetninger fra disse og kompetencesnitfladerne i forhold til Børn og Ungeudvalg. Mange af disse spørgsmål ville efter Dommerforeningens opfattelse kunne være opdaget og håndteret, hvis lovudkastet havde undergået en grundig behandling i et lovforberedende udvalg.

Med venlig hilsen

Mikael Sjöberg

Vestre Landsret
Præsidenten

Justitsministeriet
Forebyggelseskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Sendt pr. mail til forebyggelseskontoret@jm.dk

J.nr. 40A-VL-80-18
Den 08/10-2018

Justitsministeriet har ved brev af 3. september 2018 (sagsnr. 2017-186-0017) anmodet om eventuelle bemærkninger til høring over udkast til forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet.

Efter aftale med landsretspræsident Bent Carlsen skal jeg på vegne begge landsretter udtale følgende:

Udkast til lovforslag om bekæmpelse af ungdomskriminalitet har været drøftet på plenarmøder i begge landsretter.

Landsretterne er bekendt med høringssvaret fra Dommerforeningen og kan overordnet tilslutte sig Dommerforeningens bemærkninger og bekymring for retssikkerheden for de børn og unge, hvis forhold skal behandles af Ungdomskriminalitetsnævnet. Det gælder særligt i forhold til mistankekravet for de 10-14 årige, til den manglende deltagelse af børnesagkyndige med stemmeret, den manglende mulighed for advokatbistand for de 10-12 årige og den manglende mulighed for, at den deltagende dommer kan dissentiere under navn.

Det fremgår af udkastets § 3, stk. 2, at formanden skal være landsdommer, og næstformændene skal være dommere. Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at dommerne i nævnet skal bidrage til at sikre en høj juridisk faglighed. Som formandens særlige pligter er nævnt repræsentation, afgivelse af årsberetning samt besvarelse af høringer og Folketings spørgsmål. Endvidere fremgår det af § 7, at drøftelse af spørgsmål om almindelige retningslinjer for nævnets arbejde sker i et koordinationsudvalg, der består af nævnets formand og to yderligere medlemmer indstillet af henholdsvis Rigspolitiet og KL.

Der er ikke i de almindelige eller særlige bemærkninger anført yderligere begrundelse for, at en landsdommer bør være formand for nævnet, lige som det ikke er anført, hvor stor en del af formandens arbejdstid, der forventes brugt til nævnsarbejde.

Landsretterne finder det mest hensigtsmæssigt, at der ikke i lovforslaget stilles udtrykkeligt krav om, at formanden er landsdommer, men blot at formand og næstformænd skal være dommere.

Dommernes (herunder formandens) funktion i det kommende nævn kan efter beskrivelsen i forslaget bedst sammenlignes med byretsdommernes funktion som mødeledere i Børn- og Ungeudvalgene, og hvis formanden for Ungdomskriminalitetsnævnet skal deltage i en større del af sagerne, vil der være meget spildtid forbundet med rejser. Hertil kommer, at der i medfør af udkastets § 55 og § 56 er adgang til, at de mere indgribende afgørelser kan indbringes for Ankestyrelsen og senere for retten. Ungdomskriminalitetsnævnet skal derfor ikke i de mere alvorlige sager træffe endelige afgørelser, således som det fx er tilfældet i Flygtningenævnet, hvis organisering minder om den, der er foreslået i lovudkastet.

Med venlig hilsen

Helle Bertung

Justitsministeriet

København, den 1. oktober 2018

Vedr. Høring over forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet, Deres sagsnr. 2017-186-0017

Justitsministeriet har ved mail af 3. september 2018 anmodet om Dommerfuldmægtigforeningens eventuelle bemærkninger til udkast til forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet.

Foreningen er bekendt med, at Den Danske Dommerforening har afgivet høringssvar.

Foreningen skal meddele, at Dommerfuldmægtigforeningen kan tilslutte sig høringssvaret fra Den Danske Dommerforening.

Foreningen ønsker dog selvstændigt at fremhæve foreningens bekymring omkring lovforslagets ressourcemæssige konsekvenser for domstolene. Foreningen er navnlig bekymret i forhold til antallet af dage, hvor byretsdommere i hele landet må forventes at skulle fungere som formænd ved nævnene. Henset til den forventede hyppighed af møderne er det vanskeligt at forestille sig, at den forslåede ordning ikke vil forårsage længere sagsbehandlingstider for de mange andre sager, Danmark Domstole behandler hver eneste dag.

Dette høringssvar sendes alene elektronisk til: Lforebyggelseskontoret@jm.dk.

På foreningens vegne,

René Bergfort
Høringsansvarlig
Dommerfuldmægtigforeningen

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

1. oktober 2018

Sendt per mail til forebyggelseskontoret@jm.dk

J.nr.: 2018-4101-0042-43

Sagsbehandler:

Søren Dragsbæk Holm

Mail: SDH@domstolsstyrelsen.dk

Domstolsstyrelsens udtalelse

Justitsministeriet har ved mail af 3. september 2018 anmodet Domstolsstyrelsen om en udtalelse i anledning af udkast til forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet (sagsnr. 2017-186-0017).

Domstolsstyrelsen har følgende bemærkninger:

Til udkastets §§ 3-4:

Det bør overvejes at indføre en bestemmelse i forslaget, der svarer til retsplejelovens § 51, hvorefter "en dommer, der afskediges på grund af alder, kan færdigbehandle sager, i hvilke mundtlig forhandling er påbegyndt inden ansættelsens ophør". En sådan bestemmelse vil betyde, at formanden og næstformanden vil kunne færdiggøre en påbegyndt sag i Ungdomskriminalitetsnævnet, selvom de som dommere er afskediget på grund af alder.

Til udkastets § 4, stk. 2:

Det bør præciseres, for hvilken periode der kan ske genbeskikkelse. Det kunne fx fastsættes, at der kan ske genbeskikkelse af perioder på 4 år ad gangen.

Med venlig hilsen

Merethe Eckhardt

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

RIGSADVOKATEN
FREDERIKSHOLMS KANAL 16
1220 KØBENHAVN K

TELEFON: 7268 9000
FAX: 7268 9004
E-MAIL: RIGSADVOKATEN@ANKL.DK
www.anklagemyndigheden.dk

DATO 8. oktober 2018

JOURNAL NR.
RA-2018-3200604-50

SAGSBEHANDLER: BSE004/

Justitsministeriet har ved brev af 3. september 2018 anmodet en udtalelse om udkast til forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet.

Rigsadvokaten skal i den anledning bemærke følgende:

1. Med lovforslaget indføres et nyt system, der har til formål at forebygge ungdomskriminalitet bl.a. gennem etableringen af et Ungdomskriminalitetsnævn, der skal fastlægge målrettede individuelle forebyggende indsatser for kriminalitetstruede børn og unge i alderen 10-17 år.

Lovforslaget ændrer ikke på, at den kriminelle lavalder også fremover vil være 15 år. Sager vedrørende børn og unge i aldersgruppen 10-14 år vil af samme grund ikke indgå i det strafferetlige system, og anklagemyndigheden vil derfor heller ikke have nogen rolle i forhold til håndteringen af disse sager.

For så vidt angår straffesager vedrørende unge på 15-17 år, følger det af lovforslaget, at anklagemyndigheden - ved afgørelse af tiltalespørgsmålet - fremover vil skulle vurdere, om der skal nedlægges påstand om henvisning af sagen til Ungdomskriminalitetsnævnet. Det vil herefter være domstolene, der som led i straffesagen beslutter, om en ung i alderen 15-17 år skal have sin sag behandlet i nævnet.

2. Anklagemyndighedens nedlæggelse af påstand om henvisning af en sag til Ungdomskriminalitetsnævnet vil ske med udgangspunkt i karakteren af kriminaliteten og den unges udsathed i forhold til at begå yderligere kriminalitet, jf. de fastsatte kriterier i lovforslagets § 2, stk. 1.

I sager vedrørende personfarlig kriminalitet vil anklagemyndigheden som udgangspunkt automatisk skulle nedlægge påstand om henvisning til Ungdomskriminalitetsnævnet, jf. lovforslagets § 2, stk. 1, nr. 1. Herudover vil anklagemyndigheden nedlægge påstand om henvisning til Ungdomskriminalitetsnævnet i sager vedrørende anden alvorlig kriminalitet, hvis den unge samtidig vurderes at være i særlig risiko for at begå yderligere kriminalitet, jf. lovforslagets § 2, stk. 1, nr. 2.

Rigsadvokaten bemærker, at det må forudsættes, at anklagemyndigheden ved behandlingen af sager omfattet af lovforslagets § 2, stk. 1, nr. 2, lægger politiets risikovurdering til grund, idet anklagemyndigheden ikke har faglige forudsætninger for at efterprøve denne vurdering (som ikke er af strafferetlig karakter).

Det bemærkes endvidere, at anklagemyndigheden alene kan forventes at indhente personlige oplysninger vedrørende den unge (§ 808-undersøgelse mv.), i det omfang oplysningerne vurderes væsentlige for fastsættelsen af den strafferetlige sanktion.

Med henblik på at sikre, at der i god tid - og parallelt med sagens behandling i det strafferetlige systemet - igangsættes den nødvendige ungefaglig undersøgelse i kommunalt regi, kan det overvejes, om der bør indføres en ordning, hvorefter anklagemyndigheden rutinemæssigt orienterer kommunen, når der i en straffesag mod en 15-17 årig nedlægges påstand om henvisning af sagen til nævnsbehandling.

Disse elementer kan overvejes præciseret i lovforslaget.

3. I forhold til spørgsmålet om ikrafttrædelse fremgår det af bemærkningerne til § 60, at lovændringen får virkning for alle sager, der ikke er endeligt afgjort ved lovens ikrafttræden 1. januar 2019.

Rigsadvokaten skal i den forbindelse foreslå, at det præciseres, at den med lovforslaget indførte fast-track-ordning alene finder anvendelse på sager, som er anmeldt efter den 1. januar 2019.

4. Med hensyn til størrelsen af den målgruppe på 15-17-årige, der forudsættes behandlet i en fasttrack-procedure i det strafferetlige system, kan Rigsadvokaten oplyse, at der ud fra POLSAS-registreringer i 2017 ses at have været ca. 1.600 unge mellem 15-17 år, der fik en strafferetlig afgørelse omfattet af lovforslagets målgruppe for nævnsbehandling.

Heraf var ca. 600 omfattet af den allerede eksisterende ordning for behandling af såkaldte VVV-sager. Af de resterende ca. 1.000 unge, havde de 226 mindst ét forhold

omfattet af lovforslagets afgrænsning af personfarlig kriminalitet, der som udgangspunkt vil indebære, at der bliver nedlagt påstand om nævnsbehandling. Herudover må en andel af de øvrige unge, der har begået anden alvorlig kriminalitet, forventes efter en politimæssig screening at blive indstillet til nævnsbehandling, jf. ovenfor.

Antallet af sager, der vil blive omfattet af den nye fasttrack-procedure, kan derfor være højere end tidligere skønnet.

Anklagemyndighedens merudgifter til behandling af omhandlede sager skønnes i givet fald forholdsmæssigt at ville blive tilsvarende højere.

Med venlig hilsen

Rasmus Kieffer-Kristensen
Statsadvokat

Justitsministeriet
Forebyggelseskontoret
E-mail: forebyggelseskontoret@jm.dk

Dato: 2. oktober 2018
Journalnr.: 2018-005-1234
Sagsbehandler: MBI

POLITIOMRÅDET
NATIONALT FOREBYGGELSES-
CENTER

Polititorvet 14
1780 København V

Besøgsadresse:
Ejby Industrivej 125-135
2600 Glostrup

Tlf.: 33 14 88 88
Lokalnr.:
E-mail: pol@politi.dk
Web: www.politi.dk

Høring over udkast til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet

Justitsministeriet har ved e-mail af 3. september 2018 anmodet Rigspolitiet om en udtalelse vedrørende udkast til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet.

Rigspolitiet har følgende bemærkninger:

Sekretariatsbetjening af nævnet:

Følgende fremgår af de særlige bemærkninger til lovudkastets § 9 (side 123 nederst til side 124 øverst): "Den nærmere fysiske organisering af sekretariatet, herunder om der etableres ét samlet eller flere sekretariater og den geografiske placering heraf, tilrettelægges af Rigspolitiet. Det forudsættes, at ændringer efter etableringen af sekretariatet i forbindelse med lovens ikrafttræden drøftes med Ungdomskriminalitetsnævnets formand. Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger, pkt. 2.1.2.6."

Rigspolitiet skal i stedet foreslå følgende formulering: "Den nærmere fysiske organisering af sekretariatet, herunder om der etableres ét samlet eller flere sekretariater og den geografiske placering heraf, tilrettelægges af Rigspolitiet. Det lægges til grund, at sekretariatet organisatorisk forankres i Rigspolitiet, men at sekretariatet refererer til nævnets formand i spørgsmål undergivet nævnets faglige kompetence. I øvrige forhold lægges der op til, at sekretariatet hører under Rigspolitiet. Det forudsættes, at ændringer efter etableringen af sekretariatet i forbindelse med

lovens ikrafttræden drøftes med Ungdomskriminalitetsnævnets formand. Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger, pkt. 2.1.2.6.”

Sager med flere gerningsmænd/mistænkte:

Rigspolitiet skal bemærke, at det kan få betydning for efterforskningen eller forfølgningen i en straffesag mod en person over 15 år, hvis oplysninger fra straffesagen kommer frem i forbindelse med Ungdomskriminalitetsnævnets behandling af en sag vedrørende en person i aldersgruppen på 10 til 14 år, mens straffesagen er under efterforskning eller afventer hovedforhandling. En sådan situation kan f.eks. opstå, hvis der er flere gerningsmænd i samme sag, hvoraf én eller flere er over 15 år og én eller flere er under 15 år.

Lovforslaget ses imidlertid ikke at tage stilling til, hvilken betydning det vil få for nævnets behandling af sagen mod en 10-14-årig, at der i samme sag verserer en straffesag mod en person over 15 år, som kan være under efterforskning eller afvente hovedforhandling.

Samtidig tager lovforslaget ikke stilling til den potentielle (skades-)virkning det kan have for efterforskningen af straffesagen, at sagen mod en 10-14-årig medgerningsmand oversendes til Ungdomskriminalitetsnævnets behandling inden straffesagen mod en person over 15 år er færdigefterforsket og/eller behandlet ved retten.

Retsplejelovens indeholder en række regler, der på forskellig vis beskytter hensynet til efterforskningen af en straffesag, så som dørlukning og tavshedspålæg. Ligesom retsplejeloven sætter rammer for, hvilke oplysninger fra en straffesag, der kan gives aktindsigt i på et givent tidspunkt.

Rigspolitiet skal på den baggrund foreslå, at lovforslaget sikrer den fornødne hjemmel til at politiet kun videregiver oplysninger til nævnet i det omfang, at hen-

synet til efterforskning eller forfølgning af en anden verserende straffesag tillader det.

Generelle bemærkninger:

Der ses ikke i lovforslaget at være taget stilling til anvendelse af tolk i forbindelse med nævnsmødernes afvikling, herunder hvem der afklarer behovet for tolk, rekvirering af tolkebistand og betaling herfor.

Rigspolitiet foreslår, at dette behandles i lovforslagets bemærkninger.

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

KRONPRINSESSEGADE 28
1306 KØBENHAVN K
TLF. 33 96 97 98

forebyggelseskontoret@jm.dk

DATO: 1. oktober 2018
SAGSNR.: 2018 - 2219
ID NR.: 548403

Høring om udkast til forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet

Justitsministeriet har ved e-mail af 3. september 2018 anmodet om Advokatrådets bemærkninger til ovennævnte lovforslag.

Advokatrådet skal indledningsvis bemærke, at lovforslaget skal ses i sammenhæng med det samtidigt fremsatte lovforslag til lov om ændring af lov om social service, lov om voksenansvar for anbragte børn og unge og lov om social tilsyn og har til formål at gennemføre de initiativer af regeringens udspil fra oktober 2017, der vedrører indsatsen over for unge kriminelle mellem 10 og 17 år, der begår alvorlig eller omfattende kriminalitet.

Lovforslaget om oprettelsen af et Ungdomskriminalitetsnævn og en ungekriminalforsorg fremsættes på et tidspunkt, hvor kriminaliteten blandt unge i en årrække generelt har været faldende. Initiativerne tilskrives derfor i lovforslagets indledende bemærkninger hovedsageligt en opmærksomhed rettet mod en lille del af en ungdomsårgang. Det står imidlertid ikke klart, hvor omfattende denne lille del er, og hvordan den fordeler sig mellem de 10-14-årige henholdsvis 15-17-årige. Dette burde beskrives nærmere i lovforslagets bemærkninger.

I forhold til Ungdomskriminalitetsnævnets sammensætning fremgår det, at nævnet skal besidde den nødvendige sagkundskab, herunder juridisk og social- og politifaglig ekspertise inden for kriminalitetsforebyggelse. Nævnet foreslås på den baggrund ledet af dommere, mens medlemmerne udgøres af kommunalt ansatte med indsigt i sager om social støtte til udsatte unge samt ansatte i politiet med indsigt i kriminalitetsforebyggende arbejde.

Advokatrådet er bekymret for nævnets upartiskhed, hvis det som foreslået bl.a. vil bestå af politiuddannede personer. Politiet har således mange forskellige roller i processen, herunder som sekretariat for nævnet (§ 9), som den myndighed, der henviser sager mod 10-14-årige til nævnet (§ 10), som den myndighed, der sikre barnet/den unges og forældremyndighedsindehavernes tilstedeværelse under nævnsmøderne (§ 38), samt som den myndighed, der kan gennemtvinge nævnets afgørelse, hvis denne ikke efterlevs (§ 51).

I forlængelse heraf fremgår det af lovudkastet, at politiuddannede medlemmer ikke bør give møde i nævnet i uniform, idet nævnet skal være og fremstå neutralt. Advokatrådet stiller i den forbindelse spørgsmålstejn ved, om denne neutralitet kan opnås hos en politiuddannet person alene ved at sikre, at vedkommende ikke bærer uniform.

Advokatrådet finder det endvidere bekymrende, at der ikke udpeges en advokat som medlem af Ungdomskriminalitetsnævnet. Dette skal særligt ses i lyset af karakteren af den type afgørelser, som nævnet skal træffe, og den foreslåede sammensætning af medlemmer, hvor der bl.a. indgår medlemmer fra dommerstanden og politiet. Advokatrådet foreslår derfor, at Advokatrådet gives ret til at indstille et medlem til nævnet, således at der bringes balance i nævnets sammensætning og tilføres et tydeligt signal om retssikkerhed.

I forhold til nævnets virke bemærker Advokatrådet helt overordnet, at det kan forekomme signalforvirrende og stigmatiserende, at nævnet kaldes Ungdomskriminalitetsnævnet, idet der heri ligger en formodning om, at det netop ikke er et neutralt nævn, men derimod et nævn, der alene behandler adfærd, der på forhånd betragtes som kriminel.

Henset til at det ifølge bemærkningerne ikke er formålet med nævnsprocessen at placere et strafferetligt ansvar, forekommer det vidtrækkende, at 10-14-årige unge ved brug af et særligt indrettet screeningsværktøj alene på baggrund af f.eks. politiets mistanke om simpel vold (personfarlig kriminalitet), skal henvises til behandling i Ungdomskriminalitetsnævnet.

Det fremgår af lovforslagets bemærkninger, pkt. 2.2.3, at nævnet på baggrund af en helhedsvurdering af alle sagens oplysninger skal tage stilling til, om der er tilstrækkeligt grundlag for at fastsætte reaktioner over for barnet, i de tilfælde hvor et barn mellem 10 og 14 år nægter at have begået det, som vedkommende er mistænkt for. Det er vanskeligt at se, at dette ikke indebærer en vurdering af, om barnet har gjort sig skyldig i det, det er mistænkt for. Processen tangerer i disse tilfælde således alligevel en straffesag og kan ikke "blot" betragtes som fremadrettede straksreaktioner eller forbedringsforløb uden tanke på baggrunden for reaktionen eller årsagen til ønsket om forbedring.

I tråd hermed forekommer de mulige forbedringsforløb ganske vidtrækkende og til dels i strid med proportionalitetsprincippet, herunder navnlig forbedringsforløb på op til 4 års varighed, og inddragelsen af andre end den unge, f.eks. familien.

Tilsvarende forekommer både straksreaktionerne og forbedringsforløbene at være direkte afledt af (mistanken om) barnets adfærd, uanset at reaktionerne også måtte have et socialpædagogisk og forebyggende sigte. Dette understøttes af, at det i indledningen til lovudkastet udtrykkeligt fremgår, at disse fastsættes med henblik på få bragt barnet ud af kriminalitet, ligesom baggrunden og formålet med lovforslaget

er, at ”de unge ikke oplever at blive stillet til ansvar for deres kriminelle handlinger.”

På den baggrund finder Advokatrådet, at Ungdomskriminalitetsnævnets sagsbehandling bør opfylde de straffeprocessuelle retsgarantier, der følger af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions art. 6.

Det bemærkes i den forbindelse, at det er Advokatrådets opfattelse, at muligheden for advokatbistand i lovforslagets § 46, stk. 1, bør udvides med en residualbestemmelse, hvorefter formanden for nævnet kan foranstalte at der beskikkes gratis advokatbistand, hvis han eller hun finder det nødvendigt.

For så vidt angår domstolsprøvelse af Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelser finder Advokatrådet, at der er tale om så indgribende afgørelser over for barnet/den unge, at det i lovforslaget positivt bør bestemmes, at domstolene prøver afgørelserne fuldt ud, herunder et eventuelt forvaltningsretligt skøn. Dette gælder både de afgørelser, der kan indbringes med hjemmel i grundlovens § 63 og de afgørelser, der kan indbringes med hjemmel i lovforslagets § 56.

Endelig bemærker Advokatrådet, at de høje krav til den tidsmæssige gennemførelse af sagerne ved Ungdomskriminalitetsnævnet forekommer vanskelige at gennemføre i praksis, og at der kan være fare for, at sagerne som konsekvens heraf ikke bliver tilstrækkelig grundigt forberedt og behandlet – eller at andre typer af sager bliver nedprioriteret.

Med venlig hilsen

Torben Jensen

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Høringsvar til forslag om Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet

1. oktober 2018

J.nr. 18-54309

Ankestyrelsen
7998 Statsservice

Tel +45 3341 1200

ast@ast.dk
sikkermail@ast.dk

EAN-nr:
57 98 000 35 48 21

Åbningstid:
man-fre kl. 9.00-15.00

Ankestyrelsen skal bemærke, at der ikke ses at være en sammenhæng mellem de anførte afgørelser truffet af Ungdomskriminalitetsnævnet, som kan påklages til Ankestyrelsen efter lovforslagets § 55, og den foreslåede ændring af retssikkerhedsloven anført i lovforslagets § 61. Således ses der ikke foreslået en adgang til at påklage afgørelser truffet i medfør af § 12, § 13 og § 14, stk. 1 til Ankestyrelsen, men det anføres desuagtet i § 61 at sådanne sager skal behandles på ankemøde med udvidet votering i Ankestyrelsen jf. retssikkerhedslovens § 55.

Dertil kommer, at afgørelser truffet af Ungdomskriminalitetsnævnet efter lovforslagets §§ 15-18 og §§ 23-24, som efter § 55, stk. 2 vil kunne påklages til Ankestyrelsen, ikke ud fra det fremsatte lovforslag vil skulle behandles på ankemøde under udvidet votering, selv om det er tilfældet for sådanne afgørelser, der efter gældende ret træffes i første instans af børn og unge-udvalgene, jf. retssikkerhedslovens § 55.

Venlig hilsen

Margrethe Sanning

Dato: 01-10-2018
 Deres ref.:
 Vor ref.: ORG-2018-05188
 Sagsbehandler: Simon Østergaard Lauridsen

BUPL's samlede høringssvar vedr. lovforslag om bekæmpelse af ungdomskriminalitet og forslag til lov om ændring af lov om social service.

BUPL takker for muligheden for at afgive høringssvar vedr. lovforslag om bekæmpelse af ungdomskriminalitet.

BUPL bakker grundlæggende op, om regeringens intention om at hjælpe børn og unge ud af risikozonen for at få en kriminel løbebane. Dette lovforslag er dog på ingen måde vejen, hverken etisk eller fagligt.

BUPL vil påpege, at målgruppen fortsat er børn og unge, og derfor skal indsatserne i lovforslaget afspejle, at det ikke er voksne kriminelle, men børn og unge der er kommet i uheldige løbebaner. I udgangspunktet har de alle muligheder for at komme på rette spor. Der er behov for at vise dem, at der er positive forventninger, frem for at skabe selvopfyldende profetier om fastholdelse i kriminalitet.

Det er derfor beklageligt, at man stempler børn helt ned til 10 år som værende på vej mod en kriminel løbebane – og at dette kan gøres blot på baggrund af en mistanke. Vi ved, at en sådan stempling, ikke er med til at mindske kriminalitetsrisikoen for et barn eller en ung – tværtimod.

Det er positivt, at der tænkes i målrettede individuelle indsatser, og hvis disse planlægges af fagpersoner på området, kan de potentielt forbedre mulighederne for børn og unge der er på vej i en forkert retning. Dog er lovforslaget yderst bekymrende i dets anskuelse af børn og unge, og hvad de har brug for. Der er ikke tale om forebyggende indsatser, men derimod bagudrettede "straffe". Med etableringen af en ungelavalder og et Ungdomskriminalitetsnævn er der tale om en de facto sænkelse af den kriminelle lavalder. Med de muligheder nævnet har er faktum, at det kommer til at minde om en regulær domstol.

BUPL's generelle kommentar

- Vi er stærkt bekymrede for, om man ved at indføre et ungdomskriminalitetsnævn de facto sænker den kriminelle lavalder.
- Vi er bekymrede over risikoen for, at der med forslaget skabes et skel mellem det sociale system og ungdomskriminalitetsnævnet.
- Vi mener det er direkte uetisk ikke at sikre børn og unges retssikkerhed bedre. Særligt de 10-14 årige er uden egentlig retsgaranti.
- Den tidlige forebyggende indsats er på den måde, det er beskrevet i lovforslaget, hverken en tidlig eller forebyggende indsats.
- Det undrer os at, hverken skole eller fritidsinstitutioner er direkte inddraget i løsningen af problemerne for barnet eller den unge, da det er veldokumenteret, at tilknytning til skole og positive fællesskaber er en beskyttelsesfaktor for børn og unge mod kriminalitet.

BUPL foreslår derfor:

- Nævnet bør forankres i den kommunale socialforvaltning og nævnets sammensætning bør afspejle en socialfaglig og pædagogisk kompetence, som ikke er til stede i hverken politi eller domstole.

- Ved ungdomskriminalitetsnævnets behandling af sager bør der altid være en børne/unge sagkyndig til stede – på lige fod med de øvrige i nævnet. Dette gælder for hele 10-17 års spekteret
- De forebyggende instanser i lovforslaget er ikke forebyggende med ren "straf". Der bør fokuseres langt mere på at forebygge børn og unges vej mod en kriminel løbebane.
- Lovforslagets indsatser mod børn og unge skal i langt højere grad være inddragende både af det enkelte barn/ den unge og af familien.

Konkret til initiativerne:

- 1. Den tidlige forebyggende indsats** (Side 52 - Lov om ændring af lov om social service, lov om voksenansvar for anbragte børn og unge og lov om socialtilsyn)

Vi finder det beklageligt, at den såkaldt tidlige indsats ikke har fokus på at inddrage udsatte børn og unges familier, skole eller fritidsinstitutioner, og finder det ligeledes beklageligt, at der ikke tænkes i en endnu tidligere indsats.

Lovforslagets lægger op til tidlig forebyggende indsats fx kan være øget brug af forældreoplysning, som straffer familierne uden at mindske risikoen for, at den unge begår ny kriminalitet.

BUPL ser gerne, at lovforslaget i langt højere grad forholder sig til, hvordan en mere effektiv og tidlig forebyggende indsats kan sikre, at børn og unge i udsatte familier i højere grad støttes i at bryde denne negative sociale arv, så risikoen for at de havner i kriminalitet mindskes.

Lovforslaget bør fokusere på, at en tidlig forebyggende indsats skal forebygge kriminalitet og ikke være en indsats der kommer efter en kriminel handling. En tidlig og effektiv indsats er derfor en målrettet indsats over for sårbare og udsatte familier, som støtter forældrene og forbedrer deres muligheder for at give deres børn de rammer, som gør at børnene ikke ender i kriminalitet.

Det er ligeledes veldokumenteret, at positive fællesskaber fx i fritidstilbud og tilknytning til skolen forebygger kriminalitet. Det er derfor afgørende at inddrage barnets/den unges skole/uddannelse/fritidsinstitution i problemløsningen.

Der kan med fordel søges inspiration i BUPL's udspil om tidlig indsats, samt i BUPL's fritidsudspil.

<https://bupl.dk/bupl-mener/tidlig-indsats/> (Tidlig indsats)

<https://bupl.dk/bupl-mener/fritidsomraadet/> (Fritidsudspil)

- 2. Straksreaktion og forbedringsforløb** (side 3 - Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet)
BUPL er som udgangspunkt positive overfor hurtige reaktioner, men det essentielt, at disse indsatser bemannes uddannet personale, med kompetencer der passer specifikt til indsatsen og at der efterfølgende følges op på disse indsatser.
Straksreaktion eller forbedringsforløb bør bruges med varsomhed, idet de kan have stigmatisering til følge, og ikke i sig selv er med til at bringe barnet eller den unge ud af kriminalitet – tværtimod.

3. Forældre pålæg (side 85 - Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet)
I forbindelse med øget brug af forældre pålæg, vil vi advokere for, at der ikke anvendes yderligere økonomiske pålæg, såfremt det indledende pålæg ikke efterleves. Derimod skal den sociale indsats rykkes tættere på familien for at opspore de udfordringer, forældrene har. Ofte har forældrene brug for hjælp og ikke pålæg.

4. Forebyggelsesenheder i politikredsene (side 52 - Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet)
Vi finder det positivt, at der etableres forebyggelsesenheder i alle politikredse. Et krav om forebyggelsesenheder alle steder vil medføre at en større gruppe af børn og unge vil blive hjulpet. Nyere undersøgelser og forskning viser, at forebyggelsesenheder med politi, pædagoger, socialrådgiver ol. Har en positiv effekt i forhold til forebyggelse af kriminalitet.

Der kan med fordel søges inspiration i BUPL's Ungeudspil.

<https://bupl.dk/bupl-mener/ungeudspil/> (Ungeudspil)

Venlig hilsen

Lars Søgaard Jensen

Til: Justitsministeriet

Dato: 01.10.2018

Høringssvar vedrørende lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet

Børne- og Kulturchefforeningen takker for muligheden for at afgive høringssvar.

Det fremgår af høringsmaterialet, at ungdomskriminaliteten igennem en lang årrække har været faldende. Det fremgår ligeledes, at antallet af sigtelser og mistanker om straffelovsovertrædelser mod børn mellem 10 og 17 år er mere end halveret gennem de seneste 10 år.

De kommunale indsatser har i høj grad bidraget til ovennævnte positive nedgang i kriminaliteten blandt børn og unge, og kommunerne arbejder fortløbende for målsætningen om, at alle børn og unge skal bringes ud af kriminalitet og tilbage i fællesskabet.

BKF er bekymrede for, hvorvidt det fremsatte lovforslag vil understøtte denne målsætning. Der er efter BKF's vurdering og viden ikke forskningsmæssigt belæg for, at en etablering af et Ungdomskriminalitetsnævn, og at en Ungekriminalforsorg vil nedbringe antallet af alvorligt kriminelle børn og unge.

BKF fremhæver, at effektiv forebyggelse af kriminalitet ikke ligger i sanktioner, men i mulighed for deltagelse i fællesskaber i høj kvalitetsdagtilbud, gode skoler, gode uddannelses- og jobmuligheder samt attraktive boligmiljøer.

BKF er af den opfattelse, at ungdomskriminaliteten vil kunne nedbringes yderligere med den allerede eksisterende lovgivning og de systemer, som allerede er etableret i dag. Forslaget indeholder herudover modsatrettede elementer i forhold til at forebygge kriminalitet og sikring af fagligt velfunderede beslutninger, kontinuitet og en helhedsorienteret sagsbehandling, der understøtter børn og unges udvikling og trivsel.

BKF vurderer yderligere, at der med forslaget vil følge en række nye opgaver og tilpasninger af digitale systemer i kommunerne, som vil være udgiftsdrivende. Dertil kommer en bekymring for kvalitetsniveauet af det arbejde, som der forventes af kommunerne inden for de meget korte tidsfrister. Det vil kræve endog meget store ressourcer af den enkelte kommune at kunne levere et grundigt og kvalitetsfyldt materiale til brug for Ungdomskriminalitetsnævne.

De korte tidsfrister for blandt andet straks-reaktioner kan betyde, at kommunerne bliver nødt til at prioritere sager med børn og unge med kriminalitetsproblematikker højere end andre og sager med betydning for børns unges sundhed, trivsel og udvikling, uagtet at de nedprioriterede sager kan være langt mere alvorlige ift. Børns udvikling og trivsel. Ligeledes kan det betyde, at kommunerne får behov for at udvide deres indsatsvifte og kapacitet samt øge beredskabet til at kunne iværksætte de indsatser, som Ungdomskriminalitetsnævnet træffer afgørelse om. Hvilket igen vil være udgiftsdrivende for kommunerne.

Kommunale foranstaltninger er baseret på et meget velovervejet valg af mål, strategier og socialfaglige metoder, som alt sammen har indflydelse på valg af den rette foranstaltning i en konkret sag. Med de beføjelser, der i lovforslaget bliver lagt i Ungdomskriminalitetsnævnet, vil det faglige velfunderede arbejde blive sat ud af spil – uagtet om man vil lægge vægt på den ansvarlige kommunes myndighedsvurdering af og bidrag til sagen.

BKF vil herudover fremhæve, at nærværende lovforslag er i direkte modstrid med regeringens egen målsætning om færre regler og mindre bureaukrati.

Endelig bemærker BKF, at det med den beslutningskompetence, der vil blive tildelt Ungdomskriminalitetsnævnet, vil blive umuligt for kommunerne at styre økonomien på området.

Helhedsorienterede indsatser

BKF vurderer, at lovgivningen i sin nuværende form vil få en negativ effekt for det kriminalitetsforebyggende arbejde med de 10-17-årige, fordi der er stor risiko for, at helhedsperspektivet i forhold til udsatte børn og unge bliver kompromitteret.

BKF påpeger, at den socialfaglige helhedsorienterede tilgang til børn og unge i udsatte positioner er afgørende for, at vi på de ønskede effekter af vores indsatser.

BKF gør opmærksom på, at der i lovforslaget mangler fokus på kontinuitet og helhedstænkning overfor børnene/de unge og deres familier.

Anbringelser udenfor hjemmet

BKF vurderer, at man med lovforslaget risikerer flere anbringelser af børn og unge udenfor hjemmet med baggrund i sanktioner overfor barnet eller den unge. BKF vil anføre, at hensigten med Lov om social service er, at børn og unge, der bliver anbragt udenfor hjemmet, skal støttes gennem behandlingsmæssige indsatser – og ikke opleve, at en anbringelse bliver gennemført som en sanktion. Derfor bør der ligge vægtige socialfaglige vurderinger til grund for en anbringelse af et barn eller en ung udenfor hjemmet.

Børn på 10-12 år på delvist sikrede afdelinger og sikrede institutioner

Det er en væsentlig for børn og unge, der bliver anbragt udenfor deres hjem, at man på anbringelsesstedet kan matche deres behandlingsbehov. Hvad sikrede afdelinger og institutioner angår, er det vigtigt, at de yngste børn ikke bliver udsat for en negativ påvirkning fra de ældre børn/unge, ved at være anbragt sammen med dem. De eksisterende sikrede institutioner bør følgelig omlægges, så de kan imødekomme 10-12 årige børns behov. Alternativt skal der oprettes nye sikrede institutioner for denne aldersgruppe.

Retssikkerhed

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at Ungdomskriminalitetsnævnet ikke skal foretage en bevisførelse i sager vedrørende børn i alderen 10-14 år.

Ungdomskriminalitetsnævnet vil således kunne træffe afgørelse om straks-reaktioner samt forbedringsforløb overfor børn, som ikke beviseligt har udvist en kriminel adfærd, men hvor der alene er en mistanke om det. Det er meget bekymrende for et barns retssikkerhed, og BKF vurderer, at det ikke er i overensstemmelse med barnets tarv. Hvis barnet på 10-14 år er uskyldigt, vil barnet opleve en straks-reaktion og forbedringsforløb som uforståeligt.

Forskningen viser, at der er stor risiko for, at barnets oplevelse af at blive kategoriseret som kriminel i en tidlig alder, kan have en negativ indflydelse på deres selvopfattelse og en kriminel identitet, fordi omgivelserne udtrykker denne forventning.

Det fremgår ligeledes af bemærkningerne, at både forældre og børn/unge har mødepligt i Ungdomskriminalitetsnævnet, og at politiet kan stå for afhentning af barnet/den unge. Der er en risiko for, at et barn/den unge vil opleve det som et overgreb at blive fremstillet ved politiets mellemkomst.

Det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at det ikke er Ungdomskriminalitetsnævnets opgave eller formål at tage stilling til, om barnet/den unge er skyldig i en bestemt strafbar handling. BKF undrer sig derfor over, at det er en dommer, der skal lede Ungdomskriminalitetsnævnets arbejde. Hvis der skal findes den bedste helhedsorienterede løsning for barnet/den unge og ikke på selve sanktionen, vil det være mere relevant i højere grad at inddrage og give beføjelser til fagpersoner med særlig viden om børn og deres sundhed, udvikling og trivsel.

Den ungefaglige undersøgelse

BKF finder det uigennemskueligt, hvornår der skal udarbejdes en ungefaglig undersøgelse, og hvordan sammenhængen er til bestemmelserne i Lov om social service om en børnefaglig undersøgelse.

BKF finder det meget problematisk, at en ungefaglig undersøgelse i følge bemærkningerne til lovforslaget forventes færdiggjort indenfor tre uger samtidigt med, at det er forudsat, at der bliver foretaget de nødvendige undersøgelser af den unges forhold.

BKF påpeger, at erfaringerne fra arbejdet med børnefaglige undersøgelser viser, at hvis undersøgelsen skal have en tilstrækkelig kvalitet til at kunne pege på hensigtsmæssige indsatser, så vil det tage betydelig længere tid end den frist på 3 uger.

BKF anbefaler, at den ungefaglige undersøgelse udgår af lovtæksten, i det BKF vurderer, at den børnefaglige undersøgelse er tilstrækkelig til at belyse den unges behov. BKF mener yderligere, at der er stor risiko for, at indførelse af en ungefaglig undersøgelse vil skabe unødige uklarheder og bureaukrati i den kommunale sagsbehandling.

Målgruppen

Det fremgår af lovforslaget, at det er politiet, der henviser sager om børn og unge mellem 10 og 14 år til Ungdomskriminalitetsnævnet. Det fremgår endvidere af bemærkninger til lovforslaget, at der vil blive udviklet et særligt screeningsværktøj, som politiet kan anvende til at udpege de børn og unge, som opfylder betingelserne for henvisning til Ungdomskriminalitetsnævnet. BKF kan på nuværende tidspunkt ikke vurdere, i hvilket omfang et sådant screeningsværktøj kan sikre, at de børn og unge, der vil blive henvist til Ungdomskriminalitetsnævnet, er omfattet af målgruppen.

Tilsyn

Kommunerne har i dag tilsynet med børn og unge, ligesom kommunen har forpligtelsen til at følge op i forhold til foranstaltninger i henhold til Lov om social service. Det fremgår af lovforslaget, at det ikke er Ungdomskriminalitetsnævnets opgave at tage stilling til skyld, og at nævnets afgørelser ikke har karakter af en straf. Det undrer derfor BKF, at lovforslaget præciserer nødvendigheden af at placere tilsynet til med, at barnet/den unge følger Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelser, hos kriminalforsorgen.

Samtidig vurderer BKF, at der er risiko for dobbeltarbejde eller forøget bureaukrati, fordi en ny Ungekriminalforsorg vil blive afhængige af at være dialog med de kommunale myndigheder, eller lave parallelopfølgning på samme foranstaltning.

Børn og unge-udvalg

Kompetencen til beslutninger i denne type sager ligger allerede hos de eksisterende børn og unge-udvalg i kommunerne. Det står i øvrigt uklart i lovforslaget, hvordan man forestiller sig kompetencefordelingen mellem de allerede eksisterende børn og unge-udvalg og Ungdomskriminalitetsnævnene.

Sammenfattende understreger BKF, at forslagene i nærværende lovgivning vil medføre unødigt bureaukrati, være udgiftsdrivende for kommunerne samt risikere at marginalisere og yderligere kriminalisere børn og unge i udsatte positioner.

Afslutningsvis vil BKF anbefale, at der bliver etableret et tæt samarbejde med Børne- og Socialministeriet med henblik på at koordinere de to lovgivninger – Lov om socialservice og lov om Ungdomskriminalitet, med henblik på at sikre børn og unges retssikkerhed, så de får den rette hjælp og støtte til at udvikle sig positivt og indgå i voksenlivet og blive livsduelige.

Med venlig hilsen

Ane Stallknecht
formand for BKF

Justitsministeriet
Forebyggelseskontoret
Slotsholmen 10
1216 København K

Den 28. september 2018

Børnesagens Fællesråd takker for muligheden for at afgive høringsvar til Forslag til Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet” – sagsnr. 2017-186-0017 – dokument 845774

Børnesagens Fællesråd (BF) har den 29. januar 2018 skrevet til justitsministeren og fremhævet de mange gode udspil i "Alle handlinger har konsekvenser", som regeringens fremlagde i efteråret 2017. Lovforslaget bygger på dette udspil samt forlig med Socialdemokraterne og Dansk Folkeparti den 29. juni 2018.

BF har særligt bemærket, at børn ikke skal i fængsel og er meget bekymret over udsigten til en sænkelse af den kriminelle lavalder.

Justitsminister Søren Pape har i sit svar den 16. marts 2018 understreget, at der ikke bliver tale om en sænkelse af den kriminelle lavalder.

I BF glæder vi os over at nedsættelse af den kriminelle lavalder og at børn i fængsler er udeladt i nærværende lovforslag.

Overordnet finder Børnesagens Fællesråd det positivt, at kurven for ungdomskriminalitet er faldende, og at regeringen vil gøre noget for at hjælpe den lille gruppe af unge, som er blevet en fast del af det kriminelle miljø.

BF finder det betydningsfuldt, at dansk lovgivning har en meget vigtig virkning på børn og unge, også dem som er på vej ud i ungdomskriminalitet. Derfor skal den være forebyggende og uddannende snarere end straffende og isolerende.

BF anser alle under den kriminelle lavalder for børn, og de skal efter vores opfattelse beskyttes, opdrages og hjælpes i deres skolegang. Det er bl.a. der, de møder vigtige voksne og andre børn, der kan være forbilleder. I lovudkastet er der derfor en række straffende og isolerende tiltag over for de 10 – 14 årige, som Børnesagens Fællesråd ikke kan anbefale.

BF er positive over for straksreaktioner fra myndighedernes side. Det er absolut nødvendigt, at der sættes ind, når en ung er på vej ud i noget ulovligt, og det skal netop ske omgående.

Børnesagens Fællesråd anbefaler, at der til Kriminalitetsnævnet altid vælges børnefaglige medlemmer inden for psykiatri, psykologi og/eller socialfaglighed og for hele aldersgruppen 10 – 17 årige. Derved tilsikres den nødvendige kompetence, når ungdomskriminalitetsnævnene træffer afgørelser til gavn og støtte for børn og unge.

Børnesagens Fællesråd ønsker ikke øgede magtanvendelser i de sikrede institutioner men konstaterer, at det indgår i lovforslaget. BF henstiller derfor til, at magtanvendelser finder sted som dispensationsmulighed og altid på konkrete cpr-numre, der tilsikrer en individuel og ikke en generel anvendelsesmulighed.

Børnesagens Fællesråd anbefaler også, at børn og unges familie og netværk indskrives i loven, så de dels sikres den ramme, som ikke-myndige befinder sig i, dels at de positive virkninger af barnet og den unges netværk finder officiel anerkendelse i relation til ungdomskriminalitet.

Børnesagens Fællesråd anbefaler endvidere, at der samles erfaring og dokumentation for den nye lovgivning fra 2019, og at der gennemføres en evaluering af lovgivningen med henblik på en evt. revision heraf.

Børnesagens Fællesråd står gerne til rådighed og vedlægger for nemheds skyld korrespondancen med justitsministeriet fra januar til marts 2018.

Venlige hilsener

Sekretariatschef

Justitsminister Søren Pape Poulsen
Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Den 29. januar 2018

Kære Søren Pape Poulsen.

Ang. Regeringens udspil om en reform af indsatsen mod ungdomskriminalitet

Børnesagens Fællesråd (BF) følger med interesse den udvikling, som ungdomskriminaliteten har gennemgået i de senere år og noterer med stor tilfredshed, at regeringen er kommet med en reform mod ungdomskriminalitet kaldet "Alle handlinger har konsekvenser".

Det er positivt at konstatere, at statistikkerne viser, at kurven for ungdomskriminalitet er faldende, og at regeringen vil gøre noget for at hjælpe den lille gruppe af unge, som er blevet en fast del af det kriminelle miljø.

BF finder, at der er mange gode forslag i udspillet "Alle handlinger har konsekvenser", især at børn ikke skal i fængsel.

Endvidere kan BF pege på:

- en styrkelse af forebyggelsen af ungdomskriminalitet og indsatsen over for kriminalitetstruede børn og unge
- gavnlighed af den tværfaglige, helhedsorienterede indsats
- beskrivelse af en genoprettende ret og hvordan den kan inddrages i dansk bekæmpelse af ungdomskriminalitet
- nye indsatser, der bygger på tilgængelig viden om, hvad der virker i bekæmpelsen af ungdomskriminaliteten
- fokus på konsekvens af ungdomskriminalitet i en juridisk og en social kontekst
- en ungeindsats som er forebyggende og uddannende snarere end straffende

- økonomiske beregninger og vurderinger af udgifter til forebyggelse holdt op mod omkostninger til sanktioner, rehabilitering og etablering af nye systemer over for unge kriminelle.

Børnesagens Fællesråds øvrige bemærkninger

BF er meget bekymret over indførelse af en ungelavalder, som er utydelig fra en kriminel lavalder, og Fællesrådet støtter ikke forslaget om en ungelavalder.

BF finder, at et forslag om et evt. ungekriminalitetsnævn både bør afføde krav om, at alle medlemmer heraf modtager børnefaglig videreuddannelse.

Et ungekriminalitetsnævn bør endvidere koordineres med de eksisterende socialfaglige instanser og forankres i det kommunale system.

Regeringen foreslår endvidere, at en straksreaktion f.eks. kan være at møde op på den lokale brandstation og vaske brandbiler eller rydde op efter begået hærværk.

Fællesrådet er imod børnearbejde. Det er efter arbejdsmiljøloven kun lettere arbejde de 13 årige og unge, der ikke er gået ud af 9. klasse, må udføre. Praktikforløb hos offentlige og private arbejdsgivere er også arbejde.

BF støtter derfor ikke forslaget om, at en 12 årig kan pålægges arbejde som en del af et ungepålæg eller forbedringsforløb.

De foreslåede eksempler skal uddybes, så de målrettes de unge, der både er fyldt 13 år og gået ud af 9. klasse.

Det er positivt at inddrage forældre i forebyggelsen af kriminalitet, men Fællesrådet stiller spørgsmål ved, om forældrepålæg i form af økonomiske sanktioner og oprydning efter hærværk er den rigtige vej at gå.

BF ønsker ikke øgede magtbeføjelser i de sikrede institutioner og kan ikke støtte dette forslag.

Børnesagens Fællesråd ser frem til et lovforslag med uddybende lovbemærkninger om et nærmere forslag til det fortsatte arbejde i bekæmpelsen af ungdomskriminalitet.

Venlige hilsener

René Skau Björnsson
Formand

Kopi er sendt til alle retsordførerne.

JUSTITSMINISTERIET

Justitsministeren

Børnesagens Fællesråd
Dronningensvej 4, 1.
2000 Frederiksberg

bf@boernesagen.dk

16 MRS, 2018

Dato: 16. marts 2018
Dok: 682159

Kære Rene Skau Bjørnsson

Først og fremmest tak for interessen og de konstruktive bemærkninger vedrørende regeringens udspil til en reform af indsatsen mod ungdomskriminalitet "Alle handlinger har konsekvenser", som du har fremsendt på vegne af Børnesagens Fællesråd. Jeres bemærkninger vil indgå i Justitsministeriets videre arbejde.

I forhold til jeres bekymringer vil jeg gerne understrege, at den ungelavalder på 12 år, som regeringen lægger op til med udspillet, ikke er en sænkelse af den kriminelle lavalder. Ungdomskriminalitetsnævnet vil derfor heller ikke skulle have fokus på at fastlægge skyld, men derimod på at fastlægge et skræddersyet og målrettet forløb for den unge, der skal bidrage til at sikre, at den unge ikke ender i en kriminel løbebane. Ungdomskriminalitetsnævnet vil i den forbindelse kunne pålægge den unge forskellige reaktioner – men ikke strafferetlige sanktioner.

Ungdomskriminalitetsnævnet vil ved fastsættelsen af en straksreaktion over for en ung skulle foretage en helhedsvurdering af, hvilken straksreaktion der er bedst egnet i den konkrete sag. Den unges alder vil indgå i denne vurdering.

En anbringelse uden for hjemmet kan give mulighed for at standse den unges kriminelle handlinger gennem fjernelse fra lokalmiljøet. Desuden vil en anbringelse på længere sigt kunne hjælpe den unge ud af kriminalitet. For at sikre, at der er de bedst mulige forhold til stede på institutionen, er der behov for at give personalet bedre muligheder for at hjælpe den enkelte unge. Derfor lægger vi med udspillet op til, at magtanvendelsen på institutionerne styrkes. For så vidt angår den foreslåede styrkede mulighed for

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

magtanvendelse på visse institutioner skal jeg bemærke, at en ændring af de nuværende regler om anvendelse af magt og andre indgreb i selvbestemmel-
sesretten naturligvis vil skulle udformes inden for rammerne af de krav, der
stilles til anvendelsen af sådanne indgreb, herunder kravet om at et sådant
indgreb skal være nødvendigt.

Med venlig hilsen

Søren Pape Poulsen

Børnerådet

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København

01.10.2018
J.nr. 3.7.27/amc

Bekæmpelse af ungdomskriminalitet ved indførelsen af et ungdomskriminalitetsnævn mm.

Generelt

Børnerådet er meget bekymret over indførelsen af et ungdomskriminalitetsnævn. Henvi-
ngen af sager til ungdomskriminalitetsnævnet beror på den præmis, at barnet/den unge har be-
gået personfarlig eller anden alvorlig kriminalitet. Uskyldsformodningen er dermed tilsidesat.
Dette udhuler lovforslagets gentagne forsikringer om, at der ikke er tale om et strafferetligt sy-
stem. Barnet/den unge vil opleve det som et strafferetligt system, og det nye system risikerer
derfor at få store kontraproduktive konsekvenser. Forskning dokumenterer således, at kontak-
ten til en strafferetlig instans øger risikoen for, at barnet identificerer sig selv som kriminel og
dette vil føre til mere kriminalitet i målgruppen – ikke mindre.

Herudover har det nye system unægteligt store ligheder med det eksisterende, både ift. ty-
perne af foranstaltninger og kommunens forarbejde i form af undersøgelser af barnet/den
unge. Den helt grundlæggende forskel med oprettelsen af ungdomskriminalitetsnævnet er, at
det nu er barnet/den unges påståede kriminelle adfærd, som er i fokus, da denne er udgangs-
punktet for visiteringen til nævnet. De 10-14-årige henvises til nævnet på mistanke om krimi-
nalitet, mens de 15-17-årige unge alene får deres sag behandlet i nævnet, hvis de er dømt skyl-
dige. Begge grupper har brug for, at fokus holdes på deres særlige behov, herunder at deres
kognitive intelligensniveau tages i betragtning.

Nævnets sammensætning og rolle har store ligheder med en domstol. Dog med den forskel, at
barnet eller den unge ikke tildeles samme rettigheder som ved en domstol, hvorved der sker
en forringelse af barnets retssikkerhed. Dermed er der tale om en dobbelt forringelse for bar-
net/den unge og en potentiel krænkelse af barnets rettigheder efter Børnekonventionens arti-
kel 40 (3) (b) og (4) for børn mistænkt, anklaget eller dømt for kriminalitet. Børnerådet henvi-
ser endvidere til Europarådets retningslinjer for børnevenlig retspleje afsnit E, punkt 2 om iagt-
tagelse af retssikkerhedsprincipper, også når der er tale om udenretslige procedurer.

Børnerådet anerkender, at der er en gruppe børn og unge, som den hidtidige indsats tilsynela-
dende ikke har slået til overfor. I forslaget er der fokus på opdragende indsatser. Børnerådet
savner dokumentation for, at disse indsatser vil virke. I de år det nuværende system har funge-
ret, er ungdomskriminaliteten faldet drastisk. Vi savner dokumentation for, at dette nye sy-
stem vil virke forebyggende og mindske recidiv blandt de mest udsatte børn og unge.

Børnerådet

Rådet sætter spørgsmålstegn ved, hvorvidt Politiet og dommerstanden har den rette erfaring til at vurdere, hvilken indsats der vil virke. Det er dokumenteret, at hovedparten af de børn og unge, som begår kriminalitet, er udsatte, sårbare og psykisk syge, og det bekymrer derfor Børnerådet, at der oprettes ungdomskriminalitetsnævn, som først og fremmest fokuserer på den kriminelle adfærd, ikke på hele barnet/den unge og dennes livssituation. Med kun én repræsentant fra kommunen i nævnet frygter vi, at nævnet vælger at se bort fra den indstilling, kommunen kommer med på baggrund af den ungefaglige undersøgelse. De sociale myndigheder har langt bedre forudsætninger for at tilrettelægge den bedste indsats og har typisk en bedre indsigt i det enkelte barns historik og særlige behov. Der er risiko for, at den store viden om indsatser, der virker, går tabt, hvis ikke kommunernes repræsentanter gives øget indflydelse i ungdomskriminalitetsnævnet. Kommunernes handlemuligheder og opfølgning i forhold til de mest udsatte børn og unge skal styrkes, ikke svækkes, som de bliver i det nye system.

10 til 11-årige børn som udgangspunkt ikke anbringes på en sikret institution, langt fra deres familier og netværk. Det er en meget indgribende foranstaltning for et barn. Så unge børn har et helt andet omsorgs- og nærhedsbehov, end der kan skabes under en frihedsberøvelse, hvor barnet videoovervåges, låses inde om natten og har særdeles begrænset adgang til nærmeste netværk m.v. Det er skadeligt for et barn, som stadig er så påvirkeligt i kraft af udviklingsniveauet i den alder. Børnerådet mener ikke, at det tilstrækkeligt tilgodeser Børnekonventionens artikel 37 (c), som beskriver, at der skal tages hensyn til aldersmæssige behov.

Det er ligeledes en voldsom oplevelse at stå foran et nævn i form af en dommer, en politirepræsentant og en kommunerepræsentant. Hensigten med at skulle møde op i nævnet er, at barnet herigennem skal forstå konsekvensen af sine kriminelle handlinger. Det er veldokumenteret, at denne form for afskrækkende konfrontationer virker stik imod hensigten. Her bør proportionalitetsprincippet anvendes, og den mindst indgribende form vælges.

Oprettelsen af et ungdomskriminalitetsnævn og det deraf følgende store apparat er et meget omfattende og ressourcekrævende tiltag for at nå en lille gruppe af børn og unge. Øget behandlingstid kan blive realiteten, når der i forslaget indføres et ekstra organ i forløbet. Børn og unge lider under ventetid, og der skal sikres en så hurtig sagsbehandling som mulig, dog uden at gå på kompromis med retssikkerheden. Når der oprettes et nævn i hver politikreds, er der endvidere risiko for forskelligartet behandling og skævvridning, hvor nogle kredse har mange sager, og andre har meget få.

Endvidere er det Børnerådet uforståeligt, at Børnekonventionens principper og regler tilsyneladende ikke er indgået i overvejelserne og derfor ikke nævnes i materialet et eneste sted.

Børnerådet håber med de forslag, som er oplistet på sidste side i høringsvaret, at kunne påvirke det flertal for forslaget, som tegner sig i Folketinget.

Børnerådet

Særligt

Kapitel 1

§ 1

Kriminalforsorgens rolle er at sikre, at domstolens domme bliver fuldbyrdet. Indførelsen af en ungekriminalforsorg bestyrker derfor indtrykket af, at der er tale om et strafferetligt system. Erfaringen med individuelle forebyggende indsatser for børn og unge ligger hos kommunernes sagsbehandlere. Denne erfaring bør ikke gå tabt. Kommunernes sagsbehandlere bør derfor få en mere fremtrædende rolle i dette system.

Kapitel 2

Nævnets sammensætning mm.

Børnerådet er uforstående overfor, hvorfor det udelukkende er de dommere, der har med de 10-11-årige at gøre, der skal gennemgå efteruddannelse. De 12-14-årige er også en målgruppe, som dommerne ikke tidligere har haft med at gøre. Vi vil derfor understrege, at 10-14-årige har ret til at blive mødt af en fagperson, der har erfaringen, efteruddannelsen og den børnefaglige kompetence for på den måde at sikre de bedst mulige rammer for mødet. Efteruddannelsen bør derfor udvides til at omfatte alle dommere, der har med 10-14-årige at gøre. Såvel som repræsentanterne fra politiet og kommunen, da der ikke er garanti for, at disse to har en børnefaglig baggrund af tilstrækkelig tyngde.

Derudover lægges der op til, at en børnesagkyndig yder bistand til nævnet i sagerne, der vedrører 10-14-årige, men den børnesagkyndige har ikke stemmeret. Børnerådet mener, den børnesagkyndige bør have stemmeret grundet sin særlige viden og erfaring.

Hvad angår de 15-17-årige er de også børn, og nævnet vil uden tvivl drage gavn af deltagelse af en børnesagkyndig. Derfor bør der også indgå en børnesagkyndig i behandlingen af sager for denne målgruppe.

Når nævnets flertal udgøres af en dommer og en repræsentant for politiet, sender det et klart signal om det overvejende fokus for sanktionerne rettet mod barnet eller den unge. Det er tydeligt, at barnet eller den unge er antaget som kriminel, og dette er som tidligere nævnt meget problematisk.

At det er politiet, der stiller sekretariatsbistand til rådighed for nævnet, underbygger ikke nævnets uafhængighed. Det bør derfor ændres.

§ 10 Henvisning af sager til nævnet

Når domstolene alene henviser 15-17-årige, der er dømt for kriminalitet til ungdomskriminalitetsnævnet, bestyrker det indtrykket af, at de 10-14-årige, som behandles i nævnet, ligeledes betragtes som skyldige – uden rettergang. Det fremgår ikke klart, hvad retten skal lægge vægt på i forbindelse med de forudgående overvejelser om henvisning af dømte 15-17-årige. Dermed risikeres vilkårlig henvisning.

§ 12 Straksreaktion

Med indførelsen af dette nye begreb bør følge en forpligtelse til at tænke et udviklingsmæssigt sigte før det opdragende sigte, ikke omvendt som angivet i bemærkningerne til bestemmelsen. At barnet med straksreaktionen bringes til at forstå konsekvenserne af sine handlinger er ikke givet, da børn herunder også mange af de ældre børn ikke er i stand til at konsekvensberegne på samme måde som voksne. Flere af børnene kan endvidere forventes at have nedsat psykisk funktionsevne med deraf følgende nedsat konsekvensberegning.

Det er beundringsværdigt, at der tænkes i genoprettende ret, men Børnerådet vil understrege, at det er afgørende, at børnene og de unge gives samme vilkår efter arbejdsmiljøloven som andre børn ift. at udføre arbejde med henblik på at genoprette skader med videre, så der ikke sker forskelsbehandling med risiko for barnet.

§ 13 Forbedringsforløb

Dette nye begreb indeholder en bred vifte af tiltag. I lovforslagets bemærkninger er det tydeligt, at målgruppen ofte er udsatte børn og unge med behov for særlig støtte. Børnerådet mener derfor, det er helt afgørende, at det er disse behov, der tages udgangspunkt i, når et forbedringsforløb tilrettelægges, så barnets trivsel og udvikling kan genskabes.

Børnerådet mener, at et forbedringsforløb på 4 år for et 10-årigt barn ikke er proportionalt og for langvarigt. Der bør udelukkende anvendes forløb af op til 2 års varighed som efter stk. 1, 1. pkt., ligesom for de 12-14-årige. Det er ikke rimeligt, at mindre børn kan tildeles et længere forbedringsforløb end de ældre.

Tildeling af en kontaktperson er altid en god ide, så barnet eller den unge har en voksen, som han eller hun kan gå til for vejledning og orientering.

Hvad angår muligheden for praktikforløb efter stk. 1, nr. 8 bør der fastsættes en aldersgrænse, så 10-12-årige ikke sættes til arbejde, som de bør være beskyttet imod.

§ 15 og 16 de delvist lukkede, sikrede institutioner mfl.

Lovforslaget skal ses i tæt sammenhæng med, at der samtidig indføres omfattende ændringer på servicelovens bestemmelser for de delvist lukkede og sikrede institutioner, som herefter vil fremstå langt mere fængselslignende. Vi henviser til vores høringssvar på ændringerne til serviceloven, lov om voksenansvar mm.

§ 25 Sagsbehandlingstid

Børnerådet frygter, at det ekstra led, som Ungdomskriminalitetsnævnet udgør, vil føre til forlænget sagsbehandlingstid.

§ 27 Kommunens henvisning straks efter dom eller efter afsoning

Børnerådet mener, det er stigmatiserende, at den 15-17-årige efter endt afsoning skal møde i ungdomskriminalitetsnævnet. Efter afsoning må den unge betragtes som havende afsonet sin straf og kan herefter ikke længere være mistænkt eller på anden måde høre til nævnets målgruppe. Beslutninger om støtte til den unge bør træffes af kommunen i stedet.

Børnerådet

§ 28 Indkaldelse til møde

Denne bestemmelse om indkaldelse til møde hænger sammen med mødepligten efter § 37 på en sådan måde, at det er helt afgørende, at barnet/den unge ikke straffes for forældres eventuelle manglende orientering af barnet/den unge om indkaldelsen. Det er ikke nødvendigvis sådan, at alle børn og unge har adgang til familiens postkasse, og dermed kan indkaldelsen ikke garanteres at være meddelt barnet eller den unge. Nævnet må derfor tilføje dette som et opmærksomhedspunkt, så forældrenes adfærd ikke kommer barnet/den unge til skade.

§ 29 Ungefaglig undersøgelse

Børnerådet mener, at betegnelsen "ungefaglig undersøgelse" er uhensigtsmæssig. Da der reelt er tale om en undersøgelse identisk med en børnefaglig undersøgelse efter serviceloven, bør den også kaldes det. Endvidere er det misvisende at kalde det en ungefaglig undersøgelse, når nogle af børnene er 10-12 år og ikke kan betegnes unge.

§ 31 Udarbejdelse af den ungefaglige undersøgelse

Det er angivet, at hvis barnet er psykisk eller fysisk sygt, kan kommunen undlade at høre det. Børnerådet vil understrege, at i tilfælde af at barnet/den unge er psykisk syg, bør nævnet ikke træffe afgørelse, men henvise tilbage til kommunen eller alternativt til psykiatrien. Fokus på kriminel adfærd må ikke overskygge barnets/den unges behov for støtte fra det relevante fagområde.

§ 38 Barnet eller den unge udebliver fra eller forlader nævnsmødet

Børnerådet mener ikke, det er hensigtsmæssigt, at børn og unge skal hentes af politiet, hvis de forlader eller udebliver fra nævnsmødet. Det er voldsomt at skulle møde op foran et nævn og deltage i et møde. Man må forvente, at et barn eller en ung med sociale problemer vil opleve det meget indgribende og føle lyst til at undvige, og det at udeblive eller forlade nævnsmødet bør ikke kædes sammen med, at barnet ikke har forstået, at kriminel adfærd har konsekvenser. Der kan være mange omkringliggende faktorer, såsom forældrenes omsorgssvigt og barnets alder, som har betydning for barnets adfærd, og denne kontekst må være formildende. Afhentning af barnet/den unge bør i stedet foretages af kommunen.

§§ 47 og 48 Ungekriminalforsorgens tilsyn og barnets/den unges forpligtelser

Oprettelsen af en ungekriminalforsorg under voksenområdet kriminalforsorg bekymrer Børnerådet, fordi det bekræfter ligheden med et strafferetligt system. Børnerådet mener, at kommunen skal være eneste tilsynsmyndighed og i den forbindelse sikre barnets trivsel og udvikling.

§ 55 Påklagning af afgørelser

I forhold til servicelovens klagemuligheder indføres der med lovforslaget en indskrænkning af retten til at klage over afgørelser. Børnerådet må på det kraftigste fraråde dette, da det forringer retssikkerheden for de berørte børn og unge, særligt med henblik på at flertallet i nævnet ikke besidder direkte viden om barnet eller den unge.

Børnerådet

Afsluttende bemærkninger

I det store hele fremstår oprettelsen af et Ungdomskriminalitetsnævn som en oprettelse af et parallelt system til det eksisterende sociale system med en ekstra sagsgang og de risici, der medfølger i den forbindelse. Den helt grundlæggende forskel er, at det nu er barnet/den unges påståede kriminelle adfærd, som er i fokus med beslutningskompetencen lagt hos dommere og politirepræsentanter, der ikke besidder den fornødne indsigt i det enkelte barns eller unges historie, problematikker og behov. Dommerne og politirepræsentanterne må forlade sig på den ungefaglige undersøgelse og en overlevering af oplysninger, hvilket er bekymrende for barnet eller den unge i forhold til at modtage den rette specialiserede støtte og behandling.

Når behandlingen af sager i ungdomskriminalitetsnævnet tager udgangspunkt i, at barnet/den unge har begået personfarlig eller anden alvorlig kriminalitet, betyder det for de 10-14-årige, at de behandles som skyldige, selvom der ikke er tale om en strafferetlig proces med dertil følgende rettigheder. Børnerådet er af den opfattelse, ovenstående taget i betragtning sammenholdt med de foreslåede stramninger i lov om voksenansvar, at der de facto er tale om en nedsettelse af den kriminelle lavalder.

Hvis lovforslaget her vedtages i sin helhed, har Børnerådet følgende forslag til forbedring af systemet:

1. Det skal sikres, at Ungdomskriminalitetsnævnet fremstår neutralt i sin sammensætning og struktur (ikke udelukkende men særligt i forhold til politiet)
2. Børnefaglig efteruddannelse af samtlige dommere, politirepræsentanter og repræsentanter fra kommunen
3. Nævnet udvides med en plads til en børnesagkyndig, som har stemmeret
4. Ungefaglig undersøgelse sidestilles fuldt ud med børnefaglig undersøgelse og benævnes sådan
5. Klagemuligheder som i serviceloven

Med venlig hilsen

Per Larsen
Formand for Børnerådet

Lisbeth Sjørup
Sekretariatschef

Justitsministeriet
Forebyggelseskontoret
Slotsholmsgade 10
Børne- og Socialministeriet
1216 København K

Børns Vilkår
Trekronergade 126 F
DK – 2500 Valby

M +45 3555 5559
@ bv@bornsvilkar.dk

www.bornsvilkar.dk

1. oktober 2018

Høringssvar vedr. forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet

Børns Vilkår takker for muligheden for at afgive høringssvar vedr. ovennævnte udkast. Vi bakker op om ønsket om at tage bedre hånd om de kriminalitetstruede børn og unge. Ud fra både et forebyggelses- og et samfundsøkonomisk perspektiv er der potentiale i at fokusere særligt på den gruppe unge. Henset til det yderst komplekse emne og væsentligheden af området generelt, er høringsfristen imidlertid urimelig kort.

Børns Vilkår havde endvidere gerne set, at man både ifm. de politiske overvejelser forud for aftalen af 29. juni 2018, samt direkte ifm. lovforslaget og bemærkningerne hertil havde forholdt sig Børnekonventionen.

Generelt

Det er vores overbevisning, at indsatsen som helhed bør være til de omfattede børns bedste, for at Danmark overholder sine forpligtelser ift. Børnekonventionen. Da der både er dansk og international forskning, som viser, at det har negative konsekvenser – også ift. øget kriminalitet – for børn og unge at blive straffet og komme i kontakt med domstolene/domstolslignende instanser, må det anses for tvivlsomt om dette er tilfældet.

Børn i risikozonen

Det fremgår både af den politiske aftale af 29. juni 2018, samt af nærværende udkast, at man ønsker at stille børn og unge der begår kriminalitet til ansvar og at møde dem med mærkbar og hurtig konsekvens.

Børns Vilkår kan være bekymrede for, at man hermed glemmer hvilke supplerende risikofaktorer, der ligger bag en del af denne kriminalitet. Der er tale om børn og unge der kan have været udsat for omsorgssvigt, og måske slås med afhængighedsproblematikker og diagnoser, som fx ADHD. Mange af disse børn og unge vil som følge heraf have et lavere kognitivt funktionsniveau end jævnaldrende, og de vil være mere uopmærksomme, mere hyperaktive og mere impulsstyrede end andre børn. De har problemer med at overskue sammenhængen mellem årsag og virkning, og derfor vil en konsekvent straksreaktion ikke have den kriminalitetsforebyggende effekt, som er lagt til grund i udspillet.

Læs mere om os på
bornsvilkar.dk

Ungdomskriminalitetsnævnet

Oprettelse

Børns Vilkår ser en række udfordringer ved nævnets forankring hos Politiet. Henset til, at det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at man ønsker at bevare de sociale foranstaltninger som kerneindsats, og da nævnet derfor kan træffe beslutninger, der ligger uden for politiets myndighed virker dette kontraproduktivt. Det sender endvidere et uheldigt signal til de børn og unge, der kommer i berøring med nævnet, såfremt man ønsker at indsatsen skal være en hjælp, og ikke en straf.

Sammensætning

Børns Vilkår noterer sig at nævnet skal ledes af en dommer, og at der derudover skal være medlemmer fra Politiet. Nævnets sammensætning kommer således til at understrege den straf-feretlige kontekst man nu placerer indsatsen i. Det er fortsat vores overbevisning, at dette paradigmeskift er uheldigt. Vi så hellere, at man forankrede nævnene i kommunerne, der i forvejen højst sandsynligt er i berøring med de berørte børn og unge, og har den fornødne faglige indsigt.

Såfremt man fastholder den skitserede organisering, er der behov for at alle dommere, der har sæde i nævnene, gennemgår en særlig efteruddannelse – og ikke kun dem, der behandler sager vedr. de 10-11 årige. Dette er nødvendigt for at kunne gennemskue de meget komplicerede problematikker, der er i spil for denne gruppe børn og unge.

For så vidt angår medlemmernes faglighed er det glædeligt, at der både fsva. de ansatte i politiet og de kommunalt ansatte nævnsmedlemmer i bemærkningerne fremgår, at de skal udpeges baseret på deres viden og indsigt i henholdsvis kriminalitetsforebyggende arbejde og social støtte til udsatte børn og unge. Det er af afgørende betydning at det høje faglige niveau prioriteres og at det løbende monitoreres om medlemmerne har de nødvendige kvalifikationer.

Børns Vilkår undrer sig derudover over antagelsen om, at nævnsmedlemmet med politibaggrund vil være neutral, såfremt vedkommende ikke har uniform på. Dette har efter vores opfattelse ingen betydning, selvom det måske kan have en signalværdi for særligt mindre børn.

Endelig finder vi det problematisk, at man alene tænker at børnesagkyndig bistand er nødvendigt i sager vedrørende børn og unge mellem 10 og 14 år. Det er vores opfattelse, at børnesagkyndig bistand er nødvendig også i sager vedr. ældre børn. Vi mener derfor at der bør udpeges et børnefagligt nævnsmedlem, der har stemmeret på lige fod med de resterende medlemmer.

Uafhængighed

Børns Vilkår finder det bekymrende, at Politiet indgår i så mange roller omkring og i nævnet og mener at dette er egnet til at rejse tvivl om nævnets uafhængighed. Særligt henset til at en eventuel straksreaktion vil kunne blive håndhævet med Politiets bistand, hvilket for et barn/en ung vil gøre det svært at tro på nævnets uafhængighed.

Henvisning

For så vidt angår henvisningen af sager til nævnet skal vi understrege, at kvaliteten af det anvendte screeningsværktøj bør tillægges afgørende betydning. Det får stor betydning for de berørte børn og unge, der bliver en del af indsatsen, hvorfor der bør udvises stor forsigtighed for at undgå stigmatiserende behandling.

For så vidt angår målet om særlig hurtig sagsbehandling skal Børns Vilkår understrege, at hurtige reaktioner, skarpe frister og fast track procedurer kræver, at de struktureres, bemannes med veluddannet arbejdskraft og ikke mindst finansieres. Myndighederne har allerede i dag pligt til at handle hurtigt i sager, hvor unge har begået kriminalitet. Når dette ikke altid sker, skyldes det ikke manglende muligheder i lovgivningen, men snarere et primært fokus på økonomi frem for forebyggelse.

Endelig skal Børns Vilkår bemærke, at der ifm. vurdering af kriminalitetens karakter er tillagt henvisende instans et betydeligt skøn. Der bør i denne forbindelse lægges vægt på, at den målgruppe man ønsker at ramme med denne indsats er 'den hårde kerne', og at alle børn og unge, der potentielt ville kunne henvises ikke bør henvises, idet mange bedre vil kunne nås med en socialfaglig indsats. Børns Vilkår skal i denne forbindelse endvidere gøre opmærksom på, at fx kriminelle søskende eller forældre, misbrugsproblemer mv. ikke alene bør begrunde at en ung, der har begået kriminalitet, der er i grænseområdet for indsatsen, udpeges som værende en del af den hårde kerne.

Forberedelse af sagen til Ungdomskriminalitetsnævnet

Børns Vilkår skal indledningsvis bemærke, at det er glædeligt, at det er indtænkt at barnet/den unge i visse tilfælde kan have behov for advokatbistand. Børns Vilkår er imidlertid af den opfattelse, at der kan være tilfælde ud over de i § 46 oplyste, hvor advokatbistand må anses for nødvendig ift. den påtænkte reaktion eller omstændighederne i øvrigt og anbefaler derfor, at man udvider bestemmelsen med et 6), således at nævnet kan beskikke advokat for barnet/den unge, såfremt særlige omstændigheder taler herfor.

Børns Vilkår anerkender at man med forslaget har ønsket at sende et signal til børnene/de unge om vigtigheden af at møde ved nævnet. Børns Vilkår mener, at det for langt de fleste børn og unge, der kan blive udsat for en sådan afhentning, vil være en meget voldsom oplevelse, der kan føre til en uhensigtsmæssig modstand mod 'systemet'. En sådan modstand vil potentielt stå i vejen for barnets/den unges vej mod et liv uden kriminalitet. Børns Vilkår mener, at afhentning er en opgave for de kommunale myndigheder, særligt henset til at afhentningen kan foregå fx på barnets/den unges skole eller ifm. en fritidsaktivitet.

Børns Vilkår ser positivt på forpligtelsen for den kommunale forpligtelse til at udarbejde en indstilling til nævnet om, hvilke foranstaltninger, der bør iværksættes. Børns Vilkår havde imidlertid gerne set at nævnet var forpligtet til særligt at begrunde hvorfor, hvis indstillingen ikke følges.

Børns Vilkår skal endvidere gøre opmærksom på, at barnet/den unge uundgåeligt vil føle at skyldsspørgsmålet er afgjort, når nævnet er sat, og at dette kan afholde nogle fra at redegøre for

deres egen opfattelse af sagen, hvilket må anses for uhensigtsmæssigt. Dette særligt henset til at de kan være uenige i nævnets holdning til skyldsspørgsmålet. Den nuværende praksis, hvor kommunerne kan beslutte en social foranstaltning (fx anbringelse på delvis lukket, eller sikret institution), selvom der er usikkerhed om skyldsspørgsmålet, har været kritiseret for at barnet/den unge mangler almindelige retssikkerhedsgarantier. Det havde således været ønskeligt, om man med nærværende udkast havde sikret, at også børn og unge får processuelle rettigheder og en egentlig domstolsprøvelse, såfremt de skal idømmes straf, hvilket en straksreaktion vil føles som set fra barnets/den unges perspektiv. Børns Vilkår skal i den forbindelse henvise til Børnekonventionens artikel 40 (3) (b) og (4) for børn mistænkt, anklaget eller dømt for kriminalitet. Børns Vilkår henviser endvidere til Europarådets retningslinjer for børnevenlig retspleje afsnit E, punkt 2 om retssikkerhedsprincipper ifm. udenretslige procedurer.

Straksreaktion

Det fremgår, at straksreaktionen som udgangspunkt skal fastsættes ud fra principperne om 'restorative justice'. Vi skal understrege, at det at arbejde genoprettende kræver en betydelig indsats på flere planer. Målgruppen har i de fleste tilfælde allerede har været genstand for en målrettet og ressourcekrævende indsats i både det sociale system og skolesystemet. En ny indsats af genoprettende karakter vil betyde, at man iværksætter endnu en indsats med de betydelige ressourcer, det kræver. Hvis dette er tilfældet, bør der skabes rum til individuelt tilrettede indsatser, der tilgodeser de behov og ønsker, den krænkede måtte have, hvad enten det er, at barnet/den unge pålægges at reparere det, barnet/den unge har ødelagt, møder mellem offeret og barnet/den unge eller psykologhjælp til enten barnet/den unge eller offeret. At arbejde genoprettende kræver uddannelse og viden hos de personer, der har ansvaret for processen.

Børns Vilkår skal igen med henvisning til det anførte ovenfor ift. mødepligt understrege, at det ikke er hensigtsmæssigt at børn/unge hentes med bistand fra Politiet ifm. manglende fremmøde til det sted hvor straksreaktionen skal udføres.

Forbedringsforløb

Børns Vilkår skal understrege vigtigheden af, at forbedringsforløbet har til sigte at sikre barnets trivsel og udvikling, og at den sociale indsats fokuserer herpå. Børns Vilkår ser derfor positivt på det klare fokus der er lagt i bemærkningerne.

Børns Vilkår skal understrege, at det planlagte forbedringsforløb løbende skal genvurderes, således at barnet ikke fastholdes i en indsats, der ikke virker. Det bør i den sammenhæng vurderes, om fastsættelse af et 4-årigt forbedringsforløb under alle omstændigheder ikke vil være proportionalt, henset til der er tale om et endnu ikke færdigudviklet barn/ungt menneske.

Ungefaglig undersøgelse

Børns Vilkår mener ikke at det er nødvendigt at erstatte den nuværende børnefaglige undersøgelse med en 'ungefaglig undersøgelse'. Dette særligt henset til at disse bør indeholde de samme oplysninger og vurderinger af barnets trivsel og udvikling. Børns Vilkår stiller sig endvidere uforstående overfor betegnelsen særligt når der er tale om børn ned til 10 år, der ikke kan betegnes som 'unge'.

Ungekriminalforsorgen

Børns Vilkår anerkender behovet for at man fokuserer indsatsen ift. de unge kriminelle, således at disse bliver mødt af en kvalificeret indsats. Børns Vilkår mener imidlertid ikke, at børn på 10-14 år skal behandles som kriminelle, og mener derfor heller ikke at der bør oprettes en ungekriminalforsorg. Børns Vilkår mener, at opgaven bør varetages af kommunerne, der har soci-
alpædagogisk faglighed og kan arbejde med rehabiliterende sigte – evt. med supervision fra kriminalforsorgen ift. denne målgruppe.

Spørgsmål til høringssvaret kan rettes til Ingrid Hartelius Dall på tlf. 26816512 (ingrid@bornsvilkar.dk)

Med venlig hilsen

Rasmus Kjeldahl
Direktør

Ingrid Hartelius Dall
Juridisk seniorrådgiver

Justitsministeriet
Lforebyggelseskontoret@jm.dk

27. september 2018

Vedr. høring over udkast til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet

Danmarks Lærerforening takker for at have modtaget forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet i høring.

De seneste år er ungdomskriminaliteten faldet betragteligt. Samtidig har man fastholdt den kriminelle lavalder, som anbefalet af alle faglige eksperter på området. De er alle enige om, at øget brug af straf, ikke mindst fængselstraf eller lignende, ikke mindsker risikoen for, at børn havner i kriminalitet eller bidrager til at mindske ungdomskriminaliteten.

Danmarks Lærerforening finder det meget betænkeligt, at man med det fremsatte lovforslag forringer børns og unges retsstilling samt øger mulighederne for magtanvendelse og straf til børn under den kriminelle lavalder.

Med forslaget risikerer man at optrappe konflikter, skabe modstand og øge stressniveauet. Dette vil forhindre børns og unges positive udvikling.

Børn i risiko for kriminalisering skal ikke isoleres eller i fængsel – de skal have hjælp.

Med venlig hilsen

Anders Bondo Christensen
Formand for
Danmarks Lærerforening

Dato 28. september 2018
HEN

Side 1 af 7

Dansk Socialrådgiverforening
faglig handlekraft

Til
Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 K

Høringssvar til lovforslag om bekæmpelse af ungdomskriminalitet

Dansk Socialrådgiverforening skal takke for muligheden for at afgive høringssvar til lovforslaget om bekæmpelse af ungdomskriminalitet. Dette høringssvar skal ses i sammenhæng med Dansk Socialrådgiverforenings høringssvar til forslag til lov om ændring af Serviceloven, Lov om voksenansvar og Lov om socialtilsyn.

Det nuværende system er godt – hvorfor skal det kasseres?

Dansk Socialrådgiverforening er meget uforstående overfor, at der skal indføres et nyt system til at tage sig af kriminelle børn og unge. Det nuværende system med udgangspunkt i kommunerne, Serviceloven og et tæt samarbejde mellem alle relevante parter har virket særdeles godt. Ungdomskriminaliteten er faldet markant år efter år: det samlede antal unge mellem 10 og 17 år, der blev mistænkt eller sigtet, faldt 50 % fra 2006 til 2017. Faldet var størst for de yngste: for børn mellem 10 og 14 år var faldet 68 %.

Systemet er løbende udviklet med metodeudvikling og en tættere koordinering mellem alle instanser i både forebyggelsen og i arbejdet med kriminelle unge. Koordinering mellem politi, socialforvaltning, skole, fritidstilbud etc. fungerer stadigt bedre, og når det er bedst, så inddrages også jobcentret og uddannelsesstederne. Det er fx centralt i det områdebaserede arbejde i udsatte boligområder.

DS er helt uforstående over for, at dette system nu skal skubbes til side, og vi kan konstatere, at det sker uden rimelige begrundelser. I de generelle bemærkninger nævnes, at den nuværende indsats "mangler fælles retning og konsekvens" (s. 24). Det billede kan DS ikke genkende, det er netop disse målsætninger, der er arbejdet med i kommunerne i en årrække. Der kan uden tvivl ske forbedringer i nogle af de 98 kommuner, og hvis man finder problemer i det nuværende system, så skal der selvfølgelig handles på dem. Men i stedet skubbes systemet bare til side. Vi finder det særlig problematisk, fordi det system, der sættes i stedet, har meget alvorlige mangler og skævheder. I værste fald kan det skade arbejdet med unge kriminelle.

Den kriminelle lavalder sættes reelt ned til 10 år

Formelt ændres den kriminelle lavalder ikke, men i praksis sættes den ned til 10 år. Børn ned til 10 år skal nu ind i et system med et domstolslignende nævn, hvor indsatserne er straffetonede, og hvor pædagogik og udvikling får svære vilkår. Et sy-

stem, der kan sætte børn ned til 10 år i sikrede institutioner, der i stigende grad ligner fængsler, ikke mindst efter de foreslåede ændringer i lovforslaget om ændringer Serviceloven mv. Vi kan ikke se det på anden måde, end at den kriminelle lavalder i praksis er sat ned, og det vender vi os klart imod.

Ydermere er der uklarhed om afgrænsningen af, hvilke børn mellem 10 og 14 år, der efter skal til Ungdomskriminalitetsnævnet. Efter § 2.2 er det børn, der "vurderes at være i særlig risiko for at begå yderligere kriminalitet". Bemærkningerne opregner en række faktorer, som skal vurderes, men tolkningen forekommer ikke entydig. Formuleringer om, at et barn "har været i kontakt med psykiatrien", at det "har et stofmisbrug", eller at et barn fra fx et udsat boligområde "omgås" kriminelle børn og unge (s. 110) er så åbne for tolkning, at der vil være et element af vilkårlighed i vurderingen af dem. Og politiets afgørelse kan ikke ankes.

Pædagogik og social indsats vs. Straf og konsekvens

Dansk Socialrådgiverforening oplever, at lovforslaget sammen med lovforslaget om ændringer i Serviceloven mv. markant svækker et børnefagligt helhedssyn, og at det nedprioriterer betydningen af børnenes og de unges udsathed og de risikofaktorer, der fylder i deres liv. Familiedynamikker, der kan være definerende for børnene, glider også ud af billedet. I stedet skifter fokus til straf og hurtig konsekvens.

I arbejdet med børn i eller på vej ind i kriminalitet er det meget vigtigt at tale med dem om det, de er ude i, og at få dem til at åbne for de voksne og lægge kortene på bordet. Ved pædagogisk indsats og relationsarbejde skal de bringes til at forstå, hvad de har gang i, og de skal få tillid til, at de sammen med gode voksne kan skifte spor. Familien, slægten, netværket og skolen, fritidstilbud etc. er alle vigtige faktorer i den forbindelse. De bør være i et tæt samarbejde med et stærkt relationsarbejde, ikke mindst for at kunne bringe børnene og de unge til uddannelse og beskæftigelse, der jo er helt centralt for dem. I denne måde at gå til opgaven kan man godt stramme til med faste rammer om børnene og de unge, man kan godt være konsekvente og vedholdende. Det giver Serviceloven, loven om voksenansvar mv. mange muligheder for, det behøver vi ikke et nyt system til.

Hele det nye system er præget af en traditionel straforienteret tænkning, som kan medføre, at barnet/den unge ikke åbner sig men skjuler forholdene for at undgå at inkriminere sig selv. Afgørelserne ligner domme, og sociale og pædagogiske indsatser får præg af straf, der ydermere i mange tilfælde ikke kan ankes. Anbringelser kan komme til at ligne en langvarig alternativ form for indespærring (op til 4 år), og tilsynet fra Ungdomskriminalforsorgen fremstår i §§ 48 og 50 som envejs diktater til børnene og de unge, som kan følges op med "foranstaltninger" hvis de ikke efterlever det besluttede. Sagen kan også tilbagesendes til nævnet, der kan trappe indsatsen op, i sidste instans med indespærring på sikrede institutioner. Det hele suppleres med ændringerne i ungepålæg og de mange strafbetonede ændringer på de halvsikrede og sikrede institutioner i lovforslaget om ændringer i serviceloven mv.

Der er lang erfaring med at bruge tvang over for udsatte børn og unge, og det er forskningsmæssigt dokumenteret, at det ofte virker stik imod hensigten. Relationsarbejdet bliver sværere, og børnene kan blive modspillere, som skjuler deres handlinger.

ger, følelser og reaktioner, og som laver skintilpasning - eller går til modstand. Der vil ofte opstå en 'jer mod os'-kultur med flere konflikter, og det kan åbne for det, som absolut ikke må ske: at børnene og de unge vender sig fra de gode voksne, og at ungegruppen overtager socialiseringen. Og ungegruppen er jo bl.a. bandemedlemmer, som bruger fængsler og lukkede institutioner til målrettet rekruttering.

Straksreaktioner efter § 12 er et af de instrumenter, der vil blive brugt flittigt i det nye system. Man kan forestille sig, at det bliver systemets umiddelbare standardreaktion. Men uanset det, så er instrumentet svagt beskrevet. Selve kriterierne for, hvornår straksreaktion skal anvendes, er uklare. § 12.2 slår fast, at det er, når "barnet eller den unge har adfærdsproblemer eller udviser negativ adfærd af en sådan karakter, at er risiko for, at barnets eller den unges udvikling er i fare". Det er en formulering, der er åben for fortolkning.

Reaktionerne skal iværksættes hurtigt og være kortvarige, men længden er ikke angivet, og indholdet er uklart. I bemærkningerne nævnes, at "der vil ikke kunne opregnes en udtømmende liste over de straksreaktioner, der vil kunne anvendes", de skal bare "angive en eller flere konkrete handleplaner for barnet eller den unge, som vurderes egnede til at bidrage til løsningen af barnets eller den unges problemer" (s. 126). Med de formuleringer må man forvente, at det bliver forskelligt, hvordan der arbejdes med disse reaktioner.

Straksreaktion skal have "er klart opdragende og dermed udviklingsmæssigt sigte" (s. 125), men der er ikke redegjort for, hvordan man kan sikre det. Der er indlysende en risiko for, at børnene og de unge vil opleve dem som en ren straf, udmålt per refleks og uden dialog og frivillighed. Handlinger, der retter op på skader fra kriminalitet, kan være særdeles relevante som led i oprydningen og sanktioneringen. Men forudsætningen er frivillighed, en god dialog og et relationsarbejde, der giver børnene og de unge forståelse og motivation, så de kan gennemføre og især kan bruge forløbet til at løfte sig fri af en kriminel udvikling. Det er en veldokumenteret viden fra metoden 'genoprettende ret', som bruges flere steder i verden. Desværre giver lovforslaget ikke tro på, at det vil blive brugt sådan. Frivillighed og motivation kan fx være svært at se, når lovforslaget peger på politiets hjælp til at fastholde børnene og de unge i at gennemføre det, de er pålagt.

I det nye system er der også uklarhed om, hvad der sker, hvis børnene/de unge ikke følger det besluttede. Både Ungekriminalforsorgen og kommunen skal føre tilsyn med det, og alvorlige eller tilbagevendende overtrædelser skal indberettes til Ungdomskriminalitetsnævnet. Det kan så efter § 51 pålægge kommunen at gennemføre en bestemt indsats, som "om nødvendigt skal ske ved politiets bistand". Lovforslaget fortæller dog ikke, hvad der sker, hvis et barn eller en ung stadig ikke efterlever det besluttede. DS mener ikke, at man kan læse lovforslaget anderledes, end at nævnet så vil kunne optrappe indsatserne, fx ved at beslutte, at et barn eller en ung skal anbringes - og om nødvendigt på en sikret institution. Vi kan kun læse lovforslaget sådan, at særligt vanskelige børn og unge kan ende i sikrede institutioner, når de ikke efterlever straksreaktioner eller ikke medvirker i langvarige forbedringsforløb. Det er et resultat, som ikke vil føre til mindre kriminalitet men snarere til mere forhærdede kriminelle unge.

Samtale med og inddragelse af børnene og de unge står meget svagt

Samtaler med børnene og de unge står generelt svagt i lovforslaget. Fx står der intet i §§ 2.2 og 10.2 om, at børn mellem 10 og 14 år skal høres i forbindelse med den vigtige beslutning om, hvorvidt deres sag skal i Ungdomskriminalitetsnævnet – selv om kriterierne for at komme det altså er uklare. Ved nævnets pålæg om en straksreaktion eller om et forbedringsforløb står der heller ikke noget om høring eller samtykke, bortset fra ved nogle af beslutningerne om anbringelse. Det er også uklart, om børnene og de unge skal høres i forbindelse med nævnsbeslutninger om hjemgivelse efter § 22.

Lovforslaget er præget af en snæver juridisk tænkning, idet børn og unge over 12 eller 15 år får formelle rettigheder til at deltage, få aktindsigt, blive hørt på særlige tidspunkter i processen, får ret til bisidder og advokat i nogle situationer - hvorefter systemet beslutter og styrer. Den svage betoning af samtalerne med børnene og de unge er i modstrid med det, der ellers igen og igen understreges: at barnet skal inddrages og høres i en børnesag. Det er en forudsætning for, at det kan forstå og forholde sig adækvat til forløbet, og at vi undgår, at systemets handlinger i sig selv bliver traumatiserende for dem.

Lovforslaget har også en ufølsom måde at gå til børnene på i §§ 37 og 38.4 om, at barnet skal være til stede i nævnet under mødet, og at det kan hentes af politiet, hvis det ikke er der. Det vil nogle børn opleve som meget voldsomt, i værste fald som et overgreb. Men det er ikke en problemstilling, som lovforslaget overhovedet forholder sig til. Politiet får igen og igen roller og opgaver, som burde være pædagogiske, et forhold, der også ses i lovforslaget om ændringer i Serviceloven mv.

Børnesagkyndige i alle sager i Ungdomskriminalitetsnævnet

I § 6 bestemmes det, at nævnet i sager om børn mellem 10 og 14 år skal bistås af en børnesagkyndig. DS vurderer, at nævnet med sin ret snævre sammensætning – dommer, politiembedsmand og kommunal repræsentant – har behov for en børnesagkyndig i alle sager. Børn- og ungeudvalget har i dag i alle sager om tvangsanbringelse to børnesagkyndige med, og i alle andre børnesager er socialfaglige og børnesagkyndige fra forvaltningen med til at behandle sagerne. Det forekommer derfor paradoksalt, at der ikke altid er børnesagkyndige i nævnet.

Retssikkerheden i det nye system er kritisabel

Retssikkerheden i det nye system har alvorlige mangler. Politiet er i dag en vigtig og skattet aktør i både præventivt arbejde og den egentlige kriminalitetsbekæmpelse, men de får i det nye system en dobbeltrolle ved både at skulle afgøre, om et barn mellem 10 og 14 år skal i Ungdomskriminalitetsnævnet, og bagefter være en af de tre, der afgør sagen i nævnet (selvom det camoufleres lidt ved, at politifolk ikke må møde i nævnet i uniform). Det er formelt forkert, at politiet både er den, der bærer sagen frem, og 'dommer' i nævnet, og det kan skade politiets forhold til børnene. De må opleve, at politiets rolle er uklar, og at åbenhed over for politiet kan medføre, at de ender i nævnet med de konsekvenser, det kan udløse.

Skyldsspørgsmålet er for unge mellem 15 og 18 år efter §§ 2.1 og 10.1 afgjort af retten, inden sagen kommer i nævnet. Børn mellem 10 og 14 år kommer imidlertid efter §§ 2.2 og 10.2 i nævnet uden afgørelse af skyldsspørgsmålet. Det afgøres heller ikke senere, der er ingen vidneførsel og ingen vurdering af beviser. Det er alene politiets vurdering, om barnet er "mistænkt for personfarlig kriminalitet eller anden alvorlig kriminalitet" og er "i særlig risiko for at begå yderligere kriminalitet". Dermed kan børnene komme i nævnet efter en tolkning fra politiet eller i værste fald på en falsk mistanke - og så alligevel få pålagt vidtgående indsatser, som de kan opleve som sanktioner.

Retssikkerhedsmæssigt er det også en alvorlig mangel, at der ikke er ankemulighed ift. straksreaktioner og forbedringsforløb. Der kan efter § 55 kun ankes over anbringelser, tilbageholdelse under en anbringelse, opretholdelse af en anbringelse, tvangsmæssig undersøgelse på institution o.l. samt ændring af anbringelsessted. Både børnenes og forældrenes retssikkerhed ift. potentielt vidtgående beslutninger om straksreaktioner og forbedringsforløb er således meget svag.

Forældrene tillægges ikke nogen konstruktiv rolle – skolen overses

Lovforslaget tillægger tilsyneladende ikke forældrene nogen konstruktiv rolle, og der er et svagt fokus på deres formelle rettigheder. Forældrene omtales stort set kun i forbindelse med bestemmelser om advokat og partsrettigheder ift. sagsakter. Det er en snæver, formel og utilstrækkelig tilgang til de mennesker, som ofte har afgørende stor betydning for, om man kan skabe en samlet indsats for at rette børnene op.

Tilsvarende er det et problem, at skolen ikke nævnes, bortset fra, at der efter § 13.1 kan være et pålæg i et forbedringsforløb om, at barnet skal "tage ophold i et uddannelsessted". Det nye system fokuserer på konsekvens med hurtige indgreb og sanktioner, men det ignorerer de arenaer, hvor man med en sammenhængende indsats med relevante voksne, motivation, kvalificeret undervisning og et godt relationsarbejde kan give børnene/de unge en afgørende hjælp fremad.

Alle forløb er tidspresede – der er ikke tid til grundige undersøgelser

Forløbene i Ungdomskriminalitetsnævnet er præget af hastværk. Sagerne skal efter § 25 "fremmes med den fornødne hurtighed", og det præciseres i bemærkningerne. En sag om børn mellem 10-14 år skal behandles senest 4 uger efter henvisningen fra politiet, og en sag om en ung mellem 15 og 18 år skal behandles senest 14 dage efter endelig dom. Det er ekstremt korte tidsfrister, som vil gøre en seriøs behandling af sagerne umulig.

Der er ikke krav om og vil heller ikke være mulighed for undersøgelser som efter Servicelovens § 50, På grund af de korte frister skal den undersøgelse af børn mellem 10 og 14 år, som kommunen efter § 29 skal lave til en indstilling til nævnet, være afsluttet inden 3 uger. En tilsvarende undersøgelse af unge mellem 15 og 18 år skal være klar til mødet i nævnet – altså inden 14 dage. Det er urimeligt korte frister, som gør det umuligt at lave en kvalificeret undersøgelse, selvom de beslutninger, nævnet skal træffe, ofte er meget vidtrækkende og betydningsfulde for barnet, familien – og for kommunernes økonomi. Man må forvente meget tynde undersøgel-

ser som grundlag for nævnets arbejde. I bemærkningerne til lovforslaget begrundes de korte frister med, at "barnet eller den unge skal opleve en hurtig reaktion på sin adfærd" (s. 176). DS er imod, at man går på kompromis med kvaliteten af undersøgelserne for at nå et politisk mål om at fremstå handlekraftig og hurtig. Det er blevet understreget igen og igen i diskussioner om kommunernes børnearbejde, at undersøgelser skal være på plads i børnesagerne – men det gælder åbenbart ikke for disse børn og unge. Og evnen til hurtig reaktion er ikke et validt argument mod undersøgelser: man kan godt handle både resolut og hurtigt, når et barn eller en ung begår kriminalitet, og samtidig, sideløbende give tid til ordentlige undersøgelser, det viser de daglige erfaringer fra det nuværende system.

Ydermere kan kommunerne undlade undersøgelserne helt, idet der både i § 29 og § 30 står, at de "kan iværksætte en ungefaglig undersøgelse". Ordet *kan* begrundes med, at kommunen kan undlade at iværksætte en undersøgelse, hvis den vurderer, at der ikke er behov for yderligere oplysninger. Det oplever vi også som en glidebane i sager, der kan ende med alvorlige beslutninger om et 4-årigt forbedringsforløb eller anbringelse på sikret institution.

Det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at man afkorter forløbet ved ikke at give tid til en normal partshøring om den ungefaglige undersøgelse. Den vil først ske ved behandlingen af sagen på selve nævnsmødet, hvor barnet og forældrene vil få kunne kommentere undersøgelsen mundtligt. Den sendes til dem en uge før – hvis den er færdig, hvad undersøgelserne om unge mellem 15 og 18 måske ikke vil være. Det udhuler reglerne om partshøring og svækker forældrenes og børnenes/de unges retssikkerhed. Og så svækker det selvfølgelig kvaliteten i undersøgelsen, at de mennesker, den omhandler, ikke har ordentlig mulighed for at give deres kommentarer til fremstillingen af dem i undersøgelsen.

Det nye system er meget bureaukratisk

Det nye system er overordentlig bureaukratisk, idet der kommer en dobbelt administration med kommuner på den ene side og Ungdomskriminalitetsnævnet og Ungekriminalforsorgen på den anden. De to systemer er endda dårligt koordinerede.

Det vil give problemer, når en instans som nævnet bestemmer, hvad kommunen skal gøre – uden at kende de konkrete muligheder i kommunen, og uden at skulle betale selv. Det er opskriften på konflikt og forvirring: hvordan skal kommunen kunne udmønte en plan for den kommunale indsats, som nævnet har fastlagt ud fra hastigt gennemførte beslutninger og uden grundige undersøgelser? Vil nævnet i praksis ikke kun kunne træffe overordnede beslutninger, som kommunerne så skal udmønte konkret – muligvis på en måde, som nævnet ikke er tilfreds med?

Tilsvarende er der problemer med tilsynet. Ungekriminalforsorgen fører efter § 47 "tilsyn med, at barnet eller den unge efterlever Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelser". Samtidig fører kommunen efter § 54 "tilsyn med børn og unge, der er underlagt en afgørelse fra Ungdomskriminalitetsnævnet". Netop et løbende tilsyn og opfølgning er centralt, når man vedtager fx omfattende forbedringsforløb. Derfor er det alvorligt, at der er uklarhed om hvem, der faktisk står for tilsynet og har kompetence i det.

Endelig kan man som eksempel nævne § 22, der fastlægger proceduren for afgørelser om hjemgivelse af en anbragt ung. Der fastlægges ret komplicerede roller og opgaver mellem kommunen og Ungdomskriminalitetsnævnet, som kan give anledning til både uenighed og konflikter, når det skal fungere i praksis.

Kommunerne mister styringen men skal betale regningen

Den nye konstruktion indebærer altså, at kompetencen til at beslutte indhold og forløb for indsatserne flyttes fra kommunerne til Ungdomskriminalitetsnævnet. Det er forbløffende og i værste fald useriøst. Nævnet vil aldrig kende den brede vifte af muligheder, som en kommune rummer – dagtilbud, skole, sociale tilbud, fritidssektoren, sundhedsordninger osv. – og slet ikke dagsformen for de enkelte tilbud. Nævnet har en repræsentant for kommunerne, men det vil oftest være fra en anden kommune, end den sagen kommer fra. Men nævnet har alligevel kompetence til at beslutte om den kommunale indsats. En af de vigtigste styrker ved det nuværende system er, at kommunen kan sætte mange tilbud og indsatser i gang velkoordineret – og i samarbejde med politiet – ud fra en konkret vurdering af situationen og barnet. Det er netop den kapacitet kommunerne har bygget op i de senere år med gode resultater. Det sætter man over styr med den mærkelige rollefordeling mellem kommune og nævn. DS vurderer, at det kan blive et alvorligt problem i bekæmpelsen af ungdomskriminalitet. Det kan svække den styrke og kvalitet, der er i systemet nu.

At kommunerne samtidig mister styringen af deres økonomi i disse sager er et forhold, vi tager til efterretning med undren. Ingen ved som nævnt, hvad regningen bliver for kommunerne, men vi kan konstatere, at man forlader princippet om, at den, der beslutter, også skal betale. Det vil gøre det meget svært for kommunerne at budgettere, og så er det opskriften på uenighed i hverdagen, når nævnet beslutter noget, som kommunen – der kender forholdene – udmønter på en måde, som måske er lidt billigere for kommunen, men som nævnet ikke er tilfreds med

Det nye system er kostbart

Etableringen af det nye system er ganske kostbart. Det giver en årlig udgift hos politiet på 78 mio. kr., i Kriminalforsorgen på 31 mio. kr. og i domstolene på 9 mio. kr. Dertil skal man så lægge store beløb til de kommunale udgifter. Størrelsen af dem er uvis, det nævnes bare, at "omfanget drøftes med KL" (s. 104).

DS finder det urimeligt, at der afsættes så mange penge til et system med så alvorlige mangler. De penge kunne langt bedre bruges til at styrke den indsats, som kommunerne og politiet allerede har i gang med gode resultater.

Med venlig hilsen

Majbrit Berlau
Formand
Dansk Socialrådgiverforening

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Høringssvar over lovudkast vedrørende styrkelsen af indsatsen overfor kriminalitetstruede børn og unge

05-10-2018

EMN-2018-01254

1231928

Linea Ohm Søndergaard

Danske Regioner har fra Justitsministeriet modtaget udkast til forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet i høring. Danske Regioner er opmærksom på, at udkastet skal ses i sammenhæng med udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om voksenansvar for anbragte børn og unge og lov om socialt tilsyn, som er sendt i høring fra Børne- og Socialministeriet. Lovpakken udgør samlet den lovgivningsmæssige udmøntning af regeringens udspil, "Alle handlinger har konsekvenser".

På den baggrund har Danske Regioner udarbejdet enslydende overordnede høringssvar til de to lovforslag. Nærværende høringssvar er derfor samtidig sendt til Børne- og Socialministeriet. Der henvises i øvrigt til vedlagte bilag med bemærkninger til de enkelte bestemmelser i de to lovudkast. Danske Regioner tager de to udkast i lovpakken til efterretning og anerkender lovpakkens formål om at børn og unge skal bringes ud af kriminalitet og tilbage i fællesskabet.

Lovpakken indeholder først og fremmest en skærpelse af mulighederne for overvågning og sanktionerende foranstaltninger over for børnene og de unge. Danske Regioner vil i den forbindelse bemærke, at børn og unge på sikrede institutioner, som det afgørende, har brug for en fagligt stærk og individuelt tilpasset specialpædagogisk indsats og en bred forebyggende indsats. Det skal sikres gennem intensive forløb, der tager højde for den enkeltes situation og motiverer til et liv uden kriminalitet og til uddannelse og egen udvikling. På de sikrede institutioner er der lås på døre og porte, hvilket giver fagpersonalet gode rammer og muligheder for at arbejde med børnene og de unge, skabe relationer og give dem troen på egne muligheder tilbage.

Det er afgørende, at der i det daglige arbejde på de sikrede institutioner, er den stærke og specialiserede sociale faglighed, som er det bærende i indsatsen for at bringe børnene og de unge videre i livet fra en situation med kriminalitet og andre meget komplekse sociale problemstillinger som misbrug mv. Dette vigtige perspektiv, træder efter Danske Regioners opfattelse i baggrunden i de foreliggende lovudkast.

DANSKE REGIONER
DAMPFÆRGEVEJ 22
2100 KØBENHAVN Ø
+45 35 29 81 00
REGIONER@REGIONER.DK
REGIONER.DK

De skærpede muligheder for forebyggende overvågende og sanktionerende foranstaltninger over for børn og unge på sikrede institutioner, som indgår i lovpakkens bestemmelser, må betragtes som vidtrækkende. Det er derfor vigtigt, at der, af hensyn til retssikkerheden for såvel beboere som for fagpersonalet, sker en yderligere præcisering af rammer og kriterier for, i hvilke situationer disse foranstaltninger kan tages i anvendelse og særligt med hvilket socialpædagogisk sigte anvendelsen har.

Danske Regioner bemærker desuden, at der bør arbejdes for, herunder i lovgivningsmæssig sammenhæng, at åbne døgninstitutioner for børn og unge og sikrede institutioner så vidt muligt placeres dør om dør. Det vil styrke sammenhæng og progression i de samlede forløb, der skal bringe børnene og de unge videre i livet. Det vil give en unik mulighed i forhold til skole- og aktivitetstilbud og i sidste ende styrke den forebyggende indsats.

Danske Regioner vurderer, at lovforslagene vil have økonomiske konsekvenser i form af merudgifter til bl.a. anlæg og kompetenceudvikling af personale og en udvidelse af nuværende tilbud.

Med venlig hilsen

Stephanie Lose

Ulla Astman

Bilag. Bemærkninger til de enkelte bestemmelser i de to lovudkast

25-09-2018

EMN-2018-01254

1228837

Linea Ohm Søndergaard

Særligt vedrørende forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet:

Ungdomskriminalitetsnævnet

Med bestemmelserne i forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet bliver der fremsat forslag, som kan medføre indgreb i den personlige frihed, eksempelvis de muligheder Ungdomskriminalitetsnævnet har for at fastsætte og pålægge foranstaltninger for børn og unge i en årrække. Det bør beskrives mere konkret, hvornår og hvordan indgrebene kan bringes i anvendelse.

Ifølge forslaget kan lovens bestemmelser bringes i anvendelse over for de 10 – 14-årige alene på baggrund af mistanke om nærmere angivet kriminalitet, uden at dette mistankekrav er nærmere beskrevet. Hjemlen for anvendelse af loven er dermed ikke klar, hvilket kan medføre vilkårlighed i forbindelse med administrationen af loven.

Et lignede eksempel er, at der ikke er administrativ klageadgang vedrørende alle de foranstaltninger, som Ungdomskriminalitetsnævnet har mulighed for at pålægge børnene og de unge.

I forhold til sammensætningen af Ungdomskriminalitetsnævnet finder Danske Regioner, at det må være væsentlig, at de indsats, som Ungdomskriminalitetsnævnet pålægger børnene og de unge, indgår i den samlede indsats, der gives til børnene og de unge, således at indsatsen bliver helhedsorienteret. Danske Regioner finder det problematisk, at Ungdomskriminalitetsnævnet er sammensat uden fast børnesagkyndig ekspertise. Ophold på de sikrede døgninstitutioner må anses for den mest indgribende foranstaltning et barn eller en ung kan pålægges. Det bør sikres, at disse foranstaltninger ikke bringes i anvendelse medmindre, der er en begrundet formodning for, at dette vil

hjælpe barnet eller den unge. På den baggrund, bør et medlem af Ungdomskriminalitetsnævnet have særlig indsigt i ophold på de sikrede døgninstitutioner. Der bør udpeges et medlem af driftsherrerne for de sikrede institutioner, dvs. Danske Regioner og Københavns Kommune.

Særligt vedrørende forslag til lov om ændring af lov om voksenansvar:

Det fremsatte forslag til ændring af lov om voksenansvar omhandler i hovedsagen forslag til udvidende beføjelser til at iværksætte foranstaltninger over for børn og unge, der er anbragt på delvist lukkede døgninstitutioner og sikrede døgninstitutioner.

Bemærkninger til udvalgte bestemmelser:

- 1. Pålæg til de sikrede afdelinger om TV-overvågning af børn og unge på fællesarealerne og alarmer på børnene og de unges værelser.*

Danske Regioner gør opmærksom på, at en sådan overvågning ikke giver sikkerhed for, at der ikke kan forefindes euforiserende stoffer på en afdeling eller finde konflikter sted. En sådan sikkerhed vil dels kræve, at der er medarbejdere, der konstant har øje på overvågningsskærmen for at kunne gribe ind, og dels at børnene eller de unge ikke kan finde andre muligheder for brug af euforiserende stoffer, opstart af konflikter med videre.

Det vurderes umiddelbart, at lovændringen kan give udfordringer i forhold til databeskyttelsesloven særligt i forhold til øvrige personer, der måtte have adgang til fællesarealerne, eksempelvis læge, kommunale sagsbehandlere, tilsynsmedarbejdere mv., og i sådanne tilfælde vil driftsherrerne som dataansvarlig skulle opfylde oplysningspligten.

- 2. Mulighed for at sanktionere/straffe børnene og de unge ved at trække i deres lommepenge ved brud på husordenen*

Barnet eller den unge har ret til lommepenge, hvorfor betingelserne for eventuelle fratræk i lommepenge bør være klart beskrevet. Det er ikke med den foreslåede bestemmelse, angivet hvornår fratagelse kan ske. Det er alene beskrevet, at det kan ske, når barnet eller den unge "har begået grovere eller gentagne overtrædelser af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn i husordenen". Der mangler en nærmere beskrivelse af, hvad der er en "grovere overtrædelse", og hvad der er "ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn" i husordenen.

Afgørelse om fratagelse af lommepenge skal ske efter de forvaltningsretlige regler. Der vil i den forbindelse kunne opstå en vis tidsmæssig forskydning mellem den handling, der begrundes fratagelsen, og selve fratagelsen. Der bør derfor angives sagsbehandlingsfrister for den kommunale sagsbehandling i forhold til fratagelsen af lommepenge, så det sikres, at fratagelse sker i nær tilknytning til den handling, der begrundes fratagelsen.

3. Mulighed for at anvende magt ved brud på husorden og i forhold til undervisning og deltagelse i aktiviteter

Børnene og de unge bør først og fremmest motiveres til skolegang og anden ønsket adfærd med andre midler end magt. Anvendelse af magt, vil være en væsentlig indgriben i forhold til barnet og den unge. Det er derfor væsentligt, at udvidede beføjelser for personalet til at udøve fysisk magt, af hensyn til integritet og retssikkerhed for såvel barnet/den unge som for personalet, ledsages af præcise angivelser i loven om, i hvilke situationer sådanne foranstaltninger kan bringes i anvendelse. Samtidigt bør det sikres, at fagpersonalet har de rette pædagogiske kompetencer og er opdaterede i forhold til gældende lov.

4. Mulighed for at begrænse telefonsamtaler og anden elektronisk kommunikation

Adgangen til at begrænse telefonsamtaler og anden elektronisk kommunikation skal kunne finde sted på nærmere afgrænsede områder på institutionen og i bestemte tidsrum. Dette vil kræve, at kommunikationsudstyret opbevares af personalet, når det ikke skal bruges.

5. Kropsundersøgelser uden tøj

Uønskede genstande bør først og fremmest søges opsporet gennem anvendelse af teknologiske hjælpemidler som telefonscannere, elektroniske hashunde mv. Af hensyn til retssikkerhed og integriteten hos de implicerede, bør der i loven, også i dette tilfælde, angives klare rammer for, i hvilke situationer undersøgelser uden tøj kan bringes i anvendelse.

6. Økonomiske bemærkninger

Der vil være regionale merudgifter forbundet med forslagene. Lovforslagene lægger blandt andet op til længere strukturerede ophold i regionalt regi og udvidet anvendelse af sanktioner. Dette stiller nye krav til både den pædagogiske indsats, herunder behov for kompetenceudvikling, og den fysiske indretning af

institutionerne. Der må også forventes øgede udgifter til anskaffelse og drift af TV-overvågnings- og alarmudstyr.

Danske Regioner forudsætter, at de regionale merudgifter til drift og anlæg ved de sikrede institutioner finansieres fuldt ud af kommunerne.

Justitsministeriet
(Forebyggelseskontoret)

Sendt til: Lforebyggelseskontoret@jm.dk

19-09-2018

Høring over udkast til forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet

Datatilsynet
Borgergade 28, 5.
1300 København K

Ved e-mail af 3. september 2018 har Justitsministeriet anmodet Datatilsynet om en udtalelse til ovennævnte udkast til lovforslag.

CVR-nr. 11-88-37-29

Datatilsynet skal i den anledning udtale følgende:

Telefon 3319 3200
Fax 3319 3218

Ad § 58, stk. 1.

E-mail dt@datatilsynet.dk
www.datatilsynet.dk

For så vidt angår politiets, anklagemyndighedens og kriminalforsorgens udveksling af personoplysninger efter den foreslåede bestemmelse har Datatilsynet noteret sig, at behandlingen – efter Justitsministeriets opfattelse – vil være i overensstemmelse med §§ 4, 9 og 10 i lov om retshåndhævende myndigheders behandling af personoplysninger.

J.nr. 2018-11-0100
Dok.nr.
Sagsbehandler
Amanda Lærke Vad

Datatilsynet har endvidere – i forhold til kommunale myndigheders udveksling af personoplysninger – noteret sig, at den foreslåede bestemmelse – efter Justitsministeriets opfattelse – vil udgøre en national særregel, som kan indføres i overensstemmelse med databeskyttelsesforordningen og dennes rammer for særregler om behandling af personoplysninger.

Endelig har Datatilsynet noteret sig, at Justitsministeriet ved vurderingen af den foreslåede særregel for behandling af både ikke-følsomme personoplysninger, følsomme personoplysninger samt personoplysninger vedrørende strafbare forhold har taget udgangspunkt i de kriterier for indførelse af nye nationale særregler, som er anbefalet i betænkning nr. 1565 om databeskyttelsesforordningen – og de retlige rammer for dansk lovgivning.

Ad § 58, stk. 2.

I forhold til politiets og ungekriminalforsorgens foreslåede anvendelse af sms-beskeder til at påminde personer om henholdsvis møder i Ungekriminalitetsnævnet og tilsynsmøder, har Datatilsynet noteret sig, at der efter Justitsministeriets vurdering er tale om en behandling omfattet af databeskyttelsesforordningens artikel 6.

Datatilsynet har ligeledes noteret sig, at § 58, stk. 2, skal udgøre en national særregel, samt at den foreslåede bestemmelse – efter Justitsministeriets

vurdering – kan indføres i overensstemmelse med databeskyttelsesforordningen og dennes rammer for særregler om behandling af personoplysninger.

Behandlingshjemmel

Der vil – efter Datatilsynet umiddelbare opfattelse – være tale om personoplysninger om strafbare forhold, hvis det af en sms-beskeds indhold kan konstateres, at en bestemt fysisk person er genstand for et møde hos Ungdomskriminalitetsnævnet. Datatilsynet har i den anledning lagt vægt på, at Nævnets møder gennemføres med henblik på at et barn eller en ung, som er mistænkt eller dømt for kriminalitet, kan modtage den nødvendige støtte til at blive bragt ud af kriminaliteten.

Datatilsynet skal på denne baggrund opfordre til, at Justitsministeriet genovervejer, om en sms-besked fra Ungdomskriminalitetsnævnet, som påminder en person om at møde op på Ungdomskriminalitetsnævnets adresse på et bestemt tidspunkt, samtidig afslører, at den pågældende er genstand for et møde hos nævnet.

Hvis Justitsministeriet når frem til, at den foreslåede bestemmelse indebærer en behandling af personoplysninger vedrørende strafbare forhold, skal Datatilsynet opfordre til, at lovgrundlaget for denne behandling beskrives i bemærkningerne til lovforslaget.

Finder Justitsministeriet fortsat ikke, at den foreslåede bestemmelse vil indebære en behandling af oplysninger om strafbare forhold, skal Datatilsynet i stedet opfordre til, at Justitsministeriets karakterisering af behandlingen som værende omfattet af databeskyttelsesforordningens artikel 6 beskrives mere udførligt i bemærkningerne til lovforslaget.

Behandlingssikkerhed

Efter en gennemgang af lovforslaget står det ikke Datatilsynet klart, hvilken risikovurdering der ligger til grund for Justitsministeriets overvejelser i forhold til muligheden for at sende indkaldelser via sms-beskeder.

Datatilsynet skal i den forbindelse pege på, at det følger af databeskyttelsesforordningens artikel 32, stk. 1, at der under hensyntagen til det aktuelle tekniske niveau, implementeringsomkostningerne og den pågældende behandlings karakter, omfang, sammenhæng og formål samt risiciene af varierende sandsynlighed og alvor for fysiske personers rettigheder og frihedsrettigheder skal gennemføres passende tekniske og organisatoriske foranstaltninger for at sikre et sikkerhedsniveau, der passer til risiciene ved behandlingen.

Af databeskyttelsesforordningens artikel 32, stk. 2, fremgår det endvidere, at der ved vurderingen af, hvilket sikkerhedsniveau der er passende, navnlig tages hensyn til de risici, som behandling udgør, navnlig ved hændelig eller ulovlig tilintetgørelse, tab, ændring, uautoriseret videregivelse af eller adgang til personoplysninger, der er transmitteret, opbevaret eller på anden måde behandlet.

Samtidig skal Datatilsynet pege på, at det – som nævnt ovenfor – er tilsynets umiddelbare vurdering, at oplysninger om at en person skal til møde i Ungdomskriminalitetsnævnet er af fortrolig karakter. Hvis en sms-besked ved en fejl sendes til en forkert modtager, vil denne modtager således modtage fortrolige oplysninger om en anden borger, hvilket bør indgå i den foretagne risikovurdering.

Med venlig hilsen

Jesper Husmer Vang
Kontorchef

DET KRIMINAL
PRÆVENTIVE RÅD

Justitsministeriet
Forebyggelseskontoret
Slotholmsgade 12
1216 København K

Artillerivej 55
2300 København S

Tlf. 45 15 36 50
Fax 45 15 01 39

dkr@dkr.dk
www.dkr.dk

Forslag til Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet

Ved en mail af 3. september 2018 har Justitsministeriet anmodet Det Kriminalpræventive Råd om en udtalelse vedrørende forslag til Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet.

1. oktober 2018

DKR-nummer:
18-131-0190

I den anledning skal DKR udtale, at vores mission er at skabe tryghed ved at oplyse om og forebygge kriminalitet.

Sagsbehandler:
AKN/NLHH/CH/HNC/ISE

DKR er derfor meget positivt indstillet overfor lovforslagets formål om at forebygge ungdomskriminalitet. Selvom ungdomskriminaliteten er faldet over en årrække, er bestræbelser på at gøre det endnu bedre velkomne.

Der er tale om en omfattende omlægning af samfundets behandling af 10 til 17-årige, når de udviser en adfærd, der for voksne og unge over 15 år er kriminaliseret.

En sådan adfærd hos børn vil normalt udspringe af mistrivsel, uheldig påvirkning fra barnets relationer, lokale asociale normer, muligheder for at udvise asocial adfærd eller eventuelt særlige fysiske eller mentale forhold.

Hvis barnets forældre ikke kan ændre barnets vilkår, træder samfundet til. Samfundets håndtering af situationen er reguleret i sociallovgivningen, hvor barnets tarv er i fokus.

DKR ser meget positivt på, at sociallovgivningen er fundamentet i reformen, og at den kriminelle lavalder er bevaret i den nye ordning.

Det Kriminalpræventive Råd har derudover to hovedsynspunkter vedrørende lovforslaget.

For det første er Rådet bekymret for, om nogle af de ændringer, der nu foreslås, kan virke mod hensigten om at trække flere børn ud af en livsbane, hvor kriminalitet kan blive et element. Der er i lovforslaget et meget stort fokus på barnets handlinger, og det udfordrer det klare udgangspunkt i sociallovgivningen om, at barnets tarv er det styrende princip – at der skal tages udgangspunkt i en afdækning af barnets

udfordringer og ressourcer og sættes ind med indsatser, der for alvor kan løse op for udfordringerne.

For det andet indeholder lovforslaget ikke udtrykkelige bestemmelser, der afspejler ambitioner og ressourcer til løbende at udvikle ny viden om virksomme forebyggelsesindsatser og kvalitet i den pædagogiske indsats i dansk kontekst, som efter Rådets opfattelse er en forudsætning, hvis man for alvor vil løfte den nuværende indsats.

Straksreaktion - genoprettende retfærdighed

Det nye ungdomskriminalitetsnævn skal kunne pålægge en straksreaktion, som skal bidrage til at genoprette forrettet skade eller pålægge andre aktiviteter med genoprettende formål, herunder samfundsnyttigt arbejde. Der henvises i forslaget til Betænkning 1508/2009 om indsatsen mod ungdomskriminalitet og principper om "restorative justice".

I Betænkningen fremhæves, at der er større tilfredshed med processen iblandt de forurettede, og at de i højere grad får udbedret skete skader. Dertil mindsker reaktioner baseret på genoprettende principper risikoen for, at gerningsmanden fortsætter med kriminalitet.

Rådet havde gerne set genoprettende ret, som alternativ til straf for børn og unge under 18 år.

Nyere dokumenteret viden og praksis underbygger en positiv og kriminalpræventiv effekt af genoprettende tilgange, jf. fx Genoprettende retfærdighed over for kriminalitetstruede unge, KORA, 2015.

For at genskabe de positive resultater, er det vigtigt, at man følger de beskrivelser og anbefalinger, der er til "restorative justice" i betænkningen og i nyere forskning.

Gavnlig genoprettende tilgange placerer konflikten hos de konkrete, involverede parter selv, som så vidt muligt selv bidrager til løsningen. Via samtykke, dialog og en upartisk eller neutral mægler skal parterne ifølge principperne involveres i en faciliteret proces, hvor de kan kortlægge skaderne og deres baggrund i fællesskab. Det er samtidig et klart ideal, at alle, der er berørt på en eller anden måde - familie, venner, naboer, lærere m.m. - også involveres. Styrken ved involvering af netværket påpeges i, at dokumentationen i højere grad peger på positive effekter i forhold til recidiv for "konferencemodeller" eller "stormøder" frem for møder mellem kun gerningsmand og forurettet.

I lovforslaget er fokus på at "gøre skaden god igen". Her er det meget væsentligt, at der tale om at skulle gøre skaden god igen direkte i forhold til den forurettede, også selv om flere parter og niveauer kan indgå.

At pålægge samfundsnyttigt arbejde kan forveksles med straf, hvis det ikke har et meget klart og konkret pædagogisk sigte.

Endelig fremgår det, at en straksreaktion i sig selv kan bestå direkte i konfliktmægling mellem barn/ung og forurettet under tilstedeværelse af en neutral mægler. Det berøres, at dette vil skulle indebære samtykke og "tilståelse" fra barnet/den unge. Samtidig står, at reaktionen vil skulle udføres "hurtigst muligt" efter nævnets afgørelse og vil skulle have en "kortere varighed".

DKR skal på denne baggrund anbefale, at disse processer henvises til et særskilt organ i den enkelte kommune og ser frem til den nærmere udmøntning af dette punkt.

DKR er bekymret for § 12 stk. 2, idet det anføres, at barnet skal have udtalte adfærdsproblemer eller udvise negativ adfærd af en så grel karakter, at der er risiko for, at barnets eller den unges udvikling er i fare. Det er selvsagt nødvendigt, at børn, hvis udvikling er i fare, får den fornødne omsorg, støtte, struktur og behandling. Andre reaktioner kan risikere at forstærke barnets udfordringer, fx et negativt selvbillede.

Forbedringsforløb - forebyggende foranstaltninger

Sociallovgivningens værktøjskasse er udgangspunktet for lovforslagets bestemmelser om iværksættelse af forebyggende indsatser. Det hilser Det Kriminalpræventive Råd velkommen.

Der findes betydelig mere forskningsbaseret viden om effekten af forebyggende tiltag end om effekten af straf.

I det Kriminalpræventive Råd tager vi udgangspunkt i viden om social- og udviklingsorienteret forebyggelse, hvor man kategoriserer indsatser, der retter sig mod at reducere risikofaktorer og styrke beskyttende faktorer hos individet, i familien eller i skolen blandt børn og unge op til 18 år. Indsatserne retter sig fx mod at træne barnets/den unges sociale, adfærdsmæssige og kognitive færdigheder, eller forældretræning eller årsager til mobning i skolen osv. Dog har stadig flere indsatser fokus på at adressere flere forskellige forhold (individ, familie og skolen) på en gang.

Det samlede billede fra forskningen viser, at den sociale- og udviklingsorienterede forebyggelse har en positiv kriminalpræventiv effekt, uanset om den er rettet mod individet, familien eller skolen. Data indikerer, at familiebaserede indsatser muligvis har den størst effekt. Flere af indsatserne viser også en række positive effekter på andre områder end de kriminalpræventive mål, fx i forhold til skole og uddannelse.

Det er ikke mindst den helt tidlige indsats, der giver påviselig effekt på senere kriminalitet. Det er derfor afgørende at have store ambitioner i de tidlige indsatser. Det er imidlertid fint at behandle de helt tidlige indsatser i reformer og programmer, der ikke har kriminalitet som sit afsæt, men et mere generelt afsæt om udvikling af gode liv for næste generation. Det er den langsigtede effekt på kriminalitet, som Det Kriminalpræventive Råd henleder opmærksomheden på her.

Når formålet med reformen er at styrke indsatsen mod ungdomskriminalitet for at reducere antallet af børn og unge, der begår kriminalitet, er det efter Det Kriminalpræventive Råds opfattelse ikke tilstrækkeligt at have den eksisterende værktøjskasse til rådighed. Vi skal gøre også de "senere" tidlige indsatser, som lovforslaget beskæftiger sig med, mere effektfulde end i dag.

Det Kriminalpræventive Råd skal derfor anbefale, at der ved siden af de ændringer, som lovforslaget indeholder, afsættes betydelige ressourcer til systematisk efteruddannelse af det pædagogiske og socialpædagogiske felt m.v. i det, vi allerede ved om virksomme metoder og processer. Derudover bør der investeres i at tilvejebringe ny viden om eksisterende

virksomme indsatser og i udvikling af nye indsatser, der udspringer af erfaringer, praksis og institutioner i Danmark. Videnskulturen på området bør understøttes.

Ungdomskriminalitetsnævnet

Organiseringen af den myndighed, der skal beslutte, at der skal iværksættes en eller flere foranstaltninger, og de processer, der fører frem til beslutningerne, skal efter Det Kriminalpræventive Råds opfattelse sikre, at der iværksættes foranstaltninger, når barnets eller den unges situation gør, det er nødvendigt, og at det er den eller de mest effektive foranstaltninger i forhold til at løse op for den pågældendes udfordringer efter bedst tilgængelig viden.

Efter forslaget bemærkninger udarbejder kommunen en ugefaglig redegørelse om barnets personlige forhold og en indstilling om, hvilke foranstaltninger, der bør sættes i værk.

Nævnet er sammensat af en dommer, en ansat i politiet, der ikke behøver at være politiuddannet, med indsigt i kriminalitetsforebyggende arbejde, og en kommunalt ansat med indsigt i sager om social støtte til udsatte unge.

Det er dommerens opgave at sikre, at sagen er tilstrækkelig oplyst til at foretage en helhedsvurdering af barnets situation, og at de retsgarantier, der tilbydes barnet og forældrene, overholdes. Dommere, der behandler sager vedrørende 10 - 11-årige, skal have gennemgået en særlig efteruddannelse målrettet håndtering af sager vedrørende børn.

Formålet med nævnsrådet er en dialog mellem barnet, forældrene, evt. ressourcepersoner og nævnet. På mødet deltager en repræsentant fra den kommune, der har udarbejdet redegørelsen og indstillingen, og hvis barnet er mellem 10 og 14 år deltager tillige en børnesagkyndig. Formålet med dialogen er at nå frem til en straksreaktion og et forbedringsforløb.

Det Kriminalpræventive Råd har anbefalet, at børn og unge under 18 år, der udviser en adfærd, der er kriminaliseret for voksne, samles med deres private og professionelle netværk, hvor de på baggrund af principperne (og processerne, herunder mødeledelse af en neutral mægler) i genoprettende ret konfronteres med offeret m.v. i det, der fagligt kaldes konference. Der er dokumenteret positive effekter på internationalt plan. Konferencen skal identificere, hvordan barnet kan genoprette den forvoldte skade, og siden skal konferencen identificere indsatser, der kan skabe den nødvendige positive forandring i barnets liv. Det er stadig Det Kriminalpræventive Råds indstilling. Det Kriminalpræventive Råd finder det under alle omstændigheder betænkeligt at lade børn helt ned til 10 år omfatte af reformen.

Man har imidlertid valgt at fastholde den kriminelle lavalder på 15 år (ikke øge den til 18 år), udvide målgruppen med børn ned til 10 år, og lægge processerne i Ungdomskriminalitetsnævnet.

På den baggrund bemærker Rådet, at selve navnet Ungdomskriminalitetsnævnet efter Rådets opfattelse sender et forkert signal ved at lade barnets handlinger, som vi efter processen vil undgå, dominere. Der bør være fokus på den positive forandring, som samfundet vil skabe - for at søge at undgå stempelingseffekt. Det Kriminalpræventive Råd foreslår at kalde nævnet Børnenævnet.

Det er også helt afgørende, at alle aktører i nævnsarbejdet holder et klart fokus på barnets udfordringer, og hvad der kan løse op for dem. Barnets handlinger, og karakteren og indholdet af dem, nævnes flere gange i bemærkningerne og skaber derfor usikkerhed om formålet med Nævnets behandling af sagen og afgørelsen.

DKR skal anbefale, at det socialfaglige element i modellen styrkes ved, at alle nævnsmedlemmer bliver efteruddannet i håndtering af sager, der omfatter dialog med udsatte og sårbare børn og unge, og at der også tilknyttes en børnesagkyndig til behandlingen af sager for de 15-17 årige, der ofte vil være umodne og måske skadede på den ene eller den anden måde.

Ungekriminalforsorgen

Ungekriminalforsorgens rolle og opgaver er beskrevet i lovforslaget og omtalt i bemærkningerne.

Ungekriminalforsorgen skal sammen med kommunen sørge for, at barnet eller den unge gennemfører den straksreaktion og det forbedringsforløb, som er bestemt af Ungdomskriminalitetsnævnet.

De nærmere regler for Ungekriminalforsorgens tilsyn med børn og unge, hvis sag har været behandlet i Ungdomskriminalitetsnævnet, fastsættes ved bekendtgørelse.

Det Kriminalpræventive Råd har, i forbindelse med vores tidligere anbefaling om at tage udgangspunkt i Restorative Justice i arbejdet med at forbedre indsatsen mod ungdomskriminalitet, peget på behovet for opfølgningsteams. Her var tænkt på personer fra den unges private og professionelle netværk. Ideen var, at en koordinator skulle indkalde den unge og opfølgningsteamet en gang om måneden med henblik på at tage initiativer, hvis det blev konstateret, at der var afvigelser i planen. Sådan arbejder man med opfølgning i Norge.

DKR håber, at de nærmere regler for Ungekriminalforsorgens tilsyn vil fremhæve inddragelse af barnets netværk og rum for justeringer i forløbet, når betingelserne for foranstaltningen eller virkeligheden gør det nødvendigt, således at den tilsynsførende og opfølgningen bliver en støtte for barnet i bestræbelserne på at skabe forandring.

Det Kriminalpræventive Råd er bekymret for virkningerne af at knytte børn ned til 10 år til "fængselsvæsenet", som kriminalforsorgen jo er. Her er en risiko for at påvirke barnets selvopfattelse i en periode, hvor barnet er i gang med at udvikle sin identitet, og også omgivelsernes opfattelse af barnet kan påvirkes. Der er en ikke uvæsentlig risiko for, at det kan medvirke til at fastholde barnet i kriminalitet.

Et sådant tilsyn kan komme i vejen for barnets tarv og indsatsen for at løse op for barnets udfordringer. Og her er der efter DKRs vurdering på dette punkt sket et u hensigtsmæssigt skred i balancen mellem fokus på de handlinger, der førte til en indsats, og fokus på barnets udfordringer og ressourcer til skade for det socialfaglige udgangspunkt for reformen.

Evaluering

Endelig anbefaler DKR, at der afsættes midler til løbende at evaluere reformens implementering, proces og effekt.

Afsluttende bemærkning

Samlet set er det Det Kriminalpræventive Råds opfattelse, at lovforslaget har det rigtige udgangspunkt.

Imidlertid udfordres udgangspunktet af et fokus i bemærkningerne på de uønskede handlinger, som skaber tvivl om, hvorvidt formålet med reformen er at pålægge skyld, som barnet må stå til ansvar for overfor samfundet.

Konkluderende vurderer Rådet, at værdien af den nye model i forhold til at reducere antallet af de mest kriminelle unge stadig afhænger meget af, hvordan reformen bliver udmøntet. Et reaktivt fokus i udmøntningen kan gøre, at reformen kommer til at virke mod hensigten om at reducere antallet af de mest kriminelle unge.

Der henvises til Justitsministeriet, Forebyggelseskontoret, Sagsnr.:2017-186-0017, dok.:8442522

Høring sendt til: forebyggelseskontoret@jm.dk.

Som bilag eftersendes 2. oktober høringssvar til Børne- og Socialministeriets høring over udsat til forslag til ændring af lov om social service mv. ift. styrket anvendelse af pålæg for børn og unge i risikozonen mv.

Med venlig hilsen

Henrik Dam
Formand

Anna Karina Nickelsen
Sekretariatschef

Til

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Sendt pr. e-mail til:

Lforebyggelseskontoret@jm.dk

STHI@sm.dk

cc: p-boern@sm.dk

1. oktober 2018

Vedr:

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om voksenansvar for anbragte børn og unge og lov om socialtilsyn (Styrket anvendelse af pålæg for børn og unge i risikozonen og deres forældre, ensrettet indsats for anbragte kriminalitetstruede unge, styrkelse af sikkerheden på delvis lukkede og sikrede døgninstitutioner, og konsekvensændringer som følge af lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet) fra Børne- og Socialministeriet

Høring over udkast til forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet fra Justitsministeriet

FADD har fra Justitsministeriet modtaget udkast til forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet i høring.

Samtidig har vi fra Børne- og Socialministeriet modtaget udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om voksenansvar for anbragte børn og unge og lov om socialt tilsyn i høring.

Da lovpakken samlet udgør den lovgivningsmæssige udmøntning af regeringens udspil, "*Alle handlinger har konsekvenser*" har FADD derfor udarbejdet enslydende overordnede høringssvar til de to lovforslag.

Der henvises derudover til nedenstående bilag med bemærkninger til de enkelte bestemmelser i de to lovudkast sendt til begge ministerier

INDLEDNING

FADD anerkender lovpakkens formål om, at børn og unge skal bringes ud af kriminalitet og tilbage i fællesskabet.

Til gengæld er vi som fagfolk, der konkret arbejder med de udsatte børn og unge, bekymrede over det værdiskred, reformen ser ud til at repræsentere: En hård retorik med straffelignende sanktioner som mere overvågning, økonomiske konsekvenser, mere politi, ensliggørelse og detaljeinvolvering fra ministerier. Disse elementer indebærer en risiko for, at disse børn vil påtage sig en identitet som kriminelle, som de kan få svært ved at slippe igen.

Reformen ser ud til at markere en hidtil uset territorial landvinding for Justitsministeriet, hvis virke og formål i første omgang refererer til love, domstole og straf – set i et voksenperspektiv. Hvilket angiveligt ikke kun bekymrer os fra praksisfeltet, men også en lang række børne- og kriminalitetsforeninger og organisationer fra ind- og udland.

Bekymringen skyldes dels fraværet af forskningsmæssig legitimitet og lovende internationale erfaringer med effekten af de foreslåede stramninger. Dels at det syn, der ligger til grund for stramningerne, synes præget af uvidenhed om målgrupperne.

Sagt på en anden måde er flere af forslagene baseret på en forestilling om, hvad der vil være virkningsfuldt (læs: afskrækkende ift at fastholde en kriminel løbebane) for ikke-udsatte børn og unge fra ressourcestærke familier.

Rigtig mange børn og unge i de sikrede miljøer er karakteriseret ved manglende evne til at konsekvensberegne egne handlinger, lav IQ, diagnoser og adfærds- og opmærksomhedsforstyrrelser – ofte sammen med en opvækst i familier med sygdom, misbrug, vold og kriminalitet.

En af forudsætningerne for, at man opnår den ønskede effekt, er således, at målgruppen (børn og familier) skal have mulighed for at kunne forstå og respektere (ikke nødvendigvis acceptere) formål og metoder og have kulturelle pejlemærker for ikke-oppositionel adfærd.

I modsat fald risikerer vi, der er aktører i feltet, at medvirke til at opbygge en 'dem-mod-os-kultur'.

Vores bekymring skal tillige ses i lyset af, at vi lever i en tid, hvor børne- og ungdomskriminaliteten har været markant faldende over en årrække. Statistikken taler sit tydelige sprog: Kriminaliteten er faldet mellem 60 og 70% gennem de senere år, hvilket gælder for såvel kriminaliteten i almindelighed, som for den særligt hårde kriminalitet blandt unge.

Vi mener, at lovgiverne, i stedet for at sætte luppen på kontrol og sanktioner, enten skulle have koncentreret sig om de mellem 1 og 5 %, der anbringes på en sikret afdeling, og som ikke er modtagelige overfor socialpædagogiske metoder, eller have lavet en national handlingsplan for de sammenhængende indsatser.

Mere om det senere...

Når det drejer sig om reformens målgruppe for så vidt angår de 10 til 14 årige, er det efter FADDs overbevisning ikke et spørgsmål om de er skyldige eller ikke-skyldige.

Et barn, der udviser bekymrende adfærd har brug for hjælp.

Det er børn i mistrivsel snarere end kriminelle, der skal straffes.

At det er gået skævt for nogle børn i nogle familier, kan siges også at skyldes, at kommunerne typisk har kendt til disse børn og deres familiers problemer i en årrække – uden at foretage sig det nødvendige.

De reelt kriminalpræventive indsatser skal give forudsætningerne for, at børnene og deres forældre kan lære at træffe nye valg. Derfor er inddragelse af børnene og deres familier i deres egen sag helt afgørende – samtidig med at vi må fastholde, at børn og forældre ikke skal kunne fravælge den nødvendige indsats. Straks-reaktioner, som at barnet skal rydde op efter hærværk eller skal være med i drøftelser med et offer, giver mening så vidt, at princippet er genopretning mere end gengæld.

At et barn skal vaske brandbiler, eller gøre rent i boligforeninger eller vedligeholde parker, er i bedste fald et udtryk for et mangelfuldt syn på, hvem målgruppen er. Børnene og de unge skal kunne forstå logikken mellem det, de har gjort, og den sanktion, de får, så de reelt får mulighed for være i stand til at kunne forandre deres livssituation.

Konkret vil det således kun give mening, at børnene skal vaske brandbiler, hvis de for eksempel har kastet mudder på dem.

Når alt dette er sagt har vi en sikkerheds- og omsorgsmæssig udfordring med en mindre gruppe af børn på i særlig grad de åbne afdelinger, der ligger i tilknytning til de sikrede institutioner og på de semi-sikrede døgninstitutioner.

Det vil vende tilbage til.

Samlet set ærgrer vi os over, at der ikke - i stedet for en ensidig og mangelfuld opstrammingsreform, der i sit indhold lægger op til at skabe modstandskulturer i stedet for samspilskulturer - er blevet sat fokus på sammenhængen mellem ALLE tre grundindsatser (den besluttende, den kontrollerende og den behandlende) i en vidensbaseret national helhedsplan for forholdet mellem lovgivning, myndighed og udsatte børn og unge og deres familier.

Der er fravær af en nødvendig revitalisering af indsatsstrappen (flere og mere flytbare trin og kortere afstand mellem trinnene) ny finansieringsmodel (statslig indblanding og/eller flere samskabelsesprojekter mellem kommunerne) bedre udnyttelse af gældende regler for at effektuere og konstituere individuelt målrettede løsninger, fokus på vigtigheden af at lette udsatte børn og unges adgang til uddannelsessystemet og til arbejdsmarkedet, bedre koordinering, samt familiers og ressourcepersoners inddragelse i arbejdet.

Det er et fravær, der i høj grad undrer os.

KONKRETE BEMÆRKNINGER

Vedr: Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om voksenansvar for anbragte børn og unge og lov om socialtilsyn (Styrket anvendelse af pålæg for børn og unge i risikozonen og deres forældre, ensrettet indsats for anbragte kriminalitetstruede unge, styrkelse af sikkerheden på delvis lukkede og sikrede døgninstitutioner, og konsekvensændringer som følge af lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet)
(Børne- og Socialministeriet)

FADDs KOMMENTARER:

1. Der bør være forskellig lovgivning for hhv de sikrede, de delvist sikrede og de åbne afdelinger på de sikrede institutioner. Efter vores opfattelse er der på de sikrede institutioner ikke behov for yderligere magtbeføjelser, herunder døralarmer, som tvært imod vil virke kontraproduktivt ift. opgaven, da det vil skabe fængselslignende rammer. I forhold til de foreslåede øgede magtbeføjelser anerkender vi dog, at der på de delvist sikrede og på de åbne afdelinger i tilknytning til sikrede institutioner kan være brug for døralarmer til at skabe mest mulig sikkerhed og tryghed for de anbragte børn og unge. Det er vores opfattelse, at der er brug for nærmere drøftelser af i hvilke regier, under hvilke omstændigheder og med hvilke tilladelser disse magtbeføjelser skal kunne eksekveres.
2. TV overvågning af indendørsarealer er problematisk retsligt set og bør udelades – der er intet belæg for, at videoovervågning øger sikkerheden på institutionerne. Overvågning øger til gengæld institutionernes lighed med et fængsel.
3. Kropsvisiteringer skal fortsat være en politiopgave
4. Udarbejdelse af husordener skal være et lokalt anliggende, og ikke detaljestyret af ministerielle instrukser – vi minder om armlængdeprincippet
5. Der bør, samtidig med reformens iværksættelse – uanset hvilken konkret udformning den vil få – igangsættes forskning, der skal følge og evaluere om reformens formål står mål med dens resultater
6. Alle sanktioner skal henføres til forseelsen – herunder bør det ikke være muligt at trække børn i lommepenge, hvis de ikke efterlever en husorden
7. Personalet på de lukkede og sikrede institutioner m.fl., får pligt til at anmelde vold og trusler. Vi mener, at et kompetent personale bør være i stand til at forstå situationen og vurdere, hvorvidt truslen er reel. Personalet bør derfor gives mulighed for at vurdere, hvorvidt det gavner med en politianmeldelse. Indførelsen af pligt til at anmelde virker ikke proportional, hvis ønsket er at forebygge vold og trusler.
8. Vi er glade for, at det nu bliver muligt, som de adspurgte børn ifm magtanvendelsesudvalgets arbejde for nogle år siden foreslog, at fjerne det barn, der forårsager uroen, fra fællesskabet.

9. I forhold til at give lederne på de åbne døgninstitutioner mulighed for at overføre børn og unge til en sikret institution anerkender vi muligheden såfremt overførslen alene kan foretages på baggrund af farlighedskriteriet mhp skærmning og sikkerhed
10. Vi finder bestemmelsen om, at ungdomskriminalitetsnævnets afgørelser kan 'overrule' og sætte andre indsatser på stand by, urimelig. Altså at enkeltepisoder vil kunne flytte fokus væk fra årelange forløb med udsatte børn og unge og deres familier.
11. Vi er – med den historik vi har med kommunerne siden Kommunalreformen - bekymrede for kommunernes agilitet ift at eksekvere beslutninger truffet af ungdomskriminalitetsnævnet. Ikke kun – men også - af økonomiske grunde, men også i forhold til om de manglende trin på indsatstrappen besværliggør/umuliggør iværksættelsen af den rette indsats.

KONKRETE KOMMENTARER

Høring over udkast til forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet (Justitsministeriet)

FADDs FORSLAG

- 1) 2 børnesagkyndige (pædagogisk og psykologisk) SKAL være faste medlemmer af ungdomskriminalitetsnævnet. Alle nævnets medlemmer skal have stemmeret.
- 2) Straks-iværksættelse må ikke betyde, at den børne-/ungefaglige undersøgelse udelades – med mindre forseelsen lægger op til en ukompliceret sanktion (rydde op efter hærværk) Deciderede forbedringsforløb skal indledes med en børne-/ungefaglig undersøgelse
- 3) Iværksættelse af en sanktion alene på baggrund af mistanke er et retssikkerhedsmæssigt problem og skaber IKKE den tillid til systemet, som er nødvendig for, at en sanktion skal have den ønskede effekt. I den beskrevne form bør dette udgå
- 4) Der bør oprettes syv åbne og delvist lukkede institutioner i en regional centerkonstruktion til den del af "gengangerne", der er de mest udfordrede børn og unge, og som i antal årligt omfatter mellem 150 og 200 børn og unge fra 12 til 18 år. Et barn, der har begået alvorlig kriminalitet, og som visiteres til en indsats i et sådant center, skal have én indgang, hvorefter en faseopdelt indsats iværksettes med en indledende basismåned med afdækning af fysiske, psykiske og læringsmæssige problemstillinger og potentialer på en sikret eller semisikret afdeling. Centerlederne skal have mulighed for at skabe en mere smidig overgang mellem afdelingerne i centret – fra lukket til åben og eventuelt tilbage igen.
- 5) I stedet for ensliggørelse af de sikrede institutioner bør man tage udgangspunkt i, at de er forskellige og skal blive ved med at være det, således at de kan blive ved med at blive dygtigere til at løse de opgaver de hver især løser og skal løse. Forskellige driftsherrer, tilsyn og kompetencer lægger mere op til diversitet end til ensretning – med mindre man har vidensbaseret belæg for at mene, at den ene type sikrede institution er bedre end de andre. Det har vi ikke ... Såfremt man ønsker mere ensliggørelse, bør man oprette et fælles tilsyn for alle de sikrede institutioner.
- 6) Anerkender man fra politisk side vores ønske om at fastholde forskellighederne på de sikrede institutioner, bør man alligevel overveje at etablere et fælles tilsyn for området. I så fald ikke for at understrege ensliggørelsen, men for at kunne udvikle en særlig tilsynskompetence indenfor et komplekst og diversitativt felt.
- 7) At der samtidig med reformens iværksættelse – uanset hvilken konkret udformning den vil få – igangsættes forskning, der skal følge og evaluere, om reformens formål står mål med dens resultater
- 8) At det ikke er politiet der skal stå afhentning af 10-14 årige børn der ikke ønsker/ikke magter at følge ungdomskriminalitetsnævnets beslutning om forbedringsforløb

- 9) Familie og netværk skal inddrages på en sådan måde, at deres ressourcer bringes i spil uden trusler om økonomiske konsekvenser
- 10) Alle sanktioner skal kunne henføres til forseelsen
- 11) Klageadgang bør medtages og præciseres
- 12) Ingen børn mellem 10 og 12 år skal kunne anbringes på en sikret eller delvist sikret institution

I FADD stiller vi os til rådighed for begge ministerier, såfremt der ønskes yderligere erfaringer og generel praksisinvolvering.

Med venlig hilsen

Søren Skjødt
Formand for FADD
20230016

Henrik Kastrup
Konsulent i FADD
20852560

www.fadd.dk
info@fadd.dk

FORSETE

Rets- og kriminalpolitisk
tænketaank

helle@lokdam.dk
bodil.philip@gmail.com

1. oktober 2018

Justitsministeriet : email Lforebyggelseskontoret@jm.dk

Børne og Socialministeriet: e-mail STH@sm.dk

Hermed sendes den rets- og kriminalpolitiske tænketaank Forsetes svar på høring til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet og udkast til forslag om ændring af lov om social service, lov om voksenansvar for anbragte børn og unge og lov om socialtilsyn.

1. Indledning

Formålet med forslaget til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet er at forebygge ungdomskriminalitet gennem etablering af et Ungdomskriminalitetsnævn, der skal fastlægge målrettede individuelle forebyggende indsatser for børn og unge i alderen 10-17 år, der er mistænkt for eller dømt for alvorlig kriminalitet og en ungdomskriminalforsorg, der skal føre tilsyn med, at indsatserne gennemføres.

Det fremgår af den aftale, der er indgået mellem forligspartierne, at man ikke vurderer, at der er behov for en helt ny værktøjskasse, men alene at udvide brugen af allerede eksisterende værktøjer samt at ændre den måde man organiserer arbejdet på. Det vurderes, at den samlede udgift til forslaget efter fuld implementering er 118,5 mio. kr. årligt, hvoraf 78 mio. kr. er afsat til politiet, 9 mio. kr. til domstolene, 0,5 mio. kr. til anklagemyndigheden og 31 mio. kr. til kriminalforsorgen. Der er ikke afsat midler til øget støtte af barnet/den unge.

Forsete finder i lighed med aftaleparterne, at det er positivt, at ungdomskriminaliteten har været faldende i en årrække, og at det er et vigtigt fokus, at der skal være plads til alle børn i fællesskabet.

Forsete finder det uheldigt, at mistanke om kriminel adfærd skal være indfaldsvinklen for hjælp til nogle af de mest udsatte børn, vi har i samfundet.

Forsete er enig i, at der er behov for en helhedsorienteret indsats med udarbejdelse af konkrete handleplaner for det enkelte barn/unge, der er kommet på kanten af samfundet og finder, at denne opgave bedst og billigst løses ved at styrke de kommunale børne- og ungeudvalg, med tæt opfølgning af en uafhængig instans.

Forsete skal foreslå, at man alternativt til at gennemføre en stor og ressourcekrævende organisationsændring foretager en om- og opprioritering af eksisterende værktøjer. Der henvises til Forsetes oversigt over en række forebyggende og genoprettende tiltag, forslag til tekniske forhindringer og forslag til reaktionsformer ved kriminalitet, der vedlægges som bilag 1.

Blandt den gruppe af udsatte børn og unge, hvis sager skal behandles i det nye Ungdomskriminalitetsnævn (UKN) vil der helt givet være en stor gruppe med udiagnosticerede psykiske og somatiske lidelser. Forsete finder, at efteruddannelse og inddragelse af ekspertviden ikke er tilstrækkeligt til, at de nye UKN kan tage kvalificerede og forsvarlige afgørelser i så vanskelige sager, som der er tale om her.

Udover, at man må frygte, at der er børn, der ikke får relevant og tilstrækkelig hjælp pga manglende ekspertise i UKN, finder Forsete, at der er risiko for, at der er børn, der vil blive yderligere marginaliserede ved at loven er bygget op omkring kriminalitet og ikke barnets hele situation. Dertil kommer, at forslaget indeholder en række retssikkerhedsmæssige og faglige problemstillinger, der bør tages højde for.

Forsete har været særligt opmærksom på de 10-14 åriges forhold og har fokuseret på dem.

Forsetes bemærkninger til lov om ændring af lov om social service, lov om voksenansvar for anbragte børn og unge og lov om socialtilsyn er indarbejdet i dette høringssvar, og det formodes, at det umiddelbart fremgår, om en bemærkning knytter sig til en af disse love.

Forsete har en række ændringsforslag til de fremsatte lovforslag, som af retssikkerhedsmæssige og faglige grunde anses for afgørende.

De væsentligste forslag nævnes nedenfor. Herefter følger en samlet oversigt over Forsetes forslag afsluttet med begrundelser for hvert forslag.

2. Hovedsynspunkter

2.1. Nævnets sammensætning

Nævnets sammensætning med en dommer, en ansat fra hhv politi og kommune anses for helt usædvanlig og betænkelig. Det kan ikke opfattes anderledes end uretfærdigt og med risiko for usaglighed, at politiet både beslutter hvilke sager, der skal forelægges nævnet og er med til at træffe beslutning om, hvorvidt sagen skal afvises eller hvilken reaktion, der evt. skal fastsættes.

Det foreslås, at der ikke oprettes et nyt nævn, men at Børne- og ungeudvalgene styrkes og følges af en uafhængig instans.

Fastholdes nævnets opretholdelse, skal det foreslås, at nævnet udvides med en pædagogisk og en psykologisk børnesagkyndig. Forsete finder ikke, at det er tilstrækkeligt, at en enkelt sagkyndig sidder med som bisidder.

2.2 Sekretariatet

Forsete finder, at Sekretariatets placering hos politiet, gør ønsket om nævnets uafhængighed utroværdig.

Det foreslås, at sekretariatet får sin egen placering i lighed med Flygtningenævnets.

2.3. Advokatbistand

Det fremgår, at man ønsker en større konsekvens over for børn, der er mistænkt for kriminalitet og dømte unge. I denne situation finder man det betænkeligt, at der kun gives tilbud om gratis advokatbistand, hvis anbringelse uden for hjemmet overvejes.

Forsete anbefaler, at alle børn og unge tilbydes gratis advokatbistand, hvis de skal have deres sag behandlet i nævnet. Forsete er opmærksom på, at nævnets opgave ikke er at afgøre skyld, men finder, at

det forhold, at nævnet kan træffe bestemmelse om f.eks. forbedringsforløb op til 2 år og i særlige tilfælde op til 4 år samt træffe beslutning om ganske indgribende straksreaktioner må have den konsekvens, at både børn og forældre tilbydes advokatbistand, og i særlige tilfælde får en advokat direkte beskikket.

2.4. Børne- og ungepålæg

Forsete er betænkelig ved, at brugen af børne- og ungepålæg udvides til at omfatte alle sager, hvor børn og unge mellem 10 og 17 år mistænkes eller sigtes for at have overtrådt straffeloven, lov om euforiserende stoffer eller våbenlovgivningen, hvor man i dag kun behandler sager, der omhandler kriminalitet af et vist omfang eller en vis grovhed. I forbindelse med den udvidede brug af børne- og ungepålæggene afskaffes kravet om en forudgående børnefaglig undersøgelse.

Forsete finder, at der herved er en åbenbar risiko for, at man gør skade på barnet, ved f.eks. at pålægge det misbrugte barn at være hjemme, den ordblinde at gå i skole uden at gøre noget ved problemet og det angste barn at møde op.

Forsete finder, at risikoen for at gøre skade på barnet ved at fokusere på kriminalitet er så stor, at der ikke bør ske ændringer i gældende lovgivning på dette område.

2.5. Delvis lukkede og lukkede institutioner

Det er positivt, at formålet med en anbringelse skal tydeliggøres, og at der skal indføres klare krav til kvaliteten af den pædagogiske indsats overfor kriminalitetstruede unge. Forsete er betænkelig ved, at især de lukkede institutioner tilføres beføjelser som mulighed for øget magtanvendelse, kropsvistation ved afklædning, inddragelse af mobiltelefoner mm. Beføjelser, der medfører at regimerne især i de lukkede institutioner kommer til at nærme sig regimet i en lukket fængselsafdeling for unge mennesker. Forsete er opmærksom på, at klientellet er vanskeligt, men finder, at bemandingen bør tage højde herfor.

Ved indretningen af institutionerne skal Forsete pege på betydningen af, at børn og unge har en person, de føler tillid til, og at ikke stofmisbrugende børn og unge ikke placeres sammen med stofmisbrugende.

2.6. Anbringelse af børn og unge sammen.

En helt særlig bekymring er, at børn helt ned til 10 år, der er mistænkt for at have begået kriminalitet vil kunne anbringes sammen med varetægtssurrogatanbragte og dømte unge op til 17 år.

2.7. Ungekriminalforsorgen

Forsete finder det både kostbart og uhensigtsmæssigt, at kriminalforsorgens tilsynsførende udover at skulle føre kontrol med de nye ordninger tillige skal føre personrettede tilsyn med hjemmebesøg mm i lighed med de tilsyn kommunen skal føre. Ordningen vil blive langt billigere og formentlig også mere effektiv, hvis ungekriminalforsorgen alene har en kontrolopgave overfor kommunen.

2. 8. Den Europæiske menneskerettighedskonvention art. 6 om ret til retfærdig rettergang.

Forsete finder, at der er forhold i loven, der giver anledning til opmærksomhed omkring en evt. overtrædelse af EMRK art. 6 overfor de 10-14 årige. De nye UKN kan ved mistanke om alvorlig kriminalitet uden efterfølgende bevisførelse træffe væsentlig mere indgribende og vidtrækkende beslutninger, end tilfældet er i dag. Skal overtrædelse undgås, er det vigtigt, at nødvendige retssikkerhedsgarantier sikres.

2.9. Forskning

Gennemførelse af loven vil stille store krav til de involverede. Der er tale om mange ændringer og en grundlæggende ny tænkning, hvor konsekvens også i forhold til mistanke om kriminalitet er et nøgleord. Der er mulighed for, at der løbende bliver behov for ændringer af så stor en reform. Forsete skal derfor anbefale at reformen løbende evalueres.

3. Oversigt over Forsetes forslag

Ungdomskriminalitetsnævnets opgaver jfr. afs. 4.1.1

- at sager vedr. de 10-14 årige børn behandles af et styrket børne- og ungeudvalg

Persongruppe jfr. afs. 4.1.2

- at lovforslagets § 2 stk. 2 ændres således, at det alene er de sager, hvor anklagemyndigheden vurderer, at den kriminalitet barnet mistænkes for ville udløse en fængselsstraf, hvis sagen blev forelagt for retten, samt at nr. 1 og 2 slås sammen, således at der altid foretages en screening om, der er risiko for ny kriminalitet og dermed behov for forelæggelse af sagen i UKN

- at det screeningsværktøj, der vælges, alene indeholder faktuelle oplysninger og ikke vurderinger, samt at der først sker henvisninger, når screeningsværktøjet er udviklet, og fornøden uddannelse i brug af værktøjet er gennemført

Sammensætning jfr. afs. 4.1.3

- at sammensætningen af UKN gentænkes

- at alle dommere, der behandler sager i UKN er efteruddannede i behandling af sager med børn, dvs ikke kun de yngste børn

- at alle medlemmer af nævnet har en relevant kompetencegivende uddannelse og en særlig viden om børn og unges udvikling

- at nævnet udvides med hhv en pædagogisk og psykologisk børnesagkyndig med fuldt medlemskab

Sekretariatet jfr. afs. 4.1.4

- at sekretariatet får sin egen placering i lighed med flygtningenævnets

Advokatbistand jfr. afs. 4.1.6

- at alle børn i alderen 10-14 år og deres forældremyndighedsindehavere tilbydes gratis advokatbistand i alle sager, der behandles i UKN

- at UKN kan bestemme, at der skal beskikkes advokat for barnet, når dette efter sagens beskaffenhed eller omstændighederne i øvrigt må anses for ønskeligt. En sådan bestemmelse kunne indsættes som § 46 stk. 2 i loven.

Afgørelse jfr. afs. 4.1.7

- at afgørelsen skal begrundes og ved uenighed, hvem der har afgivet discens og hvorfor

Anke jfr. afs. 4.1.8

- at alle sager, der er afgjort i UKN kan ankes.
- at også de 10 og 11 årige har mulighed for at anke med bistand af advokat

Reaktionsmuligheder jfr. afs. 4.2Straksreaktioner jfr. afs. 4.2.1

- at det genoprettende paradigme anvendes i alle sager hvor straksreaktioner overvejes
- at der ved valg af straksreaktion tages hensyn til barnets udvikling

Anbringelser uden for hjemmet jfr. afs. 4.2.2.1

- at delvis lukkede og lukkede institutioner først anvendes, når alle andre muligheder er undersøgt.
- at det indgår i vurderingen af anbringelse af barnet, om selve anbringelsen sammen med andre svært skadede vil skade barnet.
- at kompetencen til at anbringe uden for hjemmet forbliver i styrkede Børne og ungeudvalg, og at der alternativt knyttes børnesagkyndige til nævnet i samme omfang, som der er i Børne og ungeudvalgene.
- at UKN udvides med særlig børnesagkyndig ekspertise svarende til den ekspertise, der er tilknyttet BU-udvalgene ved anbringelse.

Krav til anbringelsessted jfr. afs. 4.2.2.2

- at børn uden stofmisbrugsproblemer ikke placeres sammen med børn, der har disse problemer.
- at børn får mulighed for selv at vælge kontaktperson

Regime jfr. afs. 4.2.2.3

- at man ved udarbejdelse af det regelsæt, der skal gælde især for de lukkede institutioner er opmærksom på, at regelsættets intensitet skal afvejes i forhold til de retsgarantier, der gives, når et barn eller ung anbringes på institutionerne. Der henvises til bemærkninger i afs. 7 vedr. EMRK 6.

Børne- og ungepålæg jfr. afs. 4.2.3

- at små sager behandles på stedet.
- at den hidtidige ordning, hvorefter der gennemføres børnefaglige undersøgelser i alle sager bevares
- at det understreges, at pålæg kun kan gives, hvor det ud fra en socialfaglig vurdering skønnes, at det vil styrke barnets udvikling.

Ungekriminalforsorgen jfr. afs. 5

- at Ungekriminalforsorgen eller en anden myndighed alene får som opgave at føre tilsyn med, at pålagte planer gennemføres gennem kontrol med de myndigheder, der har ansvar for gennemførelse af planerne.

Den Europæiske menneskerettighedskonvention art. 6 om ret til retfærdig rettergang jfr. afs. 7

- at der indføres retssikkerhedsgarantier, der i videst muligt omfang svarer til de strafprocessuelle retsgarantier, som er foreslået i det foregående.

Forskning jfr. afs. 8

- at evalueringerne foretages løbende og tilrettelægges allerede fra lovforslagets ikrafttræden.

4. Forslag og begrundelser

4.1. Ungdomskriminalitetsnævnet (UKN)

4.1.1. Ungdomskriminalitetsnævnets opgaver

Nævnet skal træffe afgørelser i sager om børn og unge, som er mistænkt/dømt for at have begået alvorlig eller personfarlig kriminalitet. Nævnet skal skræddersy en helhedsorienteret og målrettet kriminalitetsforebyggende indsats i forhold til barnet/den unge, herunder straksreaktioner, som er af opdragende og så vidt muligt også genoprettende karakter. Nævnet kan derudover fastsætte forbedringsforløb for barnet i op til 4 år og for de unge og skal sikre at myndighederne iværksætter relevante indsatser for den enkelte.

Det fremgår af aftalen om en reform af indsatsen mod ungdomskriminalitet 29.juni 2018, at der skal være en mærkbar reaktion, når børn og unge begår kriminalitet, så de forstår, at alle handlinger har en konsekvens.

Nævnets arbejde tager for de 10-14 årige udgangspunkt i **mistanke** om kriminalitet, da den kriminelle lavalder er fastholdt til 15 år. Herved indfører man reaktioner på mistanke uden, at det er bevist, om barnet har begået den kriminalitet, det er mistænkt for.

Reaktionerne omfatter straksreaktioner som tænkes opdragende og så vidt muligt af genoprettende karakter. I disse formuleringer forudsættes det, at kriminaliteten er begået også uden, at der er ført bevis herfor.

Det understreges, at det ikke er nævnets opgave at tage stilling til skyldsspørgsmålet jfr. bemærkningerne s. 67, og at der ikke er tale om, at barnet pålægges en straksreaktion som straf eller sanktion i anledning af sin adfærd jfr. s 70.

Uagtet at det direkte nævnes, at der ikke er tale om straf for begået kriminalitet, fremgår det af en lang række udtalelser i bemærkningerne, at retssystemets tænkning med straf og afskrækkelse lægges til grund.

Der skal her peges på et udpluk fra bemærkningerne:

- s. 24 om den nuværende indsats: "De unge oplever ikke at blive stillet til ansvar for deres kriminelle handlinger"

- s. 54 om samme: Kommunerne kan i dag mangle fokus på børn og unges kriminalitet... tendens til, at de sociale problemstillinger fylder mere end kriminaliteten." Derfor flyttes ansvaret for behandlingen af sagerne fra kommunen til nævnet
- s. 54: "Det er vigtigt, at der er en hurtig og mærkbar reaktion, når børn og unge begår kriminalitet, så de bliver ansvarliggjort og oplever, at kriminell adfærd har konsekvenser... når der opnås kendskab til, at et barn eller en ung har begået kriminalitet". På den baggrund er det efter lovforslaget politiet, der henviser sager til nævnet.
- S. 68: "udelukker ikke mærkbare og konsekvente reaktioner, så barnet ... forstår, at grænsen for acceptabel adfærd er overskredet."
- En straksreaktion skal være "genoprettende". Dette har kun mening, hvis barnet har begået den kriminalitet barnet er mistænkt for.
- S. 72: i sager om mistanke om grovere personfarlig kriminalitet skal nævnet altid overveje behovet for anbringelse uden for hjemmet, jf. § 14, stk. 5. Det gælder også for 10 – 14 årige, hvor der alene foreligger mistanke om kriminalitet.

Hidtil er alle sager vedr. børn under 15 år blevet behandlet af kommunernes børne- og ungeudvalg. Det fremgår af aftalen af 29. juni 2018, at man ønsker en mere helhedsorienteret indsats, hvor forebyggelse af kriminalitet indgår. Der ses ikke at være ført argumentation for, hvorfor en styrkelse af børne- og ungeudvalgene ikke kunne løse denne opgave.

Forsete skal anbefale, at sager vedr. de 10-14 årige børn behandles af et styrket børne- og ungeudvalg.

Nedenstående bemærkninger er knyttet til lovforslaget, som det fremstår nu og behandler fortrinsvis kun spørgsmål vedr. gruppen under den kriminelle lavalder.

4.1.2. Persongruppe

Lovforslaget omfatter bl.a. børn i alderen 10-14 år, der er mistænkt for personfarlig kriminalitet eller for anden alvorlig kriminalitet ved overtrædelse af straffeloven, lov om euforiserende stoffer, våbenloven eller knivloven, og som samtidig vurderes at være i særlig risiko for at begå yderligere kriminalitet jfr. § 2. Personfarlig kriminalitet defineres i straffelovens kapitel 25 og 26. Disse bestemmelser omfatter sager med alvorlig personskade, men også en slåskamp i skolegården som i dag løses med en snak med gårdvagten eller med forældrene.

Det er politiet, der vurderer kriminalitetens art og omfang, og om der skal foretages en screening. Det er således politiet, der afgør om en sag skal forelægges UKN.

Det er planen, at der skal udvikles et screeningsværktøj, politiet kan anvende til at vurdere risikoen for ny kriminalitet. S. 55. Det skal foreslås, at der hentes inspiration i redskabet YLS-CMI. YLS-CMI står for Youth Level of Service - Case Management Inventory. YLS-CMI er et standardiseret redskab til fagpersoner, der i dag benyttes af mange kommuner. Redskabet kan bl.a. bruges til at vurdere risikofaktorer i forbindelse med ungdomskriminalitet.

Der henvises til Socialstyrelsens omtale af redskabet.

<https://socialstyrelsen.dk/unge/kriminalitet/redskaber/dokumentationssystem/redskabet-yls-cmi>

Det skal anbefales, at lovforslagets § 2 stk. 2 ændres således, at det alene er de sager, hvor anklagemyndigheden vurderer, at den kriminalitet barnet mistænkes for ville udløse en fængselsstraf, hvis

sagen blev forelagt for retten, samt at nr. 1 og 2 slås sammen, således at der altid foretages en screening, om der er risiko for ny kriminalitet og dermed behov for forelæggelse af sagen i UKN.

Det skal anbefales, at det screeningsværktøj, der vælges, alene indeholder faktuelle oplysninger og ikke vurderinger, samt at der først sker henvisninger, når screeningsværktøjet er udviklet, og fornøden uddannelse i brug af værktøjet er gennemført.

4. 1.3. Sammensætning

UKN har en dommer som formand og en ansat fra hhv politiet og kommunen.

Det er helt usædvanligt og betænkeligt, at dommer og politi sidder i samme nævn. Det kan ikke opfattes anderledes end uretfærdigt og med risiko for usaglighed, at politiet både indbringer sagen for nævnet og er med til at træffe beslutning om hvilken reaktion, der skal fastsættes.

I sager vedr. 10-11 årige kræves, at dommeren har gennemgået en særlig efteruddannelse målrettet håndtering af sager vedrørende denne yngre del af målgruppen.

Der stilles ikke krav om bestemte stillinger eller uddannelse til de ansatte fra politi og kommune, men alene at de har de fornødne kompetencer. S. 52. Fornødne kompetencer er ikke konkret definerede udover, at de skal have kendskab til forebyggende arbejde. Det må forventes, at behandlingen af nævnets sager både bliver komplekse og krævende.

UKN kan træffe afgørelse om de samme reaktioner, som kommunernes Børne og ungeudvalg.

I sager vedr. 10-14 årige bistås UKN af en børnesagkyndig. Jfr. § 6. Det fremgår ikke af materialet, hvorfor den børnesagkyndige i lighed med situationen i Børne og ungeudvalgene og i forbindelse med domstolsprøvelse i anbringelsessager jfr. Servicelovens § 170 ikke skal være medlem af nævnet. Forsete finder denne forskel uforståelig, set i lyset af at Børne- og ungeudvalgene så sent som i 2011 i forbindelse med "Barnets reform" fik udvidet antallet af børnesagkyndige fra 1 til 2. Dvs at en sag, hvor et barn er mistænkt for alvorlig kriminalitet behandles af et nævn tilknyttet mindre sagkundskab end det sker i BU-udvalgene, hvor der kræves kvalificeret flertal (4 ud af 5 stemmer) og 2 er særligt børnesagkyndige.

Det anbefales:

- at sammensætningen af UKN gentænkes

- at alle dommere, der behandler sager i UKN er efteruddannede i behandling af sager med børn, dvs ikke kun de yngste børn

- at alle medlemmer af nævnet har en relevant kompetencegivende uddannelse og en særlig viden om børn og unges udvikling

- at nævnet udvides med hhv en pædagogisk og psykologisk børnesagkyndig med fuldt medlemskab

Nævnet betjenes af et sekretariat, der er placeret i politiet. Denne placering understreger vægtningen af kriminalitet i forhold til barnets samlede situation og er uforenelig med ønsket om, at UKN skal være et uafhængigt nævn.

Det skal anbefales, at sekretariatet får sin egen placering i lighed med Flygtningesnævnets.

4. 1.5. Uafhængighed

Det understreges, at UKN skal være et uafhængigt organ. Dette må forstås således, at hverken kommune eller politi har indflydelse på nævnets afgørelser. Forsete finder det positivt, men er tvivlende overfor, om det i praksis kan gennemføres. Det forhold, at sekretariatet er placeret i politiet og må formodes at have tæt kontakt til politiets øvrige enheder herunder efterforskningsstaben, gør det vanskeligt at forestille sig, at sagerne ikke præges af mistanken om kriminalitet. Der henvises til Forsetes forslag. jfr. afs. 4.1.4.

Dette forhold styrker Forsetes anbefaling af, at det i alle sager vedr. mistænkte er anklagemyndigheden, der vurderer, om en sag skal forelægges nævnet jfr. afs. 4.1.2.

4.1.6. Advokatbistand

I hht lovens § 46 skal der tilbydes gratis advokatbistand både til forældremyndigheden og til børn, der er fyldt 12 år i sager om anbringelse uden for hjemmet herunder også udarbejdelse af børnefaglige undersøgelser under ophold på institution. Det er alene forældremyndighedsindehaveren til de 10-11årige, der får tilbudt gratis advokatbistand - ikke børnene selv. Der ses ingen begrundelse for, at børn på 10-11 år ikke skal kunne have deres egen advokat i lighed med dem på 12 år og derover.

Det er Forsetes opfattelse, at også de 10-11 årige bør tilbydes selvstændig gratis advokatbistand. Det kan på ingen måde udelukkes, at forældrene i disse sager er så svage, at de ikke tager imod tilbud om advokatbistand. Dertil kommer, at der kan være sager, hvor barnet har andre interesser end forældrene.

Da der er tale om mistanke om alvorlig kriminalitet finder Forsete, at børn og forældremyndighedsindehaver bør tilbydes gratis advokatbistand i alle sager og ikke kun i sager, om anbringelse uden for hjemmet.

Det anbefales:

- At alle børn i alderen 10-14 år og deres forældremyndighedsindehavere tilbydes gratis advokatbistand i alle sager, der behandles i UKN og

- AT UKN kan bestemme, at der skal beskikkes advokat for barnet, når dette efter sagens beskaffenhed eller omstændighederne i øvrigt må anses for ønskeligt. En sådan bestemmelse kunne indsættes som § 46 stk. 2 i loven.

4.1.7. Afgørelse

Ved behandling af 10-14 årige skal nævnet altid bistås af en børnesagkyndig som skal være til stede ved nævnets votering, men ikke har stemmeret.

Afgørelser i nævnet sker ved stemmeflerhed jfr. §5 stk. 2 medmindre der er tale om en formandsafgørelse.

Forsete skal foreslå:

- at afgørelsen skal begrundes og ved uenighed, hvem der har afgivet discens og hvorfor.

4.1.8. Anke

Nævnets afgørelser kan ikke ankes jfr. §55 stk. 1 bortset fra afgørelser, der vedrører anbringelse uden for hjemmet og udpegning af bisidder. Denne bestemmelse indebærer en indskrænket ankemulighed i forhold til kommunernes afgørelser om støtteforanstaltninger efter § 52 i lov om social service eller ungepålæg efter § 57 b i lov om social service. De begrænsede ankemulighed er begrundet i nævnets uafhængighed.

Forsete finder, at alle sager der afgøres i UKN bør kunne ankes. Forsete finder ikke, at det forhold at nævnet er et uafhængigt nævn, kan begrunde en begrænset ankemulighed.

Det er alene forældremyndigheden, der i lighed med sager afgjort i BU-udvalgene, der i hht servicelovens § 168 stk. 2 kan anke afgørelser vedr. 10-11 årige. Da det nu er mistanke om kriminalitet, der bringer sagen op, skal det foreslås at også de 10 og 11 årige har mulighed for at anke.

Forsete skal anbefale:

- at alle sager, der er afgjort i UKN kan ankes.

- at også de 10 og 11 årige har mulighed for at anke med bistand af advokat

4.2. Reaktionsmuligheder

Nævnet skal skræddersy en helhedsorienteret og målrettet kriminalitetsforebyggende indsats i forhold til barnet/den unge, herunder straksreaktioner, som er af opdragende og så vidt muligt også genoprettende karakter. Nævnet kan derudover fastsætte forbedringsforløb for barnet/den unge og skal sikre, at myndighederne iværksætter relevante indsatser for den enkelte.

4.2.1 Straksreaktioner

Uht at det ikke er sikkert, at barnet har begået den kriminalitet, det er mistænkt for at have begået, og at det oplyses, at straksreaktionen ikke har et straffene formål, men et kriminalitetsforebyggende formål skal det anbefales, at der altid gennemføres en proces som samtaleteknisk opfylder kriterierne for det genoprettende paradigme, hvor man under samtalen har fokus på hvorledes parterne hver især har oplevet hændelsen, hvordan hændelsen følelsesmæssigt har påvirket parterne, og hvad der skal ske fremadrettet. Processen har ikke til formål at afklare skyld, men at lade alle parter komme til orde og komme med forslag til den bedste løsning.

Det skal anbefales:

- At det genoprettende paradigme anvendes i alle sager hvor straksreaktioner overvejes.

- At der ved valg af straksreaktion tages hensyn til barnets udvikling

4.2.2 Forbedringsforløb

Forbedringsforløb er et struktureret og kontrolleret fremadrettet forløb, som skal have til formål at bringe barnet eller den unge tilbage i trivsel og positiv udvikling og væk fra sin kriminelle løbebane. Jfr. bemærkningerne til § 13.

Det skal indledningsvis bemærkes, at her forudsættes det, at barnet er i en kriminel løbebane også selvom det måske alene er mistænkt for at begå personfarlig kriminalitet jfr. § 2 stk. 1, og der ikke er foretaget en vurdering af, om der er mistanke om ny kriminalitet jfr. § 2 st. 2.

Ordet forbedringsforløb er i sig selv begrænsende, placerer skyld og indikerer, at der er noget at forbedre. Skyldes en udadreagerende adfærd f.eks. en fejlmedicinering er det ikke adfærden, der skal ændres, men derimod medicineringen. Det kan også være et barn, der reagerer på svær mobning. Her er det ikke barnet, der skal forandre sig, men de kammerater der mobber.

I § 13 og 14 nævnes de foranstaltninger UKN kan tage for at støtte barnet/den unge. Foranstaltningerne er de samme foranstaltninger, som fremgår af bekendtgørelse af lov om social service § 52 og 52 a. og § 57 b. Det nye er således ikke hvilke initiativer, der kan tages, men at det nu er UKN, der tager dem i modsætning til tidligere, hvor det var kommunen.

Man kan spørge om styrkelsen af det kriminalitetsforebyggende arbejde ikke bedre kunne opnås, ved at erstatte de nuværende to politikere i de kommunale Børne- og ungeudvalg med ansatte fra politi og kommune og i øvrigt føre en tæt kontrol med nævnens arbejde og opfølgningen heraf.

Nævnets opgaver styrker Forsetes anbefaling om, at sager vedr. de 10-14 årige bør behandles af et styrket Børne- og ungeudvalg

4.2.2.1 Anbringelse uden for hjemmet

Nævnets kompetence

Kompetencen til at anbringe børn og unge uden for hjemmet flyttes fra Børne- og unge udvalgene til UKN fsva den gruppe, som behandles af UKN. Kriterierne for anbringelse ændres ikke. UKN vil herefter have kompetence til at anbringe 10-17 årige uden for hjemmet og 12-17 årige på delvis lukkede og lukkede institutioner og i særlige tilfælde med tilladelse af børne- og socialministeriet børn ned til 10 år.

En forudsætning for anbringelse på delvis lukket eller lukket institution er, 1) at det er afgørende for den socialpædagogiske behandling at kunne aflåse yderdøre og vinduer i perioder eller at kunne fastholde den unge fysisk og 2) at der er risiko for, at barnets eller den unges sundhed eller udvikling lider alvorlig skade på grund af kriminel adfærd, misbrugsproblemer eller andre adfærds- eller tilpasningsproblemer hos barnet eller den unge.

Det nævnes ikke, at når børn helt ned til 12 år og i særlige tilfælde 10 år har en adfærd, der kan begrunde anbringelse på en hel eller delvis lukket institution er sandsynligheden for, at barnet har en uafklaret diagnose stor. Det er ikke betryggende, at et nævn uden særlig ekspertise på det faglige område skal træffe beslutning om anbringelse.

Der er ikke argumenteret for, hvorfor et nævn med mindre ekspertise end Børne- og ungeudvalgene er bedre til at løse denne opgave.

Forsete skal anbefale, at delvis lukkede og lukkede institutioner først anvendes, når alle andre muligheder er undersøgt og udtømte

Forsete skal anbefale, at det indgår i vurderingen af anbringelse af barnet, om selve anbringelsen sammen med andre svært skadede vil skade barnet

Forsete skal anbefale at kompetencen til at anbringe uden for hjemmet forbliver i styrkede Børne og ungeudvalg, og at der alternativt knyttes børnesagkyndige til nævnet i samme omfang, som der er i Børne- og ungeudvalgene.

Forsete skal anbefale, at UKN udvides med særlig børnesagkyndig ekspertise svarende til den ekspertise, der er tilknyttet Børne- og ungeudvalgene ved anbringelse.

4.2.2.2 Krav til anbringelsessted

Ved anbringelse af et barn eller en ung på et opholdssted eller en døgninstitution, er det vigtigt, at formålet med anbringelsen er meget klart især set i lyset af, at Socialforskningsinstituttet/Vive ikke har kunnet påvise, at børn og unge, som anbringes på institutioner, får det bedre end de dårligst stillede børn i landet. I det lys bør der stilles større krav til bedre behandling på døgninstitutioner, fx gennem arbejde med affektregulering og eller mentalisering.

Affekt regulering er ikke noget vi er født med, men indlæres og udvikles i barndommen gennem kontakten til en tryk og omsorgsfuld person som moderen eller dennes erstatning. Igennem affektregulering opnår barnet en selvkontrol, som gør det i stand til på en harmonisk måde at indgå i det omgivne samfund. Denne udvikling opnås kun, hvis barnet bliver mødt med omsorg, trøst og en tryk base. Børn som ikke gennemløber denne læringsproces vil typisk udvikle en tilknytningsforstyrrelse. Fx når barnet oplever vold, misbrug, stikker af hjemmefra og i en ung alder bliver gadebarn, så udvikler barnet eller den unge egenskaber, som gør det i stand til at begå sig i et kriminelt voldeligt miljø. Men samtidigt vil den unge opleve en mistillid, utrykthed og angst for samfundet.

Børn har brug for at blive holdt af.

Når man på institutioner har den totale magt over andre, kan der opstå uhensigtsmæssige subkulturer blandt personalet. Vi kender det i fængsler, hos politiet, i psykiatrien, på plejehjem og i institutioner, hvor børn og unge anbringes. Denne negative tendens kan delvist modvirkes, hvis barnet efter 2-3 uges anbringelse, selv skal have lov til at vælge sin kontaktperson. Det er vigtigt, at barnets dømmekraft på denne måde respekteres, da en kontaktperson, som barnet ikke føler sig tryk ved, kan gøre mere skade end gavn.

Unge, som Ungdomskriminalitetsnævnet beslutter, skal anbringe på døgninstitution, og som *ikke* har et misbrug, skal kunne tilbydes ophold på en institution, hvor der ikke er misbrugere. Når barnet er ked af det, ikke kan sove om natten, har hjemme og savner familien, vil barnet hurtigt lære, at hash er et godt stof til at behandle symptomerne med. Erfaringerne fra fængsler viser, at trods stor indsats kan man ikke holde hash ude, hvis det er ønsket. Skal man sikre, at ikke stofmisbrugende børn og unge ikke begynder at tage stoffer, skal de sikres et ophold, hvor de andre heller ikke tager stoffer.

Forsete finder, at brug af delvis lukkede og lukkede institutioner skal begrænses mest muligt i lyset af, at risikoen for at skade barnet er stor.

Forsete skal støtte forslaget om, at indsætte en ny bestemmelse i Serviceloven hvorefter det ikke kun er opholdsstedet eller døgninstitutionen, der skal godkendes men også, at der stilles klare krav til kvaliteten af den pågældende indsats over for kriminalitets truede unge.

Forsete finder, at børn uden stofmisbrugsproblemer ikke placeres sammen med børn, der har disse problemer.

Forsete finder, at det er vigtigt, at børn får mulighed for selv at vælge kontaktperson

4.2.2.3 Regime

Det fremgår af bemærkningerne til serviceloven, at delvist lukkede og sikrede institutioner skal have lovfæstede husordner. Husordenerne er endnu ikke udarbejdet, men det oplyses, at man vil regulere emner som vækning, sengetid, mødepligt til aktiviteter, god adfærd på fællesarealer, brug af mobiltelefoner mm. Det er reguleringer, som man kender dem fra fængslerne.

Det oplyses, at reaktionen på brud på husordenen kan variere i intensitet og fastsættes ud fra overtrædelsens karakter, institutionstypen og barnet eller den unges personlige forhold. Forsete finder det positivt, at der udarbejdes et regelsæt for reaktioner, men bemærker sig også at institutionerne, dermed bliver mere lig fængslerne.

Forsete har også bemærket sig, at man udvider adgangen til fysisk magtanvendelse for at kunne gennemføre overholdelsen af en husorden ved grovere overtrædelser. Det understreges, at personalet

fortsat skal arbejde ud fra en pædagogisk tilgang. Bestemmelserne om brug af magtanvendelse afviger ikke fra bestemmelserne i fængslerne, hvor overskriften er mindst mulig magtanvendelse.

Der skal indføres obligatorisk tv-overvågning af indendørs fællesarealer døgnet rundt og mulighed for opsætning af døralarmer.

Det foreslås, at bestemmelsen om kropsvisitationer udvides for de sikrede afdelinger, til tilladelse til undersøgelse af kroppens overflader, ved afklædning, mod tidligere, hvor man alene måtte foretage klap uden på tøjet og undersøgelse af lommer og sko. Kropsvisitationer med afklædning vil fortsat kunne ske uden konkret mistanke.

Det foreslås, at der på de lukkede institutioner gives adgang til at begrænse beboernes adgang til brug af mobiltelefoner.

Det skal slås fast, at lukkede institutioner ikke er børnefængsler, men med de foreslåede ændringer har de taget et stort skridt i den retning, og Forsete skal derfor anbefale:

- at man ved udarbejdelse af det regelsæt, der skal gælde især for de lukkede institutioner er opmærksom på, at regelsættets intensitet skal afvejes i forhold til de retsgarantier, der gives, når et barn eller ung anbringes på institutionerne. Der henvises til bemærkninger i afs. 7 vedr. EMRK 6.

4.2.3 Børne- og ungepålæg

Det fremgår af ændring til serviceloven, at aldersgrænsen for pålæg nedsættes fr 12 til 10 år og at alle 10-17 årige, der mistænkes eller sigtes for at have overtrådt straffeloven, lov om euforiserende stoffer eller våbenloven kan få et pålæg, hvis det skønnes relevant for deres udvikling. Dvs, at hvor der tidligere var krav om, at de berørte skulle have begået kriminalitet af et vist omfang eller grovhed, er det nu alle sager, hvor et barn eller ung er mistænkt selv for små sager som f.eks. et mindre butikstyveri, der kan forelægges. Det er kommunalbestyrelsen, der har ansvaret for området, men det vil typisk være en sagsbehandler, der træffer afgørelsen. Afgørelsen vil fortsat skulle bero på en konkret og individuel vurdering af barnets eller den unges situation, herunder kriminalitetens omfang og karakter. Det nævnes, at udvidelsen sker med en klar forventning om, at børne- og ungepålæg anvendes i langt højere grad end i dag. Kravet om en forudgående børnefaglig undersøgelse bortfalder.

Forsete finder det betænkeligt, at området for brug af børne- og ungepålæg udvides til også at omfatte børn på 10-11 år, og mindre kriminalitet samtidig med, at man fjerner kravet om børneundersøgelser. Derved risikerer man at gøre stor skade på børn, der med en alvorlig samtale med en butiksindehaver eller en forælder kunne få stoppet en uheldig adfærd.

Gennemføres forslaget bør det understreges, at formålet med pålægget fortsat skal være barnets udvikling og behov, og at en afgørelse skal hvile på en socialfaglig vurdering.

Det anbefales:

- At helt små sager behandles på stedet.

- At den hidtidige ordning, hvorefter der gennemføres børnefaglige undersøgelser i alle sager bevares

- At det understreges, at pålæg kun kan gives, hvor det ud fra en socialfaglig vurdering skønnes, at det vil styrke barnets udvikling.

5. Ungekriminalforsorgen

Formålet med Ungekriminalforsorgen er at sikre en effektiv, tæt og ensartet opfølgning på nævnets afgørelser. Formålet tænkes opfyldt med kontrol af kommunerne, barnet/den unge og forældremyndighedsindehaveren.

Det fremgår af bemærkningerne, at kontrollen af de berørte skal ske via tilsyn, der på mange måder ligner de tilsyn, som den Frie Kriminalforsorg fører med voksne med fremmøde krav og hjemmebesøg. Det er personrettede tilsyn, der bygger på direkte kontakt.

Sideløbende vil kommunerne skulle føre personrettede tilsyn, herunder om de afgørelser som UKN har truffet fortsat opfylder deres formål i forhold til barnet/den unge. Jfr. § 54.

Forslaget indebærer således, at både Ungekriminalforsorgens og kommunens tilsynsførende skal have direkte kontakt med barnet/den unge mhp opfyldelse af den lagte handleplan.

Forsete finder det direkte uhensigtsmæssigt, at både den kommunale tilsynsførende og Ungekriminalforsorgens tilsynsførende skal have direkte kontakt med de berørte. Udover at det vil være spild af ressourcer vil der også være risiko for, at de to myndigheder vil blive spillet ud mod hinanden.

Ønskes en uafhængig effektiv, tæt og ensartet opfølgning skal det foreslås, at opgaven varetages af en myndighed, der er trænet i kontrolopgaver. Det kan være en ungekriminalforsorg, men det kan også være en anden myndighed.

Der vil kunne spares mange penge ved ikke at blande kontrolopgaven med tilsynsopgaven, og det er Forsetes opfattelse, at resultatet vil blive betydeligt bedre, end det her foreslåede.

Forsete skal anbefale:

- at Ungekriminalforsorgen eller en anden myndighed alene får som opgave at føre tilsyn med at pålagte planer gennemføres gennem kontrol med de myndigheder, der har ansvar for gennemførelse af planerne.

6. Administration

Forsete har ikke gennemgået de administrative gange i detaljer, men undrer sig over, at man i en tid, hvor man ønsker at forenkle den offentlige administration, foreslår en stor organisationsændring, der indebærer at man i alle landets politikredse opretter nye nævn, der skal varetage opgaver, der i dag varetages af kommunerne samt opretter enheder i kriminalforsorgen, der delvis skal udføre de samme opgaver som kommunen til en samlet pris af 118 mio. kr årligt.

Der er ingen tvivl om, at administrationen bliver både tung og tidskrævende.

7. Den Europæiske menneskeretskonvention art. 6

Lovudkastet behandler i bemærkningerne side 99ff spørgsmålet om forholdet til EMRK art. 6 om ret til en retfærdig rettergang og konkluderer side 102, at der ikke er tale om en straffesag i art. 6's forstand, og at UKNs sagsbehandling derfor ikke skal opfylde de processuelle retsgarantier, der gælder i medfør af denne bestemmelse.

Denne konklusion fremkommer bl.a. på baggrund af sagen Blokhin mod Rusland, dom af 23. marts 2016, side 100. I denne sag blev en 12 årig dreng, der var under den kriminelle lavalder, stillet for en domstol, der på baggrund af en myndighedsindstilling besluttede, at drengen skulle anbringes i en tilbageholdelsesfacilitet for unge lovovertrædere for at korrigere hans opførelse og forhindre ny kriminalitet.

Menneskerettighedsdomstolen skulle i dommen vurdere, om der i den konkrete sag var tale om en straffesag i EMRK's forstand. Domstolen lagde bl.a. vægt på, at anbringelsen var en direkte konsekvens af den kriminalitet, som myndighederne påstod, at han havde begået. Domstolen lagde endvidere vægt på, at selv om der ikke formelt i national ret var tale om en straffesag, indeholdt sanktionen klare elementer af både at skulle tjene til afskrækkelse og straf, og anbringelsen forfulgte ikke et uddannelsesmæssigt formål. Der blev yderligere lagt vægt på anbringelsesstedets lukkethed, bevogtning, overvågning og strengt disciplinære regime. Ud fra en samlet vurdering fandt domstolen, at der var tale om en straffesag i EMRKs forstand, og da der ikke var ført en straffesag med de påkrævede retsgarantier, forelå der en krænkelse af artikel 6.

Forsete er af den opfattelse, at der er risiko for, at bestemmelser truffet af UKN vedrørende de 10-14 årige vil kunne være i strid med artikel 6.

UKNs arbejde overfor de 10-14 årige tager udgangspunkt i mistanke om kriminalitet på baggrund af politiets vurdering og uden, at der skal foretages en bevisvurdering i nævnet. Dog anføres det (side 102), at nævnet på baggrund af en helhedsvurdering af barnets situation, skal træffe afgørelse om iværksættelse af reaktioner. Det er ikke ganske klart, om det indbefatter en eller anden form for bevisvurdering.

Der kan altså efter forslaget gennemføres reaktioner, selv om barnet eller den unge nægter sig skyldig, og måske også reelt er uskyldig. Det er jo således, at der ikke sjældent af domstolene afsiges frifindelsesdomme.

Reaktionen kan være straksreaktioner med f.eks. pligt til at udføre genoprettende arbejde op til flerårige forbedringsforløb og anbringelse uden for hjemmet i en periode, herunder på åbne, delvist lukkede og sikrede døgninstitutioner. Selv om det understreges, at der ikke er tale om straf for begået kriminalitet, fremgår det af en række udtalelser i bemærkningerne, at retssystemets tænkning med straf og afskrækkelse er af væsentlig betydning, der henvises til pkt. 1.1 vedr. UKN's opgaver. Politiets fremtrædende rolle i forslaget understreger hvilket fokus, der er på den kriminelle handling - som tilmed ikke er fastslået ved dom- i højere grad end den socialpædagogiske indsats, hvilket også understreges af de betydelige midler, der er afsat til politiet (vel svarende til ca. 150 nyoprettede stillinger).

I bemærkningerne side 102 anføres det, at der ikke er tale om, at en straksreaktion kan pålægges som straf eller sanktion i i anledning af en adfærd, men sammesteds anføres det kort forinden, at en straksreaktion vil kunne bestå i at rydde op efter hærværk, som den pågældende har begået på sin skole. Reaktionen vil også kunne bestå i at gøre rent i offentlige parker eller at vaske brandbiler. Sådanne reaktioner har mere karakter af straf end en fremadskuende pædagogisk påvirkning.

Er barnet eller den unge ikke skyldig i mistanken, vil reaktionen ikke kunne betegnes som genoprettende og vil i hvert fald blive opfattet som en straf, og det må betragtes som uheldigt, også når henses til formålet med UKNs reaktioner.

Om der vil foreligge en krænkelse af artikel 6 må bero på en samlet vurdering af reaktionens omfang, intensitet og formål. Der er under alle omstændigheder tale om indgreb, der kan være særdeles indgribende og vidtrækkende og med reaktioner, der er en væsentlig skærpelse i forhold til gældende ret vedrørende børn og unge mellem 10 og 14 år. Der bør derfor indføres retssikkerhedsgarantier, der i videst muligt omfang svarer til de processuelle garantier, som Forsete anbefaler.

8. Forskning

Det fremgår af aftalen, at der skal gennemføres en række evalueringer af reformen.

Det skal foreslås, at evalueringerne foretages løbende og tilrettelægges allerede fra lovforslagets ikrafttræden.

Bilag 1. Skr. af 28. juni 2016 til Justitsministeriets departement med forslag til forebyggende og genoprettende tiltag.

Med venlig hilsen

Helle Lokdam og Bodil Philip